

Службен весник

на Република Македонија

Број 26

20 февруари 2013, среда

година LXIX

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
790. Закон за изменување и дополнување на Законот за банките.....	2	797. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за формата и содржината на образецот на барањето за правото на закуп на земјоделско земјиште во државна сопственост од јавните научни и државно образовни институции од областа на земјоделството и потребната документација	51
791. Закон за изменување и дополнување на Законот за надворешни работи.....	17	798. Наредба за спроведување на Меѓународниот стандард за упатства за надзор бр. 6	51
792. Закон за изменување на Законот за Академијата за судии и јавни обвинители.....	46	799. Наредба за спроведување на меѓународниот стандард за микропропагација на материјалот од компир кој е слободен од штетни организми и миникртоли наменети за меѓународна трговија бр. 33	57
793. Закон за отпишување на камати на достасани обврски по основ на придонеси од задолжително социјално осигурување.....	46	800. Одлука за утврдување на продажна цена на природен гас за тарифни потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас во Технолошко-индустриска развојна зона - Скопје за месец февруари 2013 година.....	76
794. Закон за исплата на платите во Република Македонија (Пречистен текст).....	48	Огласен дел.....	1-36
795. Исправка на Одлуката за именување на член на Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување.....	51		
796. Указ бр. 39 од Претседателот на Република Македонија	51		

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА

790.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУ-
ВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ
ЗА БАНКИТЕ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за банки, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 18 февруари 2013 година.

Бр. 07- 961/1 Претседател
18 февруари 2013 година на Република Македонија,
Скопје Горге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ
НА ЗАКОНОТ ЗА БАНКИТЕ

Член 1

Во Законот за банки („Службен весник на Република Македонија“ број 67/2007, 90/2009 и 67/10), во членот 1 точката на крајот од реченицата се брише и се додаваат зборовите: „и директното вршење на финансиски активности од банки од земји членки на Европската унија.“

Член 2

Во членот 2 точката 2 се менува и гласи:
„Поштенска банка“ е правно лице основано согласно со одредбите од овој закон во кое Република Македонија има златна акција, се до целосната приватизација на Поштенската банка;“.

Во точката 7 алинеја 1 зборовите: „учество или“ се бришат.

По точката 13 се додава нова точка 13-а, која гласи:
„13-а. „Земја домаќин“ е земја членка на Европската унија која не е матична земја, а во која банка од друга земја членка врши финансиски активности преку филијала или директно;“.

Точката 19 се менува и гласи:

„Помошни банкарски услуги“ се услуги на управување со недвижности, управување и водење на информативниот систем или системот за обработка на податоци или други слични услуги што се сметаат како помошни активности на финансиските активности што ги вршат една или повеќе банки;“.

По точката 19 се додава нова точка 19-а, која гласи:
„19-а. „Друштво за помошни банкарски услуги“ е друштво чијашто основна дејност е вршење една или повеќе помошни банкарски услуги;“.

Во точката 23 сврзниците „и/или“ се заменуваат со зборовите: „или заедно со каматата и“.

Во точката 34 по зборот „банка“ се додаваат зборовите: „или штедилница“.

Во точката 36 сврзникот „и“ на крајот од реченицата се заменува со точка и запирка.

Во точката 37 точката на крајот од реченицата се заменува со точка и запирка.

По точката 37 се додаваат три нови точки 38, 39 и 40, кои гласат:

„38. „Кредит во крајна инстанца“ е кредит што го одобрува Народната банка на Република Македонија на банка согласно со Законот за Народната банка на Република Македонија;

39. „Договор за кредит во крајна инстанца“ е договор склучен меѓу Народната банка на Република Македонија и банка, со кој Народната банка на Република Македонија на банката и одобрува кредит во крајна инстанца, а банката го осигурува кредитот во крајна инстанца со инструменти за обезбедување и

40. „Трансакции со поврзани лица со банката“ се трансакции со лица поврзани со банката коишто произлегуваат од билансни и вонбилансни побарувања на банката, склучени договори за услуги, купување и продажба на актива, договори за изведување градежни работи, договори за закуп, користење позајмици и субординирани и хибридни инструменти, како и отпис врз основа на трансакции со поврзани лица со банката.“

Член 3

Во членот 3 точка 3 по зборот „филијала“ се додаваат зборовите: „или е овластена директно да врши финансиски активности“.

Член 4

Во членот 5 по зборот „унија“ се додаваат зборовите: „или не вршат финансиски активности согласно со одредбите од Главата VI-а од овој закон“.

Член 5

Во членот 7 став (1) точка 12 заградата и зборовите во заградата „меници, чекови, сертификати за депозит“ се бришат.

Точките 16 и 17 се менуваат и гласат:

„16) управување со средства и портфолио на хартии од вредност за клиенти и/или инвестициско советување на клиенти;

17) давање на услуги на чување на имот на инвестициски и пензиски фондови;“.

Во точката 18 сврзникот „и“ се заменува со сврзникот „или“.

По точката 18 се додаваат две нови точки 18-а и 18-б, кои гласат:

„18-а) чување на хартии од вредност за клиенти;

18-б) советување на правни лица во врска со структурата на капиталот, деловната стратегија или други поврзани прашања или давање услуги поврзани со спојување или припојување на правни лица;“.

Во точката 19 зборовите: „посредување во“ се бришат.

Член 6

Членот 8 се брише.

Член 7

Во членот 9 ставот (2) се менува и гласи:

„Република Македонија го задржува правото од златната акција до целосна приватизација на Поштенската банка.“

Член 8

Во членот 13 став (2) точка 2 зборот „односно“ се заменува со сврзникот „или“.

По точката 2 се додава нова точка 2-а, која гласи:

„2-а) кое за кривичните дела против имотот, кривичните дела против јавните финансии, платниот промет и стопанството, кривичните дела против службената должност, како и кривичните дела фалсификување ис-

права, посебни случаи на фалсификување исправи, компјутерски фалсификат, употреба на исправа со невината содржина и надриписарство од Кривичниот законик е осудено со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, се додека траат правните последици од пресудата;“.

Член 9

Во членот 14 став (4) точката на крајот од реченицата се брише и се додаваат зборовите: „за недозволеност за пребивање на побарувањата на акционерот од банката со уплати на акции во банката и за употреба на општата резерва за дополнување на дивидендата.“

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

„(5) Почетниот капитал и сите натамошни зголемувања на почетниот капитал не може да се намалуваат преку враќање на уплатените влогови на акционерите.“

Член 10

Во членот 17 став (1) по точката 5 се додава нова точка 5-а, која гласи:

„5-а) потврда од Управата за јавни приходи или, за странски лица, потврда од соодветна институција за редовно плаќање на даноци и придонеси;“.

Член 11

Во членот 24 став (4) зборовите: „по донесувањето“ се заменуваат со зборовите: „по влегувањето во сила“.

По ставот (5) се додава нов став (6), кој гласи:

„(6) Членовите на управниот одбор и членовите на надзорниот одбор на банка се запишуваат во Трговскиот регистар што се води во Централниот регистар на Република Македонија. Централниот регистар ќе го избрише членот на управниот или надзорниот одбор врз основа на писмено барање и известување од банката за истечена или повлечена согласност за именување на лицето, односно за неиздадена согласност за повторно именување на истото лице за член на управниот или надзорниот одбор.“

Член 12

Во членот 27 точка 2 сврзникот „и“ на крајот од реченицата се заменува со точка и запирка.

Во точката 3 точката на крајот од реченицата се заменува со сврзникот „и“ и се додава нова точка 4, која гласи:

„4) листа на банки од земји членки на Европската унија кои директно вршат финансиски активности во Република Македонија која задолжително содржи име и седиште на матичната банка.“

Член 13

По Главата VI се додава нова Глава „VI-а Директно вршење на финансиски активности од банки од земји членки на Европската унија“ со пет нови члена 56-а, 56-б, 56-в, 56-г и 56-д, кои гласат:

„VI-а Директно вршење на финансиски активности од банки од земји членки на Европската унија

Член 56-а

Во смисла на овој закон, се смета дека банка од земја членка директно врши финансиски активности во друга земја членка, во која нема основано филијала и ако:

1) на територијата на таа земја членка склучува правни договори чиј предмет е една или повеќе финансиски активности од членот 7 од овој закон или

2) на територијата на таа земја членка врши финансиски активности преку свои претставници, агенти или на друг начин за физичко или правно лице со живеалиште, постојано место на живеење или седиште во таа земја членка.

Член 56-б

(1) Банка со седиште во Република Македонија која има намера директно да врши финансиски активности во друга земја членка е должна претходно да ја извести Народната банка и да наведе во која земја членка има намера директно да врши финансиски активности.

(2) Заедно со известувањето од ставот (1) на овој член, банката е должна да достави листа на финансиски активности кои има намера да ги врши во земјата членка и бизнис план за првите три финансиски години.

(3) Во рок од еден месец од денот на приемот на известувањето од ставот (1) на овој член, Народната банка го доставува известувањето до надлежниот супервизорски орган на земјата членка домаќин и за тоа ја известува банката.

(4) Банката може да почне директно да врши финансиски активности наведени во листата од ставот (2) на овој член од денот на приемот на известувањето од ставот (3) на овој член.

Член 56-в

(1) Банка од друга земја членка може да почне директно да врши финансиски активности во Република Македонија од денот кога Народната банка ќе добие известување за тоа од надлежниот супервизорски орган на земјата членка, заедно со листа на услуги кои банката има намера да ги обезбедува во Република Македонија.

(2) Банката од ставот (1) на овој член е должна да ја извести Народната банка за секоја планирана промена во врска со податоците од известувањето од ставот (1) на овој член, најмалку во рок од еден месец пред да настане промената.

Член 56-г

Депозитите на банката која е овластена директно да врши финансиски активности во Република Македонија се вклучени во шемата за гарантирање на депозити на матичната земја.

Член 56-д

(1) Ако банката која директно врши финансиски активности во Република Македонија не постапува согласно со одредбите од овој закон, гувернерот со решение бара банката во определен рок да ги надмине незаконитостите.

(2) Ако банката не постапи согласно со решението од ставот (1) на овој член, Народната банка го известува надлежниот орган на матичната земја кој треба да преземе мерки спрема банката и да ја извести Народната банка за видот на преземените мерки.

(3) Ако по добивањето на известувањето од ставот (2) на овој член, надлежниот орган на матичната земја не преземе мерки спрема банката или, и покрај преземените мерки, банката не ги надмине незаконитостите, гувернерот со решение презема мерки за спречување на незаконитостите или на банката и забранува директно да врши финансиски активности во Република Македонија.

(4) Пред да ги преземе мерките од ставот (3) на овој член Народната банка го известува надлежниот орган на матичната земја за видот на мерките и причините поради кои планира да ги преземе тие мерки.

(5) По исклучок од ставовите (2) и (4) на овој член, а заради заштита на интересите на депонентите Народната банка може, без претходно известување на надлежниот орган на матичната земја спрема банката која директно врши финансиски активности во Република Македонија, да преземе мерки за спречување на незаконитостите или да ја забрани вршење на финансиски активности во Република Македонија.

(6) За случајот од ставот (5) на овој член Народната банка, во најкраток можен рок, го известува надлежниот орган на матичната земја.“

Член 14

Во членот 61 став (1) точка 8 сврзникот „и“ се заменува со точка и записка.

Во точката 9 точката на крајот од реченицата се заменува со сврзникот „и“ и се додава нова точка 10, која гласи:

„10) авансна исплата на дивиденда.“

Во ставот (2) броевите „1, 4, 5, 6, 7, 8 и 9“ се заменуваат со броевите „1, 4, 5, 6, 7, 8, 9 и 10“.

Член 15

Во членот 64 по ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

„(4) Во методологијата од ставот (3) на овој член, Советот на Народната банка ги пропишува пристапите кои може да ги користи банката при утврдувањето на адекватноста на капиталот, условите под кои можат да се користат одделните пристапи, пристапите за кои е потребна претходна согласност од гувернерот на Народната банка и начинот на издавање на таа согласност, условите под кои можат да се користат кредитни рејтинзи и начинот на признавање на надворешна институција за процена на кредитниот ризик од гувернерот на Народната банка за целите на утврдување на адекватноста на капиталот.“

Член 16

Во членот 65 ставот (2) се менува и гласи:

„Гувернерот може да пропише повисока стапка од пропишаната во ставот (1) на овој член за банка или сите банки во земјата, доколку е тоа потребно поради природата, видот и обемот на активностите што ги врши банката и ризиците на кои е изложена како резултат на тие активности или доколку е тоа потребно поради пазарните и макроекономските услови во кои работат банките во земјата.“

Член 17

Во членот 66 став (2) точката 3 се менува и гласи:

„ризик на каматни стапки од портфолио на банкарски активности, валутен ризик и пазарен ризик;“.

Во точката 4 точката и записката се заменуваат со сврзникот „и“.

Во точката 5 сврзникот „и“ на крајот од реченицата се заменува со точка.

Точката 6 се брише.

Член 18

Во членот 68 став (1) точка 2 зборовите: „и други пазарни ризици“ се бришат.

По точката 2 се додава нова точка 3, која гласи:

„3) методологија за управување со ризик на каматни стапки од портфолио на банкарски активности;“.

Точките 3, 4 и 5 стануваат точки 4, 5 и 6.

Ставот (2) се брише.

Член 19

Во членот 71 ставот (6) се менува и гласи:

„Кредитите и други облици на изложеност на банката спрема лицата од ставовите (2), (3) и (4) на овој член на износ над 3.000.000 денари се одобруваат врз основа на одлука на надзорниот одбор на банката.“

Член 20

Во членот 78 став (5) точката на крајот од реченицата се заменува со записка и се додаваат зборовите: „освен во друштво за помошни банкарски услуги.“

Член 21

Во членот 83 став (2) по точката 2 се додава нова точка 2-а, која гласи:

„2-а) кое за кривичните дела против имотот, кривичните дела против јавните финансии, платниот промет и стопанството, кривичните дела против службената должност, како и кривичните дела фалсификување исправа, посебни случаи на фалсификување исправа, компјутерски фалсификат, употреба на исправа со невината содржина и надриписарство од Кривичниот законик е осудено со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, се додека траат правните последици од пресудата;“.

Во точката 4 зборот „односно“ се заменува со сврзникот „или“.

По ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

„(4) По исклучок од ставовите (2) точка 7 и (3) на овој член лице, кое е член на надзорен орган на подредено лице на банка, може да биде член на надзорниот одбор, одборот за управување со ризици, одборот за ревизија и управниот одбор на таа банка.“

Член 22

Во членот 85 по зборот „патник“ се додаваат зборовите: „и постапка за одобрување на зделка со заинтересирана страна“.

Член 23

Во членот 89 став (3) точка 18 износот „1.000.000“ се заменува со износот „3.000.000“.

Член 24

Во членот 92 ставот (3) се менува и гласи:

„Член на управен одбор на банка, покрај лицето од членот 83 ставови (2) и (3) од овој закон, не може да биде и лице кое е член на орган на управување на кое било друго домашно или странско трговско друштво.“

Член 25

Во членот 102 став (4) зборот „форма“ се заменува со зборот „формата“.

Во ставот (5) зборовите: „полугодишен и годишен“ се бришат.

Член 26

Членот 103 се менува и гласи:

„(1) Советот на Народната банка ги пропишува:

1) сметковниот (контниот) план за банките;

2) видовите и содржината на финансиските извештаи на банките и белешките кон тие извештаи и

3) методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи.

(2) За потребите на супервизијата, гувернерот може да пропише и дополнителни сметководствени насоки, податоци и извештаи коишто банката е должна да ги доставува до Народната банка.“

Член 27

Во членот 105 став (2) точка 3 зборот „три“ се заменува со зборот „две“.

Член 28

Членот 106 се менува и гласи:

„(1) Ревизијата се врши на:

- годишните финансиски извештаи на банката и

- работењето на банката.

(2) Ревизијата на годишните финансиски извештаи на банката претставува оценка на годишните финансиски извештаи на банката, согласно со членовите 103 и 104 од овој закон.

(3) Со ревизијата на работењето на банката се опфаќа најмалку:

1) процесот на интерно утврдување и оценка на потребната адекватност на капиталот на банката;

2) системите на банката за управување со ризиците;

3) функционирањето на системите на внатрешна контрола и извршувањето на функцијата на внатрешна ревизија;

4) сигурноста на информативниот систем;

5) точноста и комплетноста на извештаите што банката ги доставува до Народната банка за потребите на суперревизијата;

6) усогласеноста на работењето на банката со прописите;

7) податоците коишто банката е должна да ги објави и

8) системот на банката за спречување на перење пари.

(4) Содржината на ревизијата на годишните финансиски извештаи и на работењето на банката подетално ги пропишува Советот на Народната банка, во согласност со меѓународните стандарди.“

Член 29

Членот 108 се менува и гласи:

„(1) Друштвото за ревизија е должно извештајот за извршената ревизија на годишните финансиски извештаи истовремено да ги достави до надзорниот одбор, Народната банка и Министерството за финансии и тоа најдоцна до 30 април во тековната година за претходната календарска година. Друштвото за ревизија е должно, заедно со извештајот за извршената ревизија на годишните финансиски извештаи, до надзорниот одбор и до Народната банка да го достави и извештајот за извршената ревизија на работењето на банката.

(2) Народната банка може од друштвото за ревизија да побара дополнителни објаснувања и податоци во врска со извршената ревизија.

(3) Друштвото за ревизија е должно на барање на Народната банка да и ги направи достапни работните материјали од ревизијата на банката.

(4) Гувернерот нема да ги прифати извештајот за извршената ревизија на годишните финансиски извештаи и извештајот за извршената ревизија на работењето на банката ако утврди дека не се темелат врз објективни факти за финансиската состојба во банката, доколку не се изработени во согласност со членот 106 од овој закон и/или друштвото за ревизија при вршење на ревизијата не постапувало согласно со пропишаните стандарди и процедури.

(5) Доколку гувернерот не ги прифати извештаите од ставот (1) на овој член за извршената ревизија, за тоа ги известува банката, Министерството за финансии и Институтот за овластени ревизори во рок од 45 дена од добивањето на извештајот.

(6) Во случаите од ставот (4) на овој член гувернерот бара од банката да назначи друго друштво за ревизија кое ќе изготви нов извештај.

(7) Сите трошоци настанати во врска со назначување на друго друштво за ревизија согласно со ставот (6) на овој член ги поднесува банката.“

Член 30

Членот 109 се менува и гласи:

„Во случаите од членот 105 став (2) или членот 108 став (4) од овој закон, гувернерот во следните три години нема да прифати извештај за извршена ревизија изготвен од тоа друштво за ревизија.“

Член 31

Во членот 112 став (3) точка 1 по зборовите: „барање на“ се додаваат зборовите: „јавното обвинителство или“.

Во точката 8 сврзникот „и“ се заменува со точка и запирка и се додава нова точка 9, која гласи:

„9) податоците се соопштуваат за потребите на управување со кредитниот ризик на други членки на банкарска група или на банкарска група чие матично лице е со седиште надвор од Република Македонија, а чија членка е банката и“.

Точката 9 станува точка 10.

Член 32

Во членот 128 зборовите: „услуги на банка“ се заменуваат со зборовите: „банкарски услуги“.

Член 33

Членот 129 се менува и гласи:

„(1) Доколку Народната банка или орган овластен за вршење на инспекциски надзор согласно со закон имаат сознанија дека правни и физички лица вршат работи спротивно на членот 5 од овој закон, веднаш ја известуваат Управата за финансиска полиција.

(2) Управата за финансиска полиција е должна веднаш по добивањето на известувањето од ставот (1) на овој член да изврши контрола на работењето на лицата кои вршат работи спротивно на членот 5 од овој закон и да преземе мерки во рамките на своите надлежности.“

Член 34

Членот 130 се менува и гласи:

„Управата за финансиска полиција со решение ќе определи рок во кој лицето кое постапува спротивно на членот 4 став (1) од овој закон е должно да изврши промена на името. Доколку во утврдениот рок не го промени името, Управата за финансиска полиција веднаш ќе поднесе барање за бришење на тие зборови од името во регистарот во кој се запишани.“

Член 35

Во членот 132 став (1) точка 7 точката на крајот од реченицата се брише и се додаваат зборовите: „и финансирање на тероризам“.

Член 36

Во членот 133 став (1) во воведната реченица зборовите: „со што се доведува во опасност сигурноста и стабилноста“ се бришат.

Во точката 1 по зборот „банката“ се додаваат зборовите: „или на банкарскиот систем“.

Во ставот (2) точка 2 по алинејата 6 се додава нова алинеја 7, која гласи:

„- постигне и одржува построги супервизорски стандарди од стандардите утврдени во членовите 70, 71, 72, 73 и 74 од овој закон.“

Член 37

Во членот 137 став (3) зборовите: „ќе утврди“ се заменуваат со зборовите: „донесува решение со кое утврдува“.

Ставот (4) се менува и гласи:

„Доколку во периодот по донесувањето на решение то од ставот (3) на овој член до продажбата на акциите банката исплатила дивиденда на останатите акционери, дивидендата за акционерот за кој со решението од ставот (3) на овој член е утврдено дека нема право на исплата на дивиденда, се распределува во општата резерва на банката.“

Член 38

Членот 138 се менува и гласи:

„(1) Продажбата на акциите од членот 137 став (3) од овој закон ја спроведува лице овластено од гувернерот, по пат на јавна берзанска аукција, согласно со правилата на овластена берза одобрени од Комисијата за хартии од вредност.“

(2) Лицето од ставот (1) на овој член е должно во рок од осум дена од денот на донесувањето на решението од членот 137 став (3) од овој закон да го објави датумот на одржување на една или повеќе јавни берзански аукции во „Службен весник на Република Македонија“, во најмалку два дневни весници и на интернет страницата на Народната банка.

(3) Во објавата од ставовите (2) и (8) на овој член лицето од ставот (1) на овој член ги наведува:

1) почетната цена по која ќе се понудат акциите за продажба на датумот на кој ќе се одржи првата јавна берзанска аукција;

2) датумот/датумите на одржување на една или повеќе јавни берзански аукции;

3) условите потребни за стекнување со својство акционер со квалификувано учество во банка пропишани со овој закон и рок за доставување на барањето со потребната документација за добивање согласност за стекнување со акции, доколку се продаваат акции кои значат квалификувано учество во банка и

4) обврската за поднесување во Народната банка писмена изјава од заинтересираните лица дека ќе ги уплатат средствата за купување на акциите и рок за поднесување на изјавата.

(4) Во случаите кога се продаваат акции кои значат квалификувано учество во банка, на јавната берзанска аукција можат да учествуваат само лица кои добиле претходна согласност од гувернерот за исполнување на условите потребни за стекнување со својство на акционер со квалификувано учество во банка согласно со одредбите од овој закон и кои во Народната банка поднеле писмена изјава дека ќе ги уплатат средствата за купување на акции, а кога се продаваат акции кои не значат квалификувано учество во банката, на јавната берзанска аукција можат да учествуваат само лица кои во Народната банка поднеле писмена изјава дека ќе ги уплатат средствата за купување на акции.

(5) По барањето за издавање на согласност за стекнување акции со квалификувано учество, гувернерот одлучува во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето.

(6) Почетната цена на акциите е:

1) просек на официјална дневна просечна цена на акциите во последните три месеци пред денот на донесувањето на решението од членот 137 став (3) од овој закон или

2) книговодствената вредност на акциите, доколку во последните три месеци пред денот на донесувањето на решението од членот 137 став (3) од овој закон немало трансакции со акциите на банката, при што под трансакции со акции не се подразбира блок трансакција и нетрговски пренос на акции.

(7) Доколку во рамките на една објава е предвидено одржување на повеќе јавни берзански аукции, на секоја следна јавна берзанска аукција, акциите се нудат по цена која е за 10% пониска од цената по која биле понудени за продажба на претходната јавна берзанска аукција.

(8) Доколку јавните берзански аукции не се одржат, или доколку по одржувањето и на една или повеќе објавени јавни берзански аукции останат непродадени акции, лицето од ставот (1) на овој член е должно да изврши повторна објава на една или повеќе јавни берзански аукции, во период од најмногу 30 дена од:

1) последната одржана јавна берзанска аукција или

2) датумот на кој лицето од ставот (1) на овој член ја известило овластената берза дека аукцијата/аукциите не се одржале.

(9) На секоја наредна објава на една или повеќе јавни берзански аукции, почетната цена на акциите е за 10% пониска од:

1) цената од последната одржана јавна берзанска аукција или

2) почетната цена од првата аукција од претходната објава, доколку јавните берзански аукции од претходната објава не се одржани.

(10) Почетната цена од ставот (9) на овој член не може да биде пониска од 50% од просекот на официјалната дневна просечна цена на акциите утврдена во последните три месеци пред денот на објавата на јавната берзанска аукција. Доколку во последните три месеци пред денот на објавата на јавната берзанска аукција немало трансакции со акциите на банката при што под трансакции со акции не се подразбира блок трансакција и нетрговски пренос на акции, почетната цена од ставот (8) на овој член не може да биде пониска од 50% од книговодствената вредност на акциите.

(11) Истовремено со донесувањето на решението од членот 137 став (3) од овој закон, гувернерот издава решение до Централниот депозитар за хартии од вредност за упис на забрана за располагање со акциите кои се предмет на продажба од страна на нивните сопственици од членот 137 став (3) од овој закон.

(12) Средствата од продажба на акциите, намалени за трошоците за организирање и спроведување на јавната берзанска аукција, му припаѓаат на акционерот од членот 137 став (3) од овој закон.

(13) Лицето од ставот (1) на овој член го потпишува налогот за продажба на акциите на јавната берзанска аукција.

(14) Централниот депозитар за хартии од вредност ја брише забраната од ставот (11) на овој член по добиено известување од страна на гувернерот.“

Член 39

Во членот 152 став (2) по точката 4 се додава нова точка 4-а, која гласи:

„4-а) кое за кривичните дела против имотот, кривичните дела против јавните финансии, платниот промет и стопанството, кривичните дела против службената должност, како и кривичните дела фалсификување исправа, посебни случаи на фалсификување исправи, компјутерски фалсификат, употреба на исправа со невината содржина и надриписарство од Кривичниот законик е осудено со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, се додека траат правните последици од пресудата;“.

Член 40

Во членот 153 точка 2 по бројот „57“ се става записка и се додава бројот „58“.

Член 41

Во членот 154 став (1) точка 6 зборовите: „организационите, кадровските и“ се заменуваат со зборовите: „организацииските, кадровските или“.

Член 42

Во членот 165 по ставот (2) се додаваат два нови става (3) и (4), кои гласат:

„(3) Правата стекнати од договор за кредит во крајна инстанца одобрен согласно со одредбите од Законот за Народната банка на Република Македонија, имаат правно дејство и по отворањето на стечајната постапка, не влегуваат во стечајна маса и Народната банка има право на издвоено намирување.

(4) Одредбите од Законот за стечај кои се однесуваат на побивање на правните дејствија не се применуваат во случај на право на намирување од договор за кредит во крајна инстанца и од договор за финансиски колатерал.“

Член 43

Во членот 172 ставот (2) се менува и гласи:

„На штедилниците од ставот (1) на овој член соодветно се применуваат одредбите од Главата I, Главата II членови 7 став (2), 10 и 11, Главата III дел 2 член 14 став (5), дел 4, дел 6 и дел 7, Главата VII дел 1 член 57 дел 2 и дел 3, Главата VIII делови 1, 2 и 3 членови 70, 73 и 74 ставови (1) и (2), делови 4 и 6, Главата IX членови 83, 84 и 85, делови 6 и 8, главите X, XI, XII, XIII, XIV, XV член 131 делови 1, 2, 4 и 5 и главите XVI, XVII, XVIII, XX и XXI од овој закон.“

Ставовите (4), (5), (6) и (7) се бришат.

Член 44

Членот 186 се менува и гласи:

„(1) За сторените прекршоци од овој закон, лицата кои од гувернерот се овластени да вршат супервизија на банка, на сторителот на прекршокот му предлагаат постапка на порамнување преку доставување записник во кој се содржани констатираните прекршоци и платен налог.“

(2) Во платниот налог се забележуваат личните податоци на сторителот на прекршокот, времето, местото и начинот на сторување на прекршокот, правната квалификација на прекршокот, износот на глобата, бројот на сметка за плаќање, правната поука и други податоци во согласност со прописите.

(3) Сторителот на прекршокот кој е согласен да ја плати глобата определена во платниот налог е должен да го врати потпишан записникот од ставот (1) на овој член во рок од три дена по приемот.

(4) Доколку сторителот на прекршокот ја плати глобата во рок од осум дена од денот на приемот на платниот налог, ќе плати само половина од изречената глоба. Поуката за тоа право е дел од правната поука на платниот налог.

(5) Доколку сторителот на прекршокот не го врати потпишан записникот од ставот (1) на овој член или не ја плати глобата во рокот предвиден од ставот (4) на овој член, се смета дека постапката за порамнување не успеала.

(6) Во случајот од ставот (5) на овој член, против сторителот на прекршокот се поднесува барање за поведување прекршочна постапка до прекршочната комисија на Народната банка.

(7) Народната банка е должна да води евиденција за поведените постапки за порамнување и за нивниот исход.“

Член 45

Членот 187 се менува и гласи:

„(1) Глоба во износ од 10.000 евра во денарска противвредност ќе и се изрече за прекршок на банка, доколку:

1) не објави копија од решението на гувернерот за издавање дозвола за основање и работење на банката, важечките каматни стапки, општите услови за работење со депозити на физички лица и видот и износот на гаранцијата за депозитите на физички лица (член 11);

2) во рок од 15 дена по уписот во трговскиот регистар не достави примерок од решението за регистрација до Народната банка (член 26);

3) не ја извести Народната банка за случаите и во роковите од членот 61 од овој закон;

4) неточно или ненавремено ја известува Народната банка за податоците и информациите определени согласно со членовите 64 став (3), 68, 69 став (2), 70 став (2), 71 став (8) и 72 став (3) од овој закон;

5) не доставува и не објавува извештаи и податоци согласно со членовите 101, 102 ставови (6) и (7), 103 став (2) и 110 ставови (1) и (2) од овој закон;

6) не ги објави извештаите и податоците од членот 110 став (3) од овој закон согласно со роковите предвидени со овој член;

7) за потребите на консолидираната супервизија не доставува извештаи за банкарската група согласно со членот 122 од овој закон и

8) не врши консолидација или не известува или известува спротивно на членовите 123, 124 став (3), 125 ставови (5) и (6) и 126 став (1) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во банката за прекршоците од ставот (1) на овој член.“

Член 46

По членот 187 се додаваат три нови члена 187-а, 187-б и 187-в, кои гласат:

„Член 187-а

(1) Глоба во износ од 5.000 евра во денарска противвредност ќе и се изрече за прекршок на штедилница, доколку:

1) не објави копија од решението на гувернерот за издавање дозвола за основање и работење на банката, важечките каматни стапки, општите услови за работење со депозити на физички лица и видот и износот на гаранцијата за депозитите на физички лица (член 11);

2) во рок од 15 дена по уписот во трговскиот регистар не достави примерок од решението за регистрација до Народната банка (член 26);

3) не ја извести Народната банка за случаите и во роковите од членот 61 од овој закон;

4) не доставува и не објавува извештаи и податоци согласно со членовите 101, 102 ставови (6) и (7), 103 став (2) и 110 став (1) од овој закон;

5) не ги објави извештаите и податоците од членот 110 став (3) од овој закон согласно со роковите предвидени со овој член;

6) за потребите на консолидираната супервизија не доставува извештаи за банкарската група согласно со членот 122 од овој закон и

7) не врши консолидација или не известува или известува спротивно на членовите 123, 124 став (3), 125 ставови (5) и (6) и 126 став (1) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице за прекршоците од ставот (1) на овој член.

Член 187-б

(1) Глоба во износ од 15.000 евра во денарска противвредност ќе и се изрече за прекршок на банка, доколку:

1) директно извршува работи од областа на индустријата, трговијата или друга нефинансиска активност (член 7 став (2));

2) не издаде документ или не води евиденција за секоја уплата и исплата од депозитна сметка (член 10);

3) работите од членот 57 став (1) точки 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8 и 9 од овој закон ги направила без претходна согласност од гувернерот;

4) изврши налог за купување, односно трансакција со акции на банка за кои не е презентирана согласност од гувернерот (член 59 став (3));

5) постапува спротивно на членовите 71 ставови (6) и (7) и 74 ставови (1) и (2) од овој закон;

6) изврши откуп на сопствени акции спротивно на или не ги отуѓи сопствените акции согласно со членовите 75 и 76 од овој закон;

7) вложува спротивно на членот 78 ставови (1) и (5) од овој закон;

8) не се одржи собрание на банката во роковите или не се достават соодветните податоци согласно со членот 87 од овој закон;

9) надзорниот одбор и управниот одбор не ги вршат работите од членовите 89 став (3), 93 и 99 став (1) од овој закон;

10) не определи друштво за ревизија согласно со членот 105 од овој закон;

11) банкарската тајна не биде чувана и заштитена или не биде соопштена согласно со членови 111 и 112 од овој закон и

12) за потребите на супервизијата на банката не ги обезбеди извештаите, информациите и другите податоци утврдени со членот 117 од овој закон.

(2) Глоба во износ од 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во банката за прекршоците од ставот (1) на овој член.

Член 187-в

(1) Глоба во износ од 7.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на штедилница, доколку:

1) директно извршува работи од областа на индустријата, трговијата или друга нефинансиска активност (член 7 став (2));

2) не издаде документ или не води евиденција за секоја уплата и исплата од депозитна сметка (член 10);

3) работите од членот 57 став (1) точки 1, 3, 4, 5, 6, 7 и 9 од овој закон ги направила без претходна согласност од гувернерот;

4) постапува спротивно на членовите 71 ставови (6) и (7) и 74 ставови (1) и (2) од овој закон;

5) изврши откуп на сопствени акции спротивно на или не ги отуѓи сопствените акции согласно со членовите 75 и 76 од овој закон;

6) не определи друштво за ревизија согласно со членот 105 од овој закон;

7) банкарската тајна не биде чувана и заштитена или не биде соопштена согласно со членовите 111 и 112 од овој закон и

8) за потребите на супервизијата на банката не ги обезбеди извештаите, информациите и другите податоци утврдени со членот 117 од овој закон.

(2) За прекршоците од ставот (1) на овој член ќе се изрече глоба во износ од 2.000 евра во денарска противвредност и на одговорното лице во штедилница.

Член 47

Во членот 188 став (1) во воведната реченица износот „до 15.000“ се брише.

Во точката 1 зборовите: „или берза на долгорочни хартии од вредност“ се бришат.

Точката 5 се менува и гласи:

„друштво за ревизија ако изврши ревизија спротивно на членовите 105 став (5) и 106 од овој закон и не доставува известувања согласно со членовите 107 и 108 ставови (1), (2), (3) и (4) од овој закон;“

Во ставот (2) износите „од 3.000 до 5.000“ се заменуваат со износот „од 4.000“.

Член 48

Членот 189 се менува и гласи:

„(1) Глоба во износ од 6.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на лице со посебни права и одговорности во банката, доколку:

1) утврди дека одлука на орган на банката е во спротивност со закон, а не го извести надзорниот одбор и Народната банка (член 84);

2) не ја извести Народната банка согласно со членот 94 ставови (5) и (6) од овој закон и

3) не постапува или постапува спротивно на одредбите за судир на интереси од членот 100 од овој закон.

(2) Глоба во износ од 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во Службата за внатрешна ревизија, доколку:

1) не изработи полугодишен и годишен извештај и не ги достави до надзорниот одбор, управниот одбор и одборот за ревизија (член 97 став (1)) и

2) не ги извести надзорниот одбор и управниот одбор согласно со членот 98 од овој закон.

(3) Глоба во износ од 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на лицето за контрола на усогласеноста на работењето на банките со прописите, односно на одговорното лице во службата за контрола на усогласеноста на работењето на банките со прописите, доколку не поднесе месечен извештај до управниот одбор и тримесечен извештај до надзорниот одбор (член 99 став (5)).“

Член 49

Во членот 190 износите „од 3.000 до 6.000“ се заменуваат со износот „од 4.000“.

Член 50

Во членот 191 став (1) зборот „две“ се заменува со зборот „три“.

Во ставот (3) зборот „четири“ се заменува со зборот „шест“.

Член 51

Одредбите од членот 13 од овој закон ќе започнат да се применуваат со денот на пристапувањето на Република Македонија во Европската унија.

Член 52

Народната банка по службена должност, без поднесување на барање од банките, ќе ги усогласи дозвоите за основање и работење на банките во делот кој се однесува на финансиските активности, во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 53

На јавните берзански аукции за продажба на акции што се објавени до денот на влегувањето во сила на овој закон се применуваат одредбите од овој закон.

Дивидендата што до денот на влегувањето во сила на овој закон не е исплатена на акционер чии акции се продаваат на јавна берзанска аукција согласно со решението на гувернерот од членот 137 став (3) од Законот за банките („Службен весник на Република Македонија“ број 67/2007, 90/2009 и 67/10), со денот на влегувањето во сила на овој закон се распределува во општата резерва на банката.

Член 54

Штедилниците основани во Република Македонија до денот на влегувањето во сила на овој закон можат да извршат преобразба во банка или во финансиско друштво или статусна измена за присоединување на штедилница кон банка. При преобразбата, штедилниците можат да направат статусна измена спојување на штедилници за формирање на банка.

Преобразба на штедилница во банка или финансиско друштво значи реорганизирање на штедилница во банка или финансиско друштво без да се спроведе постапка на ликвидација.

Присоединување на штедилница кон банка значи кога една или повеќе штедилници ќе се присоединат кон банка, со пренос на целокупниот имот и обврските на штедилницата, односно штедилниците кои се присоединуваат без да се спроведе нивна ликвидација, во замена за акции на банката што презема.

Спојување на штедилници заради формирање на банка значи спојување на две или повеќе штедилници, без да се спроведе ликвидација, со основање на банка на која преминува целокупниот имот и обврски од штедилниците што се спојуваат, во замена за акциите на банката која се основа.

При спроведувањето на статусните промени од ставите 3 и 4 на овој член соодветно се применуваат одредбите од Главата III дел 6 од Законот.

При спроведување на преобразбата на штедилница во банка соодветно се применуваат одредбите од Главата III од Законот.

Член 55

За статусна измена или преобразба на штедилница во банка потребна е дозвола од гувернерот на Народната банка.

По барањето за статусна измена или преобразба на штедилница во банка, гувернерот донесува решение за издавање на дозволата или за одбивање на барањето во роковите определени со членот 22 став (3) од Законот.

Член 56

Народната банка ја пропишува постапката и документацијата за издавање на дозвола за статусна измена и/или преобразба на штедилница во банка од членот 56 од овој закон.

Член 57

За преобразба на штедилница во финансиско друштво потребна е согласност од гувернерот на Народната банка.

По барањето за преобразба на штедилница во финансиско друштво, гувернерот донесува решение за издавање на согласност или за одбивање на барањето во роковите определени со членот 22 став (3) од Законот.

Член 58

Кон барањето за издавање на согласност за преобразба на штедилница во финансиско друштво, штедилницата до Народната банка ја доставува следнава документација:

- 1) одлука за преобразба;
- 2) доказ за известување на јавноста објавено најмалку во еден дневен весник, за одлуката за преобразба на штедилницата во финансиско друштво, со кое се информира јавноста дека штедилницата нема повеќе да прибира штедни влогови;
- 3) доказ дека штедилницата извршила исплата на вкупниот износ на депозити или дека ги пренела депозитите на друга банка основана и со седиште во Република Македонија;
- 4) договор меѓу штедилницата и банката кај која се пренесени депозитите со кој банката се обврзува дека на депонентите на штедилницата ќе им обезбеди повлекување на нивните депозити во кое било време и/или дека ќе продолжи да ги извршува правата и обврските од пренесените депозити, согласно со условите договорени меѓу депонентот и штедилницата, а кои банката може да ги промени само по претходно писмено известување на депонентот и

5) доказ дека штедилницата ги известила депонентите за преносот на депозитите и за начинот на кој можат да ги повлечат депозитите.

Гувернерот донесува решение за издавање согласност за преобразба на штедилницата во финансиско друштво, доколку утврди дека штедилницата целосно ги исплатила или ги пренела во банка прибраните депозити.

Од денот на поднесувањето на барањето од ставот 1 на овој член штедилницата не смее да прибира депозити.

Народната банка го известува Министерството за финансии за издадената согласност од ставот 2 на овој член во рок од три дена од денот на донесувањето на решението за издавање на согласност. Кон известувањето се приложува и примерок од решението.

Штедилницата е должна во рок од пет дена од денот на добивањето на согласноста од ставот 2 на овој член до Министерството за финансии да поднесе барање за издавање на дозвола за основање и работа на финансиско друштво согласно со Законот за финансиски друштва. Кон барањето задолжително го приложува и решението од ставот 2 на овој член.

Доколку Министерството за финансии по барањето од ставот 5 на овој член издаде дозвола за основање и работа на финансиско друштво, во рок од пет дена од денот на донесувањето на решението за издавање на дозволата ја известува Народната банка и Централниот регистар на Република Македонија. Кон известувањето се приложува и примерок од решението.

По добивањето на известувањето од ставот 6 на овој член, гувернерот донесува решение за одземање на дозволата за основање и работење на штедилница, за што го известува Централниот регистар во рок од пет дена од денот на донесувањето на решението. Кон известувањето се приложува и примерок од решението.

За да изврши упис на преобразба на штедилница во финансиско друштво, финансиското друштво е должно во Централниот регистар, покрај документацијата за упис во регистарот пропишана со Законот за финансиски друштва, да го приложи и решението од ставот 7 на овој член.

Доколку Министерството за финансии го одбие барањето од ставот 5 на овој член, ја известува Народната банка во рок од пет дена од денот кога решението за одбивање на барањето станало конечно. Кон известувањето се доставува и примерок од решението.

Доколку штедилницата не добие дозвола за основање и работа на финансиско друштво од Министерството за финансии, гувернерот ќе донесе решение за одземање на дозволата за основање и работење на штедилница и за исполнување на условите за отворање на стечајна или ликвидациона постапка.

Член 59

Подзаконските акти согласно со овој закон, Народната банка ќе ги донесе во рок од 90 дена од влегувањето во сила на овој закон.

Член 60

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTESIMIN E LIGJIT PËR BANKA

Neni 1

Në Ligjin për banka ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numer 67/2007, 90/2009 dhe 67/10) në nenin 1 pika në fund të fjalise shlyhet dhe shtohen fjalet: "dhe kryerja e drejtperdrejte e aktiviteteve financiare nga banka nga vendet anetare të Bashkimit Evropian."

Neni 2

Në nenin 2 pika 2 ndryshohet si vijon:
"Bankes Postare" është personi juridik i themeluar në pajtim me dispozitat e ketij ligji në të cilin Republika e Maqedonisë ka aksion të arit, deri në privatizimin e plote të Bankes Postare;"

Në piken 7 alineja 1 fjalet: "pjesëmarrje ose" shlyhen.
Pas pikes 13 shtohet pike e re 13-a, si vijon:
"13-a. "Vend nikoqir" është vendi anetar i Bashkimit Evropian i cili nuk është vend amë, e në të cilin banka nga vendi tjetër anetar kryen aktivitete financiare nepermjet filialit apo drejtperdrejt;"

Pika 19 ndryshohet si vijon:

"Sherbime bankare ndihmese" jane sherbimet e menaxhimit të patundshmerive, menaxhimit dhe mbajtjes së sistemit informativ apo sistemit për perpunimin e të dhenave ose sherbimet tjera të ngjashme që konsiderohen si aktivitetet ndihmese të aktiviteteve financiare që i kryejne një ose më shumë banka;".

Pas pikes 19 shtohet pike e re 19-a, si vijon:

„19-a. "Shoqeri për sherbime bankare ndihmese" është shoqeria veprimtaria e themelore e së ciles është kryerja e një ose më shumë sherbimeve bankare ndihmese;".

Në piken 23 lidheza "dhe/ose" zevendesohen me fjalet: "ose bashke me kamaten dhe".

Në piken 34 pas fjales "banke" shtohen fjalet: "ose kur-smore".

Në piken 36 lidheza "dhe" në fund të fjalise zevendesohet me pikepresje.

Në piken 37 pika në fund të fjalise zevendesohet me pikepresje.

Pas pikes 37 shtohen tri pika të reja 38, 39 dhe 40, si vijojne:

„38. "Kredi në instance të fundit" është kredia që ia miraton Banka Popullore e Republikës së Maqedonise bankes në pajtim me Ligjin për Banken Popullore të Republikës së Maqedonise;

39. "Marreveshje për kredi në instance të fundit" është marreveshja e lidhur ndermjet Bankes Popullore të Republikës së Maqedonise dhe bankes, me të cilën Banka Popullore e Republikës së Maqedonise bankes i miraton kredi në instance të fundit, ndersa banka e siguron kredine në instance të fundit me instrumente për sigurim dhe

40. "Transaksione me persona të lidhur me banken" janë transaksionet me persona të lidhur me banken që dalin nga kërkesat e bilancit dhe jashtë bilancit të bankes, marreveshje të lidhura për sherbime, blerje dhe shitje të aktivitetit, marreveshje për realizimin e punëve ndertimore, marreveshje për qira, shfrytezim të huave dhe instrumente të subordinuara dhe hibride, si dhe shlyerje në baze të transaksioneve me persona të lidhur me banken."

Neni 3

Në nenin 3 pika 3 pas fjales "filial" shtohen fjalet: "ose është e autorizuar që të kryejë drejtperdrejt aktivitetet financiare".

Neni 4

Në nenin 5 pas fjaleve: "Bashkimit Evropian" shtohen fjalet "ose nuk kryejne aktivitetet financiare në pajtim me dispozitat të Kapitullit VI-a të këtij ligji".

Neni 5

Në nenin 7 paragrafi (1) pika 12 kllapa dhe fjalet në kllapa "kambiale, ceqe, certifikata për depozite" shlyhen.

Pikat 16 dhe 17 ndryshohen si vijojne:

"16) menaxhim me mjete dhe portofol të letrave me vlerë për kliente dhe/ose keshillim investues të klienteve;

17) dhenie të sherbimeve të ruajtjes së prones të fondeve investuese dhe pensionale;".

Në piken 18 lidheza "dhe" zevendesohet me lidhezen "ose".

Pas pikes 18 shtohen dy pika të reja 18-a dhe 18-b, si vijojne:

"18-a) ruajtje të letrave me vlerë për kliente;

18-b) keshillim i personave juridike në lidhje me strukturën e kapitalit, strategjinë afariste ose ceshtje tjera të lidhura ose dhenie të sherbimeve të lidhura me bashkim apo bashkengjitime të personave juridike;".

Në piken 19 fjalet: "ndermjetesim në" shlyhen.

Neni 6

Neni 8 shlyhet.

Neni 7

Në nenin 9 paragrafi (2) ndryshohet si vijon:
"Republika e Maqedonise e mban të drejtën për aksionin e arit deri në privatizimin e plote të Bankes Postare."

Neni 8

Në nenin 13 paragrafi (2) pika 2 fjala "perkatesisht" zevendesohet me lidhezen "ose".

Pas pikes 2 shtohet pike e re 2-a, si vijon:

"2-a) i cili për veprat penale kunder prones, veprat penale kunder financave publike, qarkullimit pagesor dhe ekonomise, veprat penale kunder detyres zyrtare, si dhe veprat penale falsifikim të dokumentit, rastet e vecanta të falsifikimit të dokumenteve, falsifikim kompjuterik, perdorim të dokumentit me permbajtje të pavertete dhe pseudosekretari nga Kodi penal është denuar me vendim të plotfuqishem gjyqesor me denim me burg pa kusht mbi gjashtë muaj, derisa zgjasin pasojat juridike nga aktgjykimi;".

Neni 9

Në nenin 14 paragrafi (4) pika në fund të fjalise shlyhet dhe shtohen fjalet: "për moslejim për shlyerje të kërkesave të aksionarit të bankes me pagesa të aksioneve në banken dhe për perdorim të rezervës së pergjithshme për plotesimin e dividendit."

Pas paragrafit (4) shtohet paragraf i ri (5), si vijon:

"(5) Kapitali fillestar dhe të gjitha rritjet e metejme të kapitalit fillestar nuk mund të zvogelohen nepermjet kthimit të depozitave të paguara të aksionareve."

Neni 10

Në nenin 17 paragrafi (1) pas pikes 5 shtohet pike e re 5-a, si vijon:

"5-a) vertetim nga Drejtoria e të Hyrave Publike ose, për persona të huaj, vertetim nga institucioni perkates, për pagese të rregullt të tatimeve dhe kontributeve;".

Neni 11

Në nenin 24 paragrafi fjalet (4) fjalet: "pas miratimit" zevendesohen me fjalet: "pas hyrjes në fuqi."

Pas paragrafit (5) shtohet paragraf i ri (6), si vijon:

"(6) Anetaret e bordit drejtues dhe anetaret e bordit mbiqyres të bankes regjistron në Regjistrin tregtar që mbahet në Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonise. Regjistri Qendror do ta shlyejë anetarin e bordit drejtues ose mbiqyres në baze të kërkeses me shkrim dhe njoftimit të bankes për pelqimin e skaduar apo të terhequr për emerim të personit, perkatesisht për mosdhenie pelqimi për riemerim për riemerim të personit të njepte për anetar të keshillit drejtues apo mbiqyres."

Neni 12

Në nenin 27 pika 2 lidheza "dhe" në fund të fjalise zevendesohet me pikepresje.

Në piken 3 pika në fund të fjalise zevendesohet me lidhezen "dhe" dhe shtohet pike e re 4, si vijon:

"4) liste të bankave nga vendet anetare të Bashkimit Evropian që kryejne drejtperdrejt aktivitetet financiare në Republikën e Maqedonise që detyrimisht permban emer dhe seli të bankes amë."

Neni 13

Pas Kapitullit VI shtohet Kapitull i ri "VI-a Kryerja e drejtperdrejte e aktiviteteve financiare nga banka të vendeve anetare të Bashkimit Evropian" me pese nene të reja 56-a, 56-b, 56-v, 56-g dhe 56-d, si vijojne:

"VII-a Kryerja e drejtperdrejte e aktiviteteve financiare nga banka të vendeve anetare të Bashkimit Evropian"

Neni 56-a

Sipas këtij ligji, konsiderohet se banka nga vendi anetar drejtperdrejt kryen aktivitetet financiare në vend tjetër anetar, në të cilin nuk ka themeluar filial dhe nese:

1) në territorin e atij vendi anetar lidh marreveshje juridike lende e së ciles është një ose më shumë aktivitete financiare nga neni 7 i ketij ligji ose

2) në territorin e atij vendi anetar kryen aktivitete financiare nepermjet perfaqesuesve të vet, agjenteve ose në menyre tjetër për person fizik ose juridik me banim, vendbanim të përhershëm ose seli në atë vend anetar.

Neni 56-b

(1) Banka me seli në Republikën e Maqedonisë e cila ka për qëllim drejtperdrejt të kryejë aktivitete financiare në vend tjetër anetar detyrohet ta njoftojë paraprakisht Bankën Popullore dhe të theksojë se në cilin vend anetar ka për qëllim drejtperdrejt të kryejë aktivitete financiare.

(2) Bashkë me njoftimin nga paragrafi (1) i ketij neni, banka detyrohet të dorëzojë liste të aktiviteteve financiare që ka për qëllim t'i kryejë në vendin anetar dhe plan të biznesit për tri vitet e para financiare.

(3) Në afat prej një muaji nga pranimi i njoftimit nga paragrafi (1) i ketij neni, Banka Popullore e dorëzon njoftimin te organi kompetent supervizor të vendit anetar nikoqir dhe për këtë e njofton bankën.

(4) Banka mund të fillojë drejtperdrejt të kryejë aktivitete financiare të theksuara në listen nga paragrafi (2) i ketij neni, nga dita e pranimi të njoftimit nga paragrafi (3) i ketij neni.

Neni 56-v

(1) Banka e vendit tjetër anetar mund të fillojë drejtperdrejt të kryejë aktivitete financiare në Republikën e Maqedonisë nga dita kur Banka Popullore do të marrë njoftim për këtë nga organi kompetent supervizor i vendit anetar, bashkë me liste të shërbimeve që banka ka për qëllim t'i sigurojë në Republikën e Maqedonisë.

(2) Banka nga paragrafi (1) i ketij neni, detyrohet që ta njoftojë Bankën Popullore për çdo ndryshim të planifikuar në lidhje me të dhënat nga njoftimi nga paragrafi (1) i ketij neni, së paku në afat prej një muaj para se të krijohet ndryshimi.

Neni 56-g

Depozitat e bankes që është e autorizuar drejtperdrejt të kryejë aktivitete financiare në Republikën e Maqedonisë janë të përfshira në skemen për garantimin e depozitave të vendit amë.

Neni 56-d

(1) Nëse banka e cila drejtperdrejt kryen aktivitete financiare në Republikën e Maqedonisë nuk vepron në pajtim me dispozitat e ketij ligji, guvernatori me aktvendim kërkon që banka në afat të caktuar që t'i tejkalojë paligjshmerite.

(2) Nëse banka nuk vepron në përputhje me aktvendimin nga paragrafi (1) i ketij neni, Banka Popullore e njofton organin kompetent të vendit amë që duhet të ndermarre masa ndaj bankes dhe ta njoftojë Bankën Popullore për llojin e masave të ndermarra.

(3) Nëse pas marrjes së njoftimit nga paragrafi (2) i ketij neni, organi kompetent i vendit amë nuk ndermerr masa kunder bankes ose, edhe krahas masave të ndermarra, banka nuk i tejkalon paligjshmerite, guvernatori me aktvendim ndermerr masa për pengimin e paligjshmerive ose bankes ia ndalon drejtperdrejt të kryejë aktivitete financiare në Republikën e Maqedonisë.

(4) Para se t'i ndermarre masat nga paragrafi (3) i ketij neni, Banka Popullore e njofton organin kompetent të vendit amë për llojin e masave dhe arsytet për të cilat planifikon që t'i ndermarre ato masa.

(5) Me përjashtim nga paragrafet (2) dhe (4) të ketij neni, e për shkak të mbrojtjes së interesave të depozituesve, Banka Popullore mund pa njoftim paraprak të organit kom-

petent të vendit amë ndaj bankes e cila drejtperdrejt kryen aktivitete financiare në Republikën e Maqedonisë, të ndermarre masa për pengimin e paligjshmerive ose t'ia ndalojë kryerjen e aktiviteteve financiare në Republikën e Maqedonisë.

(6) Për rastin nga paragrafi (5) i ketij neni, Banka Popullore, në afat sa më të shkurtër të mundshëm, e njofton organin kompetent të vendit amë."

Neni 14

Në nenin 61 paragrafi (1) pika 8 lidheza "dhe" zevendesohet me pikepresje.

Në pikën 9 pika në fund të fjalise zevendesohet me lidhezen "dhe" dhe shtohet pike e re 10, si vijon:

"10) pagese avance të dividendit."

Në paragrafin (2) fjalet: "pikat 1, 4, 5, 6, 7, 8 dhe 9" zevendesohen me fjalet: "pikat 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9 dhe 10".

Neni 15

Në nenin 64 pas paragrafit (3) shtohet paragraf i ri (4), si vijon:

"(4) Në metodologjinë nga paragrafi (3) i ketij neni, Keshilli i Bankes Popullore i percakton qasjet që mund t'i shfrytëzojë banka gjatë percaktimit të pershtatshmerisë së kapitalit, kushtet në të cilat mund të shfrytëzohen qasjet e vecanta, qasjet për të cilat nevojitet pëlqim paraprak nga guvernatori i Bankes Popullore dhe menyrën e lëshimit të atij pëlqimi, kushtet në të cilat mund të shfrytëzohen rejttingje kreditore dhe menyrën e njohjes së institucionit të jashtëm për vlerësim të rrezikut kreditor nga guvernatori i Bankes Popullore për qëllimet e percaktimit të pershtatshmerisë së kapitalit."

Neni 16

Në nenin 65 paragrafi (2) ndryshohet si vijon:

"Guvernatori mund të percaktojë shkallë më të lartë se shkallë e percaktuar në paragrafin (1) të ketij neni, për bankë ose të gjitha bankat në vend, nëse kjo nevojitet për shkak të natyrës, llojit dhe vëllimit të aktiviteteve që i kryen banka dhe rreziqeve të cilave u ekspozohet si rezultat i atyre aktiviteteve, ose nëse kjo nevojitet për shkak të kushteve të tregut dhe makroekonomike në të cilat punojnë bankat në vend."

Neni 17

Në nenin 66 në paragrafin (2) pika 3 ndryshohet si vijon:

"rreziku i shkalleve të kamates nga portofoli i aktiviteteve bankare, rreziku valutor dhe rreziku i tregut;"

Në pikën 4 pikepresje zevendesohet me lidhezen "dhe".

Në pikën 5 lidheza "dhe" në fund të fjalise zevendesohet me pike.

Pika 6 shlyhet.

Neni 18

Në nenin 68 paragrafi (1) në pikën 2 fjalet: "dhe rreziqe tjera të tregut" shlyhen.

Pas pikës 2 shton pike e re 3, si vijon:

"3) metodologji për menaxhim me rrezik të shkalleve kamatore nga portofoli i aktiviteteve bankare;"

Pikat 3, 4 dhe 5 behen pika 4, 5 dhe 6.

Paragrafi (2) shlyhet.

Neni 19

Në nenin 71 paragrafi (6) ndryshohet si vijon:

"Kredite dhe format tjera të ekspozimit të bankes ndaj personave nga paragrafet (2), (3) dhe (4) të ketij neni, në shumë mbi 3 000 000 denare miratohen në baze të vendimit të bordit mbikeqyres të bankes."

Neni 20

Në nenin 78 paragrafi (5) pika në fund të fjalise zevedesohet me presje dhe shtohen fjalet: "përveç në shoqeri për shërbime bankare ndihmese."

Neni 21

Në nenin 83 paragrafi (2) pas pikes 2 shtohet pike e re 2-a, si vijon:

"2-a) i cili për veprat penale kunder prones, veprat penale kunder financave publike, qarkullimit pagesor dhe ekonomise, veprat penale kunder detyres zyrtare, si dhe veprat penale falsifikim të dokumentit, rastet e vecanta të falsifikimit të dokumenteve, falsifikim kompjuterik, perdorim të dokumentit me përmbajtje të pavertete dhe pseudosekretari nga Kodi penal është denuar me vendim të plotfuqishëm gjyqësor me denim me burg pa kusht mbi gjashtë muaj, derisa zgjasin pasojat juridike nga aktgjykimi;"

Në piken 4 fjala "përkatesisht" zevedesohet me lidhezen "ose".

Pas paragrafit (3) shtohet paragrafi i ri (4), si vijon:

"(4) Me përjashtim nga paragrafet (2) pika 7 dhe (3) të ketij neni, personi i cili është anëtar i organit mbikeqyres i personit vartës të bankes, mund të jete anëtar i bordit mbikeqyres, bordit për menaxhim të rreziqeve, bordit për revizion dhe bordit drejtues të asaj banke."

Neni 22

Në nenin 85 pas fjales "udhetar" shtohen fjalet: "dhe procedura për miratim të transaksionit me palen e interesuar".

Neni 23

Në nenin 89 paragrafi (3) pika 18 shuma "1 000 000" zevedesohet me shumën 3 000 000".

Neni 24

Në nenin 92 paragrafi (3) ndryshohet si vijon:

"Anëtar i bordit drejtues të bankes, krahas personit nga neni 83 paragrafet (2) dhe (3) të ketij ligji, nuk mund të jete personi i cili është anëtar i organit të menaxhimit të cilesdo qofte shoqerie tregtare vendase apo të huaj".

Neni 25

Në nenin 102 paragrafi (4) fjala "forme" zevedesohet me fjalën "formen".

Në paragrafin (5) fjalet: "gjysmëvjetor dhe vjetor" shlyhen.

Neni 26

Neni 103 ndryshohet si vijon:

"(1) Keshilli i Bankes Popullore i percakton:

1) planin e llogarise (kontos) për bankat;
2) llojet dhe përmbajtjen e raporteve financiare të bankave dhe shënimeve për ato raporte dhe

3) metodologjinë për evidentimin dhe vleresimin e zera-ve të kontabilitetit dhe për përgatitjen e raporteve financiare.

(2) Për nevojat e supervizionit, guvernatori mund të percaktojë udhëzime plotësuese të kontabilitetit, të dhëna dhe raporte që banka detyrohet t'ia dorëzojë Bankes Popullore."

Neni 27

Në nenin 105 paragrafi (2) pika 3 fjala "tri" zevedesohet me fjalën "dy".

Neni 28

Neni 106 ndryshohet si vijon:

"(1) Revizioni kryhet në:

- raportet vjetore financiare të bankes dhe
- punën e bankes.

(2) Revizioni i raporteve vjetore financiare të bankes paraqet vleresim të raporteve financiare vjetore të bankes, në përputhje me nenet 103 dhe 104 të ketij ligji.

(3) Me revizionin e punës së bankes përfshihet së paku:

1) procesi i percaktimit intern dhe vleresimi i përshatshmerisë së nevojshme të kapitalit të bankes;

2) sistemet e bankes për menaxhimin e rreziqe;

3) funksionimi i sistemeve të kontrollit të brendshëm dhe kryerja e funksionit të revizionit të brendshëm;

4) siguria e sistemit informativ;

5) saktësia dhe kompletshmeria e raporteve që banka i dorëzon në Banken Popullore për nevojat e supervizionit;

6) harmonizimi i punës së Bankes me rregullat;

7) të dhënat që banka detyrohet t'ia publikojë dhe

8) sistemi i bankes për pengimin e pastrimit të parave.

(4) Përmbajtjen e revizionit të raporteve financiare vjetore dhe të punës së bankes më hollësisht i percakton Keshilli i Bankes Popullore, në përputhje me standardet ndërkombetare."

Neni 29

Neni 108 ndryshohet si vijon:

"(1) Shoqeria për revizion detyrohet raportin për revizionin e kryer të raporteve financiare vjetore njekohësisht t'ia dorëzojë bordit mbikeqyres, Bankes Popullore dhe Ministrisë së Financave edhe atë më së voni deri 30 prill të vitit rrjedhës për vitin kalendarik paraprak. Shoqeria për revizion, detyrohet bashkë me raportin për revizion të kryer mbi raportet financiare vjetore, bordit mbikeqyres dhe Bankes Popullore t'ia dorëzojë edhe raportin për revizion e kryer të punës së bankes.

(2) Banka Popullore mund nga shoqeria për revizion të kërkojë sqarime plotësuese dhe të dhëna në lidhje me revizionin e kryer.

(3) Shoqeria për revizion detyrohet që me kërkesë të Bankes Popullore t'ia bejë të kapshme materialet punuese nga revizioni i bankes.

(4) Guvernatori nuk do ta pranojë raportin për revizionin e kryer të raporteve financiare vjetore dhe raportin për revizionin e kryer të punës së bankes nëse konstaton se nuk bazohen në fakte objektive për gjendjen financiare të bankes, nëse nuk janë përpiluar në përputhje me nenin 106 të këtij ligji dhe/ose shoqeria për revizion gjatë kryerjes së revizionit nuk ka vepruar në përputhje me standardet dhe procedurat e percaktuara.

(5) Nëse Guvernatori nuk i pranon raportet nga paragrafi (1) i ketij neni, për revizionin e kryer, për këtë i njofton bankën, Ministrinë e Financave dhe Institutin e revizoreve të autorizuar në afat prej 45 ditësh nga marrja e raportit.

(6) Në rastet nga paragrafi (4) i ketij neni guvernatori kërkon nga banka të cakttojë shoqeri tjetër për revizion që do të përpilojë raport të ri.

(7) Të gjitha shpenzimet e bera në lidhje me caktimin e shoqerisë tjetër për revizion në përputhje me paragrafin (6) të ketij neni, i bart banka."

Neni 30

Neni 109 ndryshohet si vijon:

"Në rastet nga neni 105 paragrafi (2) ose neni 108 paragrafi (4) të ketij ligji, guvernatori në tre vitet në vijim nuk do të pranojë raport për revizionin e kryer të përpiluar nga ajo shoqeri për revizion."

Neni 31

Në nenin 112 paragrafi (3) pika 1 pas fjaleve: "kërkesë të" shtohen fjalet "prokurorisë publike ose".

Në piken 8 lidheza "dhe" zevedesohet me pikepresje dhe shtohet pike e re 9, si vijon:

"9), nëse të dhënat kumtohen për nevojat e menaxhimit me rrezikun kreditor të anëtareve tjere të grupit bankar ose të grupit bankar personi amë i të cilit është me seli jashtë Republikës së Maqedonisë e anëtar i të cilit është banka dhe".

Pika 9 bëhet pika 10.

Neni 32

Në nenin 128 fjalet: "sherbime të bankes" zevendesohen me fjalet: "sherbime bankare".

Neni 33

Neni 129 ndryshohet si vijon:

"(1) Nese Banka Popullore ose organi i autorizuar për kryerjen e mbiqeqyrjes inspektuese në perputhje me ligjin kane njohuri se persona juridike dhe fizike kryejne pune në kundërshtim me nenin 5 të këtij ligji, menjehere e njoftojne Drejtorine e Policise Financiare.

(2) Drejtoria për Polici Financiare detyrohet menjehere pas marrjes së njoftimit nga paragrafi (1) të këtij neni, të kryejë kontroll mbi punen e personave që kryejne pune në kundërshtim me nenin 5 të këtij ligji, si dhe të ndermarre masa në kuader të kompetencave të veta."

Neni 34

Neni 130 ndryshohet si vijon:

"Drejtoria për Polici Financiare me aktvendim do të percaktojë afat në të cilin personi që vepron në kundërshtim me nenin 4 paragrafi (1) të këtij ligji, detyrohet të kryejë ndryshim të emrit. Nese në afatin e percaktuar nuk e ndryshon emrin, Drejtoria për Polici Financiare menjehere do të dorezojë kerkese për shlyerjen e atyre fjaleve nga emri në regjistrin në të cilin janë regjistruar."

Neni 35

Në nenin 132, paragrafi (1) pika 7 pika në fund të fjalisë shlyhet dhe shtohen fjalet: "dhe financim të terrorizmit".

Neni 36

Në nenin 133 paragrafi (1) në fjaline hyrese fjalet: "me çka rrezikohet siguria dhe stabiliteti", do të fshihen.

Në piken 1 pas fjales "bankes" shtohen fjalet "ose të sistemit bankar."

Në paragrafin (2) pika 2 pas alinës 6 shtohet aline e re 7, si vijon: "arrin dhe ruan standarde më të rrepta supervizore se standardet e percaktuara në nenet 70, 71, 72, 73 dhe 74 të këtij ligji,".

Neni 37

Në nenin 137 paragrafi (3) fjalet: "do të percaktojë" zevendesohen me fjalet: "miraton aktvendim me të cilin percakton".

Paragrafi (4) ndryshohet si vijon:

"Nese në periudhen pas miratimit të aktvendimit nga paragrafi (3) i këtij neni për shitjen e aksioneve të dividendit bankar të paguara aksionarët e tjere, dividendi i aksionarit për të cilin me aktvendim nga paragrafi (3) të këtij neni është percaktuar se nuk ka të drejtë të pageses të dividendes është shperndare në bankë rezervave të pergjithshme."

Neni 38

Neni 138 ndryshohet si vijon:

"(1) Shitjen e aksioneve nga neni 137 paragrafi (3) të këtij ligji e zbaton personi i autorizuar nga Guvernatori, përmes një burse publike, në perputhje me rregullat e bursës së autorizuar të miratuara nga Komisioni i Letrave me Vlere.

(2) Personi nga paragrafi (1) i këtij neni është detyruar që në afat prej tete diteve nga dita e miratimit të aktvendimit nga neni 137 paragrafi (3) të këtij ligji, ta shpallë datën e një ose më shumë ankandëve publike të bursës në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë", së paku në dy gazeta ditore dhe në faqen e internetit të Bankes Popullore.

(3) Në shpalljen nga paragrafet (2) dhe (8) të këtij neni personi nga paragrafi (1) i këtij neni i paraqet:

1) cmimin fillestar me të cilin do të ofrohen aksionet për shitje në datën në të cilën do të mbahet ankandi i pare i bursës publike;

2) datën / datat e mbajtjes së një ose më shumë ankandëve publike të bursës;

3) kushtet e nevojshme për blerjen me cilesi të aksionarit me pjesëmarrje të kualifikuar në bankë të percaktuara me kete ligj dhe afatin për dorezimin e kerkeses me dokumentacionin e kerkuar për të marrë pelqimin për blerjen e aksioneve, nese janë shitur aksionet që do të thote pjesëmarrje e kualifikuar në bankë dhe

4) detyrimin për parashtrimin në Banken Popullore deklarate me shkrim nga palet e interesuara që do të paguajnë mjete për blerje të aksioneve dhe afatin për parashtrimin e deklarates.

(4) Në rastet kur shiten aksionet që nenkuptojnë pjesëmarrje të kualifikuar në bankë, në ankandin publik të bursës mund të marrin pjesë vetëm personat që kanë marrë miratimin paraprak nga Guvernatori për përmbushjen e kushteve të nevojshme për marrjen e cilesise së aksionarit me pjesëmarrje të kualifikuar në bankë, në perputhje me dispozitat e këtij ligji dhe që në Banken Popullore kane parashtruar deklarate me shkrim se do t'i paguajnë mjetet për blerje të aksioneve, ndërsa kur shiten aksione që nuk nenkuptojnë pjesëmarrje të kualifikuar në bankë, në ankandin publik të bursës mund të marrin pjesë vetëm personat që në Banken Popullore kane parashtruar deklarate me shkrim se do t'i paguajnë mjetet për blerje të aksioneve.

(5) Për kerkesen për leshimin e pelqimit për marrjen e aksioneve me pjesëmarrje të kualifikuar, guvernatori vendos në afat prej 30 ditësh nga dita e parashtrimit të kerkeses.

(6) Cmimi fillestar i aksioneve është:

1) mesatarja e cmimit zyrtar ditor të aksioneve në tre muajt e fundit para dites së miratimit të aktvendimit nga neni 137 paragrafi (3) të këtij ligji, ose

2) vlera e kontabilitetit të aksioneve, nese në tre muajt e fundit para dites së miratimit të aktvendimit nga neni 137 paragrafi (3) të këtij ligji nuk ka pasur transaksione me aksione të bankes, me ç'rast me transaksionet me aksione nuk nenkuptohet transaksion bllok dhe transfert jo-tregtar i aksioneve.

(7) Nese brenda një njoftimi është parapare mbajtja e më shumë ankandëve publike të bursave, në secilin ankand të ardhshëm publik të bursave, aksionet ofrohen në cmim që është 10% më i ulët se cmimi me të cilin ato janë ofruar për shitje në ankandin e mëparshëm publik të bursave.

(8) Nese ankande publike të bursave nuk mbahen, ose në qofte se edhe pas mbajtjes së një ose më shumë ankandëve publike të bursave mbeten aksione të pashitura, personi nga paragrafi (1) i këtij neni, është i detyruar të kryejnë ripublikimin e njerit ose më shumë ankandëve publike të bursave, në periudhë prej më së shumti 30 diteve nga:

1) ankandi e fundit publik i bursave i mbajtur ose

2) data në të cilën personi nga paragrafi (1) i këtij neni e njofton bursën e autorizuar se ankandi / ankandët nuk janë mbajtur.

(9) Për çdo publikim të mëvonshëm të një ose më shumë ankandëve publike, cmimi fillestar i aksioneve është për 10% më i ulët se :

1) cmimi i ankandit të fundit publik të bursës të mbajtur ose

2) cmimi fillestar i ankandit të pare nga publikimi i mëparshëm, nese ankandët publike të bursës nga publikimi mëparshëm nuk janë mbajtur.

(10) Cmimi fillestar nga paragrafi (9) i këtij neni nuk mund të jetë më i ulët se 50% nga mesatarja e cmimit mesatar ditor zyrtar të aksioneve i percaktuar në tre muajt e fundit para dites së publikimit ankandit publik të bursës. Nese në tre muajt e fundit para dites së publikimit të ankandit publik të bursës, nuk ka pasur transaksione me aksionet e bankes me ç'rast me transaksione me aksione nuk nenkuptohet

tohet transakcion bllok dhe transfert jo-komercial i aksioneve, cmimi fillestare nga paragrafi (8) i ketij neni nuk mund të jete më i ulet se 50% nga vlera e kontabilitetit të aksioneve.

(11) Njekohesisht me miratimin e aktvendimit nga neni 137 paragrafi (3) të ketij ligji, guvernatori leshon aktvendim të Depozitari Qendror i letrave me vlerë për regjistrim të ndalimit për disponim me aksionet që janë subjekt për shitje nga pronaret e tyre sipas nenit 137 paragrafi (3) të ketij ligji.

(12) Mjetet nga shitja e aksioneve, të zvogeluara për shpenzimet për organizimin dhe zbatimin e ankandit publik të bursës, i perkasin aksionarit nga neni 137 paragrafi (3) të ketij ligji.

(13) Personi nga paragrafi (1) i ketij neni do të nenshkruaje urdher për shitjen e aksioneve të ankandit publik të bursës.

(14) Depozitari Qendror i Letrave me Vlerë e shlyen ndalimin nga paragrafi (11) të ketij neni pas marrjes së njoftimit nga guvernatori.

Neni 39

Në nenin 152 paragrafi (2) pas pikes 4 shtohet pika e re 4-a, si vijon:

“4-a) i cili për veprat penale kunder prones, veprat penale kunder financave publike, qarkullimin pagesor dhe ekonomine, veprat penale kunder detyres zyrtare, si dhe veprat penale falsifikim i dokumenteve, raste të vecanta të falsifikimit të dokumenteve, falsifikim kompjuterik, perdorim i dokumentit me permbajtje të pavertete dhe pseudosekretari nga Kodi Penal eshte gjykuar me aktgjykim të plotfuqishem gjyqesor me denim të pakushtezuar me burg mbi gjashte muaj, derisa zgjasin pasojat juridike nga aktgjykimi;”.

Neni 40

Në nenin 153 pika 2 pas numrit “57” vihet presje dhe shtohet numri “58”.

Neni 41

Në nenin 154 paragrafi (1) pika 6 fjalet: “organizative, kadrovike dhe” zevendesohen me fjalet: “organizative, kadrovike ose”.

Neni 42

Në nenin 165 pas paragrafit (2) shtohen dy paragrafe të rinj (3) dhe (4), si vijojne:

“(3) Të drejtat e fituara nga marreveshja për kredi në instance të fundit të miratuar në pajtim me dispozitat e Ligjit për Banken Popullore të Republikës së Maqedonise, kanë veprim juridik dhe pas hapjes së procedurës për falimentim, nuk hyjne në mase falimentuese dhe Banka Popullore ka të drejtë për shlyerjen e vecuar.

(4) Dispozitat e Ligjit për falimentim të cilat kanë të bejne me demantimin e veprimeve juridike nuk zbatohen në rast të të drejtës së shlyerjes nga marreveshja për kredi në instance të fundit dhe nga marreveshja për kolateral financiar.”

Neni 43

Në nenin 172 paragrafi (2) ndryshohet si vijon:

“Në kursimoret nga paragrafi (1) i ketij neni në menyre perkatese zbatohen dispozitat nga Kapitulli I, Kapitulli II nenet 7 paragrafi (2), 10 dhe 11, Kapitulli III pjesa 2 neni 14 paragrafi (5) pjesa 4 pjesa 6 dhe pjesa 7, Kapitulli VII pjesa 1 neni 57 pjesa 2 dhe pjesa 3, Kapitulli VIII pjeset 1, 2 dhe 3 nenet 70, 73 dhe 74 paragrafet (1) dhe (2), pjeset 4 dhe 6, Kapitulli IX nenet 83, 84 dhe 85, pjeset 6 dhe 8, kapitujt X, XI, XII, XIII, XIV, XV neni 131 pjeset 1, 2, 4 dhe 5 dhe kapitujt XVI, XVII, XVIII, XX dhe XXI të ketij ligji.”

Paragrafet (4), (5), (6) dhe (7) shlyhen.

Neni 44

Neni 186 ndryshohet si vijon:

„(1) Për kundervajtjet e kreyra nga ky ligj, personat të cilet nga guvernatori janë autorizuar të kryejne supervizion të bankes, kryeresit të kundervajtjes i propozojne procedurë të barazimit nepermjet dorezimit të procesverbalit në të cilin janë permbajtur kundervajtjet e konstatuara dhe urdherpagese.

(2) Në urdherpagese shenohen të dhena personale të kryeresit të kundervajtjes, koha, vendi dhe menyra e kryerjes së kundervajtjes, kualifikimi juridik i kundervajtjes, shuma e gjobes, numri i llogarise për pagese, mesim juridik, dhe të dhena tjera në pajtim me rregullat.

(3) Kryeresi i kundervajtjes i cili eshte pajtuar ta paguaje gjoben e caktuar në urdherpagesen eshte i obliguar ta ktheje të nenshkruar procesverbalin nga paragrafi (1) i ketij neni në afat prej tri ditesh pas pranimit.

(4) Nese kryeresi i kundervajtjes e paguan gjoben në afat prej tete ditesh nga dita e pranimit të urdherpageses, do të paguaje vetem gjysmen e gjobes së shqiptuar. Mesimi për atë të drejte eshte një pjese nga mesimi juridik i urdherpageses.

(5) Nese kryeresi i kundervajtjes nuk e kthen të nenshkruar procesverbalin nga paragrafi (1) i ketij neni ose nuk e paguan gjoben në afatin e parapare në paragrafin (4) të ketij neni, konsiderohet se procedura për barazim nuk ka pasur sukses.

(6) Në rastin nga paragrafi (5) i ketij neni, kunder kryeresit të kundervajtjes parashtrohet kerkese për ngritjen e procedurës kundervajtese te komisioni kundervajtjes i Bankes Popullore.

(7) Banka Popullore eshte e obliguar të mbaje evidence për procedurat e ngritura për barazim dhe për rezultatin e tyre.”

Neni 45

Neni 187 ndryshohet si vijon:

„(1) Gjobe në shume prej 10 000 euro në kundervlere me denare do t'i shqiptohet për kundervajtje bankes, nese:

1) nuk shpall kopje nga aktvendimi i guvernatorit për leshimin e lejes për themelimin dhe punen e bankes, shkallet e vlefshme të kamates, kushtet e pergjithshme për të punuar me depozite të personave fizike dhe lloji dhe shuma e garancise për depozite të personave fizike (neni 11);

2) në afat prej 15 ditesh pas regjistrimit në regjistrin tregtar nuk dorezon ekzemplar nga aktvendimi për regjistrim te Banka Popullore (neni 26);

3) nuk e njofton Banken Popullore për rastet dhe në afatet nga neni 61 të ketij ligji;

4) në menyre të pasakte ose jo në kohe e njofton Banken Popullore për të dhenat dhe informatat e percaktuara në pajtim me nenet 64 paragrafin (3), 68, 69 paragrafi (2), 70 paragrafi (2), 71 paragrafi (8) dhe 72 paragrafi (3) të ketij ligji;

5) nuk dorezon dhe nuk shpall raporte dhe të dhena në pajtim me nenet 101, 102 paragrafet (6) dhe (7), 103 paragrafi (2) dhe 110 paragrafet (1) dhe (2) të ketij ligji;

6) nuk i shpall raportet dhe të dhenat nga neni 110 paragrafi (3) në pajtim me afatet e parapara me kete nen;

7) për nevojat e supervizionit të konsoliduar nuk dorezon raporte për grupin bankar në pajtim me nenin 122 të ketij ligji dhe

8) nuk kryen konsolidim ose nuk njofton ose njofton në kundershtrim me nenet 123, 124 paragrafi (3), 125 paragrafet (5) dhe (6) dhe 126 paragrafi (1) të ketij ligji.

(2) Gjobe prej 3 000 eurosh në kundervlere me denare do t'i shqiptohet edhe personit pergjegjes në banke për kundervajtje nga paragrafi (1) i ketij neni.”

Neni 46

Pas nenit 187 shtohen tre nene të reja 187-a, 187-b dhe 187-v, si vijojne:

Neni 187-a

„(1) Gjobe në shume prej 5 000 eurosh në kundervlere me denare do t'i shqiptohet për kundervajtje kursimores, nese:

1) nuk shpall kopje nga aktvendimi i guvernatorit për leshimin e lejes për themelimin dhe punen e bankes, shkallet e vlefshme të kamates, kushtet e pergjithshme për të punuar me depozite të personave fizike dhe llojin dhe shumen e garancise për depozite të personave fizike (neni 11);

2) në afat prej 15 ditesh pas regjistrimit në regjistrin tregtar nuk dorezon ekzemplar nga aktvendimi për regjistrim te Banka Popullore (neni 26);

3) nuk e njofton Banken Popullore për rastet dhe në afatet nga neni 61 të ketij ligji;

4) nuk dorezon dhe nuk shpall raporte dhe të dhena në pajtim me nenet 101, 102 paragrafet (6) dhe (7), 103 paragrafi (2) dhe 110 paragrafi (1) të ketij ligji;

5) nuk i shpall dhe dorezon raportet dhe të dhenat nga neni 110 paragrafi (3) në pajtim me afatet e parapara me keten;

6) për nevojat e supervizionit të konsoliduar nuk dorezon raporte për grupin bankar në pajtim me nenin 122 dhe

7) nuk kryen konsolidim ose nuk njofton ose njofton në kundërshtim me nenet 123, 124 paragrafi (3), 125 paragrafet (5) dhe (6) dhe 126 paragrafi (1).

(2) Gjobe prej 1 500 eurosh në kundervlere me denare do t'i shqiptohet edhe personit pergjegjes për kundervajtjet nga paragrafi (1) i ketij neni.

Neni 187-b

(1) Gjobe në shume prej 15 000 eurosh në kundervlere me denare do t'i shqiptohet për kundervajtje bankes, nese:

1) në menyre të drejtperdrejte realizon pune nga fusha e industrise, tregtise ose aktivitet tjetër jofinanciare (neni 7 paragrafi (2));

2) nuk leshon dokument ose nuk mban evidence për secilen pagese nga llogaria depozitare (neni 10);

3) punet nga neni 57 paragrafi (1) pikat 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8 dhe 9 të ketij ligji i ka bere pa pelqim paraprak nga guvernatori;

4) zbaton urdherese për blerje, perkatesisht transakcion me aksione të bankes për të cilat nuk eshte prezantuar pelqim nga guvernatori (neni 59 paragrafi (3));

5) vepron në kundërshtim me nenet 71 paragrafet (6) dhe (7) dhe 74 paragrafet (1) dhe (2) të ketij ligji;

6) kryen blerjen e aksioneve personale në kundërshtim me ose nuk i tjeterson aksionet personale në pajtim me nenet 75 dhe 76 të ketij ligji;

7) investon në kundërshtim me nenin 78 paragrafet (1) dhe (5) të ketij ligji;

8) nuk mbahet kuvend i bankes në afate ose nuk dorezohen të dhenat adekuate në pajtim me nenin 87 të ketij ligji;

9) keshilli mbikeqyres dhe keshilli drejtues nuk i kryejne punet nga nenet 89 paragrafi (3), 93 dhe 99 paragrafi (1) të ketij ligji;

10) nuk cakton shoqeri për revizion në pajtim me nenin 105 të ketij ligji;

11) sekreti i bankes nuk ruhet dhe mbrohet ose nuk shpallet në pajtim me nenet 111 dhe 112 dhe

12) për nevojat e supervizionit të bankes nuk i siguron raportet, informatat dhe të dhenat tjera të percaktuara me nenin 117 të ketij ligji.

(2) Gjobe në shume prej 4 000 eurosh në kundervlere me denare do t'i shqiptohet edhe personit pergjegjes në banke për kundervajtjet nga paragrafi (1) i ketij neni.

Neni 187-v

(1) Gjobe në shume prej 7 500 eurosh në kundervlere me denare do t'i shqiptohet për kundervajtje kursimores, nese:

1) në menyre të drejtperdrejte realizon pune nga fusha e industrise, tregtise ose aktivitetit tjetër jofinanciar (neni 7 paragrafi (2));

2) nuk leshon dokument ose nuk mban evidence për secilen pagese nga llogaria depozitare (neni 10);

3) punet nga neni 57 paragrafi (1) pikat 1, 3, 4, 5, 6, 7, dhe 9 të ketij ligji i ka bere pa pelqim paraprak nga guvernatori;

4) vepron në kundërshtim me nenet 71 paragrafet (6) dhe (7) dhe 74 paragrafet (1) dhe (2) të ketij ligji;

5) kryen blerje të aksioneve personale në kundërshtim me ose nuk i tjeterson aksionet personale në pajtim me nenet 75 dhe 76 të ketij ligji;

6) nuk percakton shoqeri për revizion në pajtim me nenin 105 të ketij ligji;

7) sekreti i bankes nuk rruhet dhe mbrohet ose nuk shpallet në pajtim me nenet 111 dhe 112 të ketij ligji dhe

8) për nevojat e supervizionit të bankes nuk i siguron raportet, informatat dhe të dhenat tjera të percaktuara me nenin 117 të ketij ligji.

(2) Për kundervajtjet nga paragrafi (1) i ketij neni do t'i shqiptohet gjobe në shume prej 2 000 euro në kundervlere me denare edhe personit pergjegjes në kursimore.”

Neni 47

Në nenin 188 paragrafi (1) në fjaline hyrese shuma “deri në 15 000” shlyhet.

Në piken 1 fjalet: “ose burse të letrave me vlere afatgjate” shlyhen.

Pika 5 ndryshohet si vijon:

“shoqeri për revizion nese kryen revizion në kundërshtim me nenet 105 paragrafi (5) dhe 106 të ketij ligji dhe nuk dorezon njoftime në pajtim me nenet 107 dhe 108 paragrafet (1), (2), (3) dhe (4) të ketij ligji.”

Në paragrafin (2) shuma “prej 3 000 deri 5 000” zëvendësohen me shumen “prej 4 000”.

Neni 48

Neni 189 ndryshohet si vijon:

“(1) Gjobe në shume prej 6 000 eurosh në kundervlere me denare do t'i shqiptohet për kundervajtje personit me të drejta dhe pergjegjesi të vecanta në banke, nese:

1) konstaton se vendimi i organit të bankes eshte në kundërshtim me ligjin, ndersa nuk e njofton keshillin mbikeqyres dhe Banken Popullore (neni 84);

2) nuk e njofton Banken Popullore në pajtim me nenin 94 paragrafet (5) dhe (6) të ketij ligji dhe

3) nuk vepron ose vepron në kundërshtim me dispozitat për konflikt të interesave nga neni 100 i ketij ligji.

(2) Gjobe në shume prej 4 000 eurosh në kundervlere me denare do t'i shqiptohet për kundervajtje personit pergjegjes në Sherbimin për Revizion të Brendshem, nese:

1) nuk perpilon raport gjysmëvjetor dhe vjetor dhe nuk e dorezon te keshilli mbikeqyres, keshilli drejtues dhe keshilli për revizion (neni 97 paragrafi (1)) dhe

2) nuk e njofton keshillin mbikeqyres dhe keshillin drejtues në pajtim me nenin 98 të ketij ligji.

(3) Gjobe në shume prej 4 000 eurosh në kundervlere me denare do t'i shqiptohet për kundervajtje personit për kontrollin e harmonizimit të punes së bankave me rregullat, perkatesisht personit pergjegjes në sherbimin për kontrollin e harmonizimit të punes së bankave me rregullat, nese nuk parashtron raport mujor te keshilli drejtues dhe raport tremujor te keshilli mbikeqyres (neni 99 paragrafi (5)).”

Neni 49

Në nenin 190 shumat “prej 3 000 deri 6 000” zëvendësohen me shumen “prej 4 000”.

Neni 50

Në nenin 191 paragrafi (1) fjala “dy” zevendesohet me fjalen “tre”.

Në paragrafin (3) fjala “kater” zevendesohet me fjalen “gjashte”.

Neni 51

Dispozitat e nenit 13 të ketij ligji do të fillojnë të zbatohen me ditën e aderimit të Republikës së Maqedonise në Bashkimin Evropian.

Neni 52

Banka Popullore me detyrë zyrtare pa parashtrimin e kërkeses nga bankat, do t'i harmonizojë lejet për themelimin dhe punën e bankave në pjesën që ka të bëjë me aktivitetet financiare, në afat prej gjashtë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji.

Neni 53

Në ankandet publike të bursave për shitjen e aksioneve të cilat janë shpallur deri në ditën e hyrjes në fuqi të ketij ligji zbatohen dispozitat e ketij ligji.

Dividendi që deri në ditën e hyrjes në fuqi të ketij ligji nuk i është paguar aksionarit aksionet e të cilit shiten në ankandin publik të bursës në pajtim me aktvendimin e guvernatorit nga neni 137 paragrafi (3) të Ligjit për bankat (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonise” numer 67/2007, 90/2009 dhe 67/10), me ditën e hyrjes në fuqi të ketij ligji ndahet në rezervën e përgjithshme të bankës.

Neni 54

Kursimoret e themeluara në Republikën e Maqedonise deri në ditën e hyrjes në fuqi të ketij ligji mund të kryejnë transformim në bankë ose në shoqëri financiare ose ndryshim statusor për bashkimin e kursimores drejt bankës. Gjate transformimit, kursimoret mund të bëjnë ndryshimin statusor bashkimin e kursimoreve për formimin e bankës.

Transformim i kursimores në bankë ose shoqëri financiare do të thotë riorganizimi i kursimores në bankë ose shoqëri financiare pa u zbatuar procedura e likuidimit.

Bashkimi i kursimores drejt bankës do të thotë kur një apo më shumë kursimore do të bashkohen drejt bankës, me transferim të pronës së plote dhe obligimet e kursimores, perkatesisht kursimoreve të cilat bashkohen pa u zbatuar likuidimi i tyre, me zevendesim për aksione të bankës që ndermerr.

Bashkimi i kursimoreve për formim të bankës do të thotë bashkimi i dy apo më shumë kursimoreve, pa u zbatuar likuidimi, me themelimin e bankës në të cilën kalon prona e përgjithshme dhe obligimet nga kursimoret që bashkohen, në zevendesim për aksionet e bankës që themelohet.

Gjate zbatimit të ndryshimeve statusore nga paragrafet (3) dhe (4) të ketij neni në mënyrë adekuate zbatohen dispozitat nga Kapitulli III pjesa 6 të Ligjit.

Gjate zbatimit të transformimit të kursimores në bankë në mënyrë adekuate zbatohen dispozitat nga Kapitulli III i Ligjit.

Neni 55

Për ndryshim statusor ose transformim të kursimores në bankë nevojitet leja nga guvernatori i Bankes Popullore.

Me kërkesë për ndryshimin statusor ose transformim të kursimores në bankë, guvernatori miraton aktvendim për leshimin e lejes ose për refuzimin e kërkesës në afatet e caktuara me nenin 22 paragrafi (3) të Ligjit.

Neni 56

Banka Popullore e percakton procedurën dhe dokumentacionin për leshimin e lejes për ndryshimin statusor dhe/ose transformimin e kursimores në bankë nga neni 56 i ketij ligji.

Neni 57

Për transformim të kursimores në shoqëri financiare nevojitet pelqimi nga guvernatori i Bankes Popullore.

Me kërkesë për transformimin e kursimores në shoqëri financiare, guvernatori miraton aktvendim për leshimin e pelqimit ose për refuzimin e kërkesës në afatet e percaktuara me nenin 22 paragrafi (3) të Ligjit.

Neni 58

Ndaj kërkesës për leshimin e pelqimit për transformimin e kursimores në shoqëri financiare, kursimorja të Banka Popullore e dorezon këtë dokumentacion:

- 1) vendim për transformim;
- 2) deshmi për njoftimin e publikut të shpallur së paku në një gazete ditore, për vendimin për transformimin e kursimores në shoqëri financiare, me të cilin informohet publiku se kursimorja nuk do të grumbullojë më depozita kursimi;
- 3) deshmi se kursimorja ka realizuar pagesën e shumës së përgjithshme të depozitave apo se i ka transferuar depozitat në bankë tjetër të themeluar dhe me seli në Republikën e Maqedonise;

- 4) marreveshje ndermjet kursimores dhe bankës të e cila janë transferuar depozitat me të cilat banka obligohet se deponenteve të kursimores do t'ju sigurohet terheqja e depozitave të tyre në cilën do kohe dhe/ose se do të vazhdojë të realizojë të drejtat dhe obligimet nga depozitat e transferuara, në pajtim me kushtet e kontraktuara ndermjet depozituesit dhe kursimores ndërsa të cilat banka mund t'i ndryshojë vetëm me njoftim paraprak me shkrim të depozituesit dhe

- 5) deshmi se kursimorja i ka njoftuar depozituesit për transferimin e depozitave dhe për menyrën në të cilën mund t'i terheqin depozitat.

Guvernatori miraton aktvendim për leshimin e pelqimit për transformim e kursimores në shoqëri financiare, nëse percakton se kursimorja plotësisht i ka paguar ose i ka transferuar në bankë depozitat e grumbulluara.

Nga dita e parashtrimit të kërkesës nga paragrafi 1 i ketij neni, kursimorja nuk guxon të grumbullojë depozita.

Banka Popullore e njofton Ministrinë e Financave për pelqimin e leshuar nga paragrafi 2 të ketij neni në afat prej tre ditësh nga dita e miratimit të aktvendimit për leshimin e pelqimit. Me njoftimin bashkëngjitet edhe ekzemplari nga aktvendimi.

Kursimorja është e obliguar në afat prej pesë ditësh nga dita e marrjes së pelqimit nga paragrafi 2 i ketij neni të Ministrisë e Financave të parashtrijë kërkesë për leshimin e lejes për themelimin dhe punën e shoqërisë financiare në pajtim me Ligjin për shoqëri financiare. Me kërkesë në mënyrë të domosdoshme e bashkëngjitet edhe aktvendimin nga paragrafi 2 i ketij neni. Nëse Ministria e Financave me kërkesë nga paragrafi 5 i ketij neni leshon leje për themelimin dhe punën e shoqërisë financiare, në afat prej pesë ditësh nga dita e miratimit të aktvendimit për leshimin e lejes e njofton Bankën Popullore dhe Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonise. Me njoftimin bashkëngjitet edhe ekzemplar nga aktvendimi.

Pas marrjes së njoftimit nga paragrafi 6 i ketij neni, guvernatori miraton aktvendim për marrjen e lejes për themelimin dhe punën e kursimores, për çfarë e njofton Regjistrin Qendror në afat prej pesë ditësh nga dita e miratimit të aktvendimit. Me njoftimin bashkëngjitet edhe ekzemplar nga aktvendimi.

Që ta realizojë regjistrimin e transformimit të kursimores në shoqëri financiare, shoqëria financiare është e obliguar që në Regjistrin Qendror, përvet dokumentacionit për regjistrim në regjister me Ligjin për shoqëritë financiare, ta bashkëngjitet edhe aktvendimin nga paragrafi 7 i ketij neni.

Nëse Ministria e Financave e refuzon kërkesën nga paragrafi 5 i ketij neni, e njofton Bankën Popullore në afat prej pesë ditësh nga dita kur aktvendimi për refuzimin e kërkesës është bërë përfundimtar. Me njoftimin bashkëngjitet edhe ekzemplar nga aktvendimi.

Që ta realizojë regjistrimin e transformimit të kursimores në shoqëri financiare, shoqëria financiare është e obliguar që në Regjistrin Qendror, përvet dokumentacionit për regjistrim në regjister me Ligjin për shoqëritë financiare, ta bashkëngjitet edhe aktvendimin nga paragrafi 7 i ketij neni.

Nëse Ministria e Financave e refuzon kërkesën nga paragrafi 5 i ketij neni, e njofton Bankën Popullore në afat prej pesë ditësh nga dita kur aktvendimi për refuzimin e kërkesës është bërë përfundimtar. Me njoftimin bashkëngjitet edhe ekzemplar nga aktvendimi.

Nese kursimorja nuk merr leje për themelimin dhe punen e shoqërisë financiare nga Ministria e Financave, guvernatori do të miratojë aktvendim për marrjen e lejes për themelimin dhe punen e kursimores dhe për plotesimin e kush-teve për hapjen e procedurës për falimentim ose procedurës së likuidimit.

Neni 59

Aktet nenligjore në pajtim me kete ligj, Banka Popullore do t'i miratojë në afat prej 90 ditësh nga hyrja në fuqi të këtij ligji.

Neni 60

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tete nga dita e botimit në "Gazeten Zyrtare të Republikës së Maqedonise".

791.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА НАДВОРЕШНИ РАБОТИ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за надворешни работи, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 18 февруари 2013 година.

Бр. 07-963/1
18 февруари 2013 година

Претседател

на Република Македонија,
Горге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА НАДВОРЕШНИ РАБОТИ

Член 1

Во Законот за надворешни работи („Службен весник на Република Македонија“ број 46/2006 и 107/2008), во членот 2 точка 4 по зборовите: „конзуларно претставништво“ се става записка и се додаваат зборовите: „конзуларно претставништво раководено од почесен конзуларен функционер (почесен конзулат)“.

Точката 5 се менува и гласи:

„5. „Дипломат“ е вработен во Министерството кој согласно со овој закон е овластен да врши стручни работи од надлежност на Министерството дефинирани во членот 8 од овој закон и“.

По точката 5 се додава точка 6, која гласи:

„6. „Административно технички работник“ е вработен во Министерството кој врши административни, помошни и технички работи во функција на извршување на надлежностите на Министерството определени со овој закон.“

Член 2

Во членот 7 алинејата 9 се менува и гласи:

„предлага поставување и именување и отповикување амбасадори и пратеници на Република Македонија и именување и отповикување шефови на конзуларни претставништва и на почесни конзулати на Република Македонија во странство.“

Во алинејата 10 по зборовите: „дипломатско-конзуларни претставништва“ се додаваат зборовите: „и на странски почесни конзулати“.

Во алинејата 15 точката и записката се заменува со сврзникот „и“.

Во алинејата 16 сврзникот „и“ се заменува со точка.

Алинејата 17 се брише.

Член 3

Во членот 8 алинеја 20 по зборовите: „ги води“ зборот „постапката“ се заменува со зборовите: „протоколарната постапка“, по зборовите: „странски амбасадори“ зборот „постапката“ се заменува со зборовите: „протоколарната постапка“, а по зборовите: „странските дипломатски претставништва“ се става записка и се додаваат зборовите: „почесните конзулати“.

Во алинејата 21 зборовите: „ја води постапката“ се заменуваат со зборовите: „ја води протоколарната постапка“, а по зборовите: „дипломатско-конзуларните претставништва“ се додаваат зборовите: „и почесните конзулати“.

Член 4

Членот 14 се менува и гласи:

„Државниот секретар го именува Владата на предлог на министерот.

Државниот секретар има статус на функционер.

Државниот секретар за својата работа непосредно одговара пред Владата и министерот.

На државниот секретар му се утврдува дипломатско звање амбасадор во Министерството.“

Член 5

Во членот 15 став 1 по зборовите: „Министерството се“ се додаваат зборовите: „институт, академија“.

Член 6

Во членот 16 по зборовите: „раководат со“ се додаваат зборовите: „институтот, академијата и“.

Член 7

Членот 19 се менува и гласи:

„Министерството врши протоколарни работи од областите на дипломатскиот церемонијал, привилегиите и имунитетите и акредитациите.

Министерството врши протоколарни работи од областа на дипломатскиот церемонијал за потребите на претседателот на Република Македонија, претседателот на Владата, министерот и по потреба за други органи на државната управа во вршењето на нивните меѓународни и домашни активности, со кои се остварува редот, пресеансот и односите меѓу учесниците при организација на државни, официјални и работни посети, меѓународни конференции, одбележување на национални и државни празници во Република Македонија, како и манифестации, прослави, свечености, академии, официјални приеми и други настани од државно значење.

Министерството врши протоколарни работи за остварување на привилегиите и имунитетите на:

1) странските дипломатско-конзуларни претставништва акредитирани во Република Македонија;

2) претставништва на меѓународни организации акредитирани во Република Македонија;

3) економски, трговски и културни претставништва на странски држави акредитирани во Република Македонија;

4) почесни конзулати на странски држави акредитирани во Република Македонија;

5) шефови на дипломатско-конзуларни претставништва на странски држави, на шефови на претставништва на меѓународни организации, шефови на економски, трговски и културни претставништва на странски држави и почесни конзули на странски држави, акредитирани во Република Македонија, кои не се државјани или постојани резиденти на Република Македонија;

6) вработени лица со дипломатски или службен статус во субјектите наведени во алинеите 1, 2 и 3 на овој став, кои не се државјани или постојани резиденти на Република Македонија;

7) официјални учесници од странски држави и меѓународни организации на меѓународни конференции кои се одржуваат на територијата на Република Македонија, а кои не се државјани или постојани резиденти на Република Македонија и

8) лица на странски држави со дипломатски или службен статус кои не се државјани или постојани резиденти на Република Македонија, при транзит низ територијата на Република Македонија заради преземање должност или заминување од должност во трета држава.

Министерството врши протоколарни работи од областа на акредитациите на шефовите на странските дипломатско-конзуларни претставништва, претставништвата на меѓународните организации, почесните конзули и други дипломатски претставници на странски држави акредитирани во и за Република Македонија, вклучувајќи ги изработката и ажурирањето на дипломатската и протоколарната листа.

Субјектите од ставот 3 на овој член, привилегиите и имунитетите во Република Македонија ги остваруваат согласно со одредбите за привилегии и имунитети утврдени во Виенската конвенција за дипломатски односи од 1961 година, Виенската конвенција за конзуларни односи од 1963 година, конвенциите за привилегии и имунитети на Организацијата на Обединетите нации и други меѓународни договори ратификувани согласно со Уставот на Република Македонија, земајќи го предвид принципот на реципроцитет, како и во други случаи утврдени со закон.

Начинот на вршењето на протоколарните работи од ставовите 2, 3 и 4 на овој член, се уредуваат со Уредба на Владата чиј составен дел е Пресеанс листата на Република Македонија, која се однесува на протоколарните работи од ставовите 2 и 4 на овој член.

Член 8

Во членот 25 став 2 по зборот „конзулат“ се става запирка, сврзникот „и“ се заменува со запирка, а по зборовите: „конзуларна канцеларија“ точката се брише и се додаваат зборовите: „и почесен конзулат.“

Член 9

Во членот 28 по ставот 4 се додава нов став 5, кој гласи:

„Почесниот конзулат раководен од почесен конзул, како посебен вид конзуларно претставништво ги врши работите во согласност со функциите на почесниот конзул дефинирани со членот 5 од Виенската конвенција за конзуларни односи.“

Член 10

Во членот 36 став 1 алинејата 3 се заменува со три нови алинеи, кои гласат:

- да поседува меѓународно признат сертификат за познавање на англиски јазик, и тоа ако:

1) се упатува на мандат во земја од англиско говорно подрачје да поседува еден од следниве сертификати: ЦАЕ (CAE), ИЕЛТС (IELTS), ТОЕФЕЛ (TOEFL), ТОЕФЕЛ ЦБТ (TOEFL CBT), ТОЕФЕЛ ИБТ (TOEFL IBT)

или друг меѓународно признат сертификат за познавање на англискиот јазик издаден од европски или глобален јазичен тестатор, со ниво на познавање еквивалентно на Ц1 (C1) ниво на ЦЕФР (CEFR) и

2) се упатува на мандат во земја од неанглиско говорно подрачје да поседува еден од следниве сертификати: ЦАЕ (CAE), ИЕЛТС (IELTS), ТОЕФЕЛ (TOEFL), ТОЕФЕЛ ЦБТ (TOEFL CBT), ТОЕФЕЛ ИБТ (TOEFL IBT) или друг меѓународно признат сертификат за познавање на англискиот јазик издаден од европски или глобален јазичен тестатор, со ниво на познавање еквивалентно на Б1 (B1) ниво на ЦЕФР (CEFR),

- да познава втор странски јазик различен од англискиот и тоа еден од официјалните јазици на Обединетите нации или на Европската унија на ниво еквивалентно на нивото Б1 на ЦЕФР (CEFR), што се докажува со сертификат издаден од јазично училиште и

- да го познава службениот јазик на земјата на приемот, на ниво еквивалентно на нивото А1 на ЦЕФР (CEFR), што се докажува со сертификат издаден од јазично училиште најдоцна еден месец пред упатувањето на должност, ако службениот јазик на земјата на приемот е различен од јазикот наведен во алинејата 2 на овој став.“

Во ставот 4 во првата реченица точката се заменува со запирка и се додаваат зборовите: „согласно со одредбите од овој закон и Законот за работните односи“.

Член 11

Членот 44 се менува и гласи:

„Најдоцна шест месеци пред истекот на четири години од денот на преземањето на должноста на амбасадорот (истек на мандат), претседателот на Владата на предлог на министерот, го информира претседателот на Република Македонија за истекот на мандатот на амбасадорот.“

Врз основа на претходна усогласеност со претседателот на Република Македонија, министерот го известува амбасадорот за истекот на мандатот и донесува решение за негово враќање во земјата, кое се доставува до претседателот на Република Македонија и амбасадорот.

Указот на претседателот за отповикување на амбасадорот се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

Во рок од шеесет дена од враќањето во земјата, амбасадорот за својата работа поднесува извештај до претседателот на Република Македонија и до министерот и ги презентира резултатите од својата работа пред работното тело за надворешна политика на Собранието на Република Македонија.“

Член 12

По членот 48 се додава нов поднаслов и два нови члена 48-а и 48-б, кои гласат:

„Оценување на амбасадорот

Член 48-а

Амбасадорот за својата работа се оценува еднаш годишно, во првиот квартал од тековната за претходната година.

Оценувањето го врши петчлена комисија формирана од страна на министерот која е составена од државниот секретар во Министерството во својство на претседател, двајца членови од Министерството од редот на директорите на директоратите во Министерството, еден претставник од Кабинетот на претседателот на Република Македонија и еден претставник од Канцеларијата на претседателот на Владата на Република Македонија. Претседателот и членовите на комисијата имаат

свои заменици и притоа ќе се запази соодветна и правична застапеност на граѓаните кои припаѓаат на сите заедници.

Оценувањето се врши врз основа на покажаните резултати од економската и политичката активност, како и за раководењето со претставништвото.

Амбасадорот може да биде оценет со оцена „се истакнува“, „задоволува“, „делумно задоволува“ и „не задоволува“.

Амбасадорот кој не е задоволен од оценката од ставот 4 на овој член, може во рок од осум дена од денот на приемот на оцената да достави приговор во однос на спроведувањето на постапката за оценување до Државната комисијата за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 48-б

На амбасадорот врз основа на добиена оцена „се истакнува“ може да му биде доделена парична награда во висина од 10 до 30% од неговата нето плата во траење од еден до три месеци.

На амбасадорот врз основа на добиена оцена „делумно задоволува“ може да му биде изречена парична казна во висина од 10 до 30% од неговата нето плата, во траење од еден до три месеци.

За амбасадорот врз основа на добиена оцена „не задоволува“ министерот покренува постапка за отповикување согласно со членот 45 став 4 од овој закон.

Решение за паричната награда од ставот 1 на овој член и решение за паричната казна од ставот 2 на овој член донесува министерот.

Амбасадорот кој не е задоволен од решението од ставот 4 на овој член има право на жалба до Државната комисијата за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од осум дена од приемот на решението.

Член 13

Во членот 49 став 1 алинејата 3 се заменува со три нови алинеи, кои гласат:

- да поседува меѓународно признат сертификат за познавање на англиски јазик, и тоа ако:

1) се упатува на мандат во земја од англиско говорно подрачје да поседува еден од следниве сертификати: ЦАЕ (CAE), ИЕЛТС (IELTS) ТОЕФЕЛ (TOEFL) ЦБТ (TOEFL CBT), ТОЕФЕЛ ИБТ (TOEFL IBT) или друг меѓународно признат сертификат за познавање на англискиот јазик издаден од европски или глобален јазичен тестатор со ниво на познавање еквивалентно на Ц1 (C1) ниво на ЦЕФР (CEFR) и

2) се упатува на мандат во земја од неанглиско говорно подрачје да поседува еден од следниве сертификати: ЦАЕ (CAE), ИЕЛТС (IELTS) ТОЕФЕЛ (TOEFL), ТОЕФЕЛ ЦБТ (TOEFL CBT), ТОЕФЕЛ ИБТ (TOEFL IBT) или друг меѓународно признат сертификат за познавање на англискиот јазик издаден од европски или глобален јазичен тестатор со ниво на познавање еквивалентно на Б1 (B1) ниво на ЦЕФР (CEFR),

- да познава втор странски јазик различен од англискиот и тоа еден од официјалните јазици на Обединетите нации или на Европската унија, на ниво еквивалентно на нивото Б1 на ЦЕФР (CEFR), што се докажува со сертификат издаден од јазично училиште и

- да го познава службениот јазик на земјата на приемот, на ниво еквивалентно на нивото А1 на ЦЕФР (CEFR), што се докажува со сертификат издаден од јазично училиште најдоцна еден месец пред упатувањето на должност, ако службениот јазик на земјата на приемот е различен од јазикот наведен во алинејата 2 на овој став.

Во ставот 2 во првата реченица точката се заменува со запирка и се додаваат зборовите: „согласно со одредбите од овој закон и Законот за работните односи“.

Член 14

Во членот 53 по ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„Мандатот на генералниот конзул може да биде продолжен кога тоа го бараат интересите на државата и во случај кога не е утврден кандидат за замена на постојниот генерален конзул. За продолжување на мандатот одлучува Владата, на предлог на министерот“.

Член 15

Во членот 55 по ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„Иницијатива за отповикување на генералниот конзул до Владата покренува министерот.“

Член 16

По членот 55 се додава нов поднаслов и три нови члена 55-а, 55-б и 55-в, кои гласат:

„Оценување на генералниот конзул

Член 55-а

Генералниот конзул за својата работа се оценува еднаш годишно, во првиот квартал од тековната за претходната година.

Оценувањето го врши Комисијата од членот 48-а став 2 од овој закон.

Генералниот конзул може да биде оценет со оцена „се истакнува“, „задоволува“, „делумно задоволува“ и „не задоволува“.

Оценувањето се врши врз основа на покажаните резултати од економската и политичката активност, како и за раководењето со претставништвото.

Генералниот конзул кој не е задоволен од оцената од ставот 3 на овој член може во рок од осум дена од денот на приемот на оцената да достави приговор во однос на спроведувањето на постапката за оценување до Државната комисијата за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 55-б

На генералниот конзул врз основа на добиена оцена „се истакнува“ може да му биде доделена парична награда во висина од 10 до 30% од неговата нето плата во траење од еден до три месеци.

На генералниот конзул врз основа на добиена оцена „делумно задоволува“ може да му биде изречена парична казна во висина од 10 до 30% од неговата нето плата, во траење од еден до три месеци.

За генералниот конзул врз основа на добиена оцена „не задоволува“ се покренува постапка за негово отповикување согласно со членот 55 од овој закон.

Решение за паричната награда од ставот 1 на овој член и решение за паричната казна од ставот 2 на овој член донесува министерот.

Генералниот конзул кој не е задоволен од решението од ставот 4 на овој член има право на жалба до Државната комисијата за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

Член 55-в

Методологијата за начинот на оценување, наградување и казнување на амбасадорите и генералните конзули на Република Македонија ја донесува Владата.

Член 17

Во членот 57 став 1 по алинејата 4 се додава нова алинеја 5, која гласи:

„- ја усогласува и надгледува работата на почесниот конзул, во случај кога во земјата на прием Република Македонија нема своја амбасада, или кога јурисдикцијата на почесниот конзулат спаѓа во јурисдикционото подрачје на Генералниот конзулат.“

Член 18

Во членот 61 став 1 по зборот „именува“ се додаваат зборовите: „и отповикува“.

Член 19

Главата V. Вработени во Министерството (Работни односи) се менува и гласи:

„ГЛАВА V**Работни односи****Статус на вработените во Министерството****Член 63**

Во Министерството се вработени дипломати и административно-технички работници.

Дипломатите правата и обврските од работен однос ги остваруваат согласно со овој закон и Законот за работните односи.

Административно-техничките работници правата и обврските од работен однос ги остваруваат согласно со овој закон и Законот за работните односи.

Принцип на соодветна и правична застапеност на заедниците, полова рамноправност и недискриминација**Член 63-а**

При водење на кадровската политика во Министерството се почитува и применува принципот на соодветна и правична застапеност на заедниците, како и принципите на полова рамноправност и недискриминација.

Услови за вработување во Министерството**Член 63-б**

Во Министерството како дипломат може да се вработи лице кое ги исполнува потребните општи и посебни услови.

Општи услови се:

- 1) да е државјанин на Република Македонија;
- 2) да е полнолетен;
- 3) да има општа здравствена способност и
- 4) да не му е изречена казна со правосилна судска пресуда за забрана на вршење професија, дејност или должност.

Посебни услови за вработување се:

- 1) да има високо образование;
- 2) да не е член на орган на политичка партија на републичко ниво;
- 3) да има потребно работно искуство во структурата соодветно на видот на образованието доколку е предвидено во актот за систематизација на работните места во Министерството;
- 4) активно да владее два странски јазици од кои задолжително еден од официјалните јазици на Организацијата на Обединетите нации и
- 5) да има соодветен безбедносен сертификат.

Во Министерството како административно-технички работник може да се вработи лице кое ги исполнува потребните општи и посебни услови.

Општи услови се:

- 1) да е државјанин на Република Македонија;
- 2) да е полнолетен;
- 3) да има општа здравствена способност и
- 4) да не му е изречена казна со правосилна судска пресуда за забрана на вршење професија, дејност или должност.

Посебни услови за вработување се:

- 1) да има више, средно или основно образование;
- 2) да не е член на орган на политичка партија на републичко ниво;
- 3) да има потребно работно искуство во структурата соодветно на видот на образованието доколку е предвидено во актот за систематизација на работните места во Министерството;
- 4) активно да владее еден од официјалните јазици на Организацијата на Обединетите нации и
- 5) да има соодветен безбедносен сертификат.

Постапка за вработување на дипломат**Член 63-в**

Вработувањето на дипломат во Министерството се врши врз основа на јавен оглас за слободно работно место.

Министерството го објавува јавниот оглас од ставот 1 на овој член на својата интернет страница и во најмалку два дневни весници од кои во еден од весниците што се издаваат на македонски јазик и во еден од весниците што се издава на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните на Република Македонија кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

Рокот за пријавување на јавниот оглас од ставот 1 на овој член е 15 дена од денот на неговото објавување.

Јавниот оглас за слободно работно место содржи назив на работното место, краток опис на работното место, општите и посебните услови предвидени во овој закон, рок за пријавување како и други информации од важност за огласот.

Министерството ги собира, евидентира и заверува сите пријави и приложени документи за лицето кое се пријавило на огласот.

Министерот формира комисија за спроведување на постапката за избор на кандидат по објавен оглас (во натамошниот текст: комисијата) која е составена од претседател и два члена. Претседател на комисијата е директорот за организациони работи, а членови се раководителот на службата за човечки ресурси и претставник од организационата единица за каде што е објавено слободното работно место. По потреба, за проверка на знаењата на кандидатите, како членови на комисијата може да се вклучат и експерти од областа која е во делокруг на работното место за кое се објавува огласот.

Комисијата спроведува испит и интервју во рок од 30 работни дена од денот на завршувањето на огласот со цел за проверка на знаењата на кандидатот потребни за работното место за кое е објавен огласот.

Испитот се состои од два дела од кои едниот дел е проверка на знаењата од делокругот на работното место, а вториот дел е проверка на знаењето на јазиките.

Начинот на спроведување на испитот и интервјуто се утврдува со акт на министерот.

По спроведувањето на испитот и интервјуто, комисијата во рок од пет работни дена до Државниот секре-

тар доставува ранг-листа од најмногу пет најуспешни кандидати. Државниот секретар во рок од 15 дена од добивањето на ранг-листата, врши избор на кандидат.

Во рок од осум дена од извршениот избор, избраниот кандидат се тестира со единствен психолошки тест со аспекти на интегритетот на личноста на кандидатот, спроведен од лиценцирани стручни лица од независна акредитирана професионална институција ангажирани од страна на министерството, а трошоците за тестирањето паѓаат на товар на кандидатот.

Ангажираното лиценцирано стручно лице во мислењето од спроведениот единствен психолошки тест ја проценува соодветноста на кандидатот за работното место за кое е избран и истото го доставува до државниот секретар. Доколку во мислењето е проценето дека кандидатот не е соодветен за работното место, извршениот избор на кандидатот се поништува.

Доколку комисијата утврди дека ниту еден од пријавените кандидати не ги задоволува бараните услови, може да достави предлог да не се изврши избор.

Ако во рокот од ставот 10 на овој член државниот секретар не изврши избор, нова постапка за вработување за истото работно место не може да се спроведе пред истекот на шест месеци, почнувајќи од денот на истекот на рокот од ставот 10 на овој член.

Актот за избор во врска со објавениот оглас се објавува на интернет страницата и на огласната табла на Министерството, со што се смета дека сите кандидати се известени за извршениот избор.

Избраниот кандидат во рок од пет работни дена од денот на приемот на известувањето е должен да достави докази за исполнување на условите за вршење на работата.

Доколку се утврди дека кандидатот не ги исполнува условите од огласот, или не достави докази за нивно исполнување, постапката од ставовите 10, 13, 14 и 15 на овој член или во мислењето од ставот 12 е проценето дека кандидатот не е соодветен за работното место се повторува постапката за избор од кандидатите од ранг-листата од ставот 10 на овој член.

Против актот за избор од ставот 10 на овој член незадоволниот кандидат нема право на жалба. Кандидатот има право на заштита на правата пред надлежен суд во рок од 15 дена од денот на објавувањето на актот за избор.

Решение за вработување на избраниот кандидат на огласот од ставот 1 на овој член донесува министерот.

Член 63- г

Лице кое за прв пат се вработува и нема претходно работно искуство се вработува како приправник.

Лице кое се вработува со претходно работно искуство, се вработува на пробна работа за работното место за кое е објавен огласот.

Како работно искуство, во смисла на овој закон, се смета искуството стекнато во областа на надворешните работи, меѓународното право, меѓународните односи, вклучително и меѓународните економски односи.

Како соодветно работно искуство може да се смета и искуството потребно за извршување на работата на работното место за кое е објавен огласот.

Приправнички стаж и приправнички испит

Член 63-д

Приправничкиот стаж трае една година. За време на приправничкиот стаж, приправникот се оспособува за самостојно вршење на работните задачи согласно со Планот за обука, кој се утврдува со подзаконски акт на министерот.

За време на приправничкиот стаж на приправникот му се исплатува 80% од компонентата на платата за работното место.

По истекот на девет месеци од приправничкиот стаж и исполнување на Планот за обука, приправникот треба најдоцна во рок од три месеци да полага приправнички испит.

За положениот приправнички испит на приправникот му се издава уверение за положен приправнички испит со што му завршува приправничкиот стаж и со решение на министерот приправникот се распоредува на работното место и започнува исплатата на целиот износ на компонентата на платата за тоа работно место.

Доколку приправникот не го положи приправничкиот испит му престанува работниот однос во Министерството.

Формата и содржината на образецот на уверението од ставот 4 на овој член се утврдуваат со акт на министерот.

Дипломатски испит

Член 63-ѓ

Вработениот од членот 63-д став 4 од овој закон е должен да полага дипломатски испит најрано во рок од шест месеци од денот на завршувањето на приправничкиот стаж, а најдоцна во рок од 12 месеци.

За положениот дипломатски испит на вработениот му се издава уверение и се стекнува со дипломатско звање аташе.

Доколку вработениот и по втор пат не го положи дипломатскиот испит му престанува работниот однос во Министерството.

Програмата за полагање на дипломатскиот испит се утврдува со акт на министерот.

Пробна работа

Член 63-е

Лицето кое се вработува со претходно работно искуство, се вработува на пробна работа за работното место за кое бил објавен огласот.

Пробната работа трае шест месеци и за тоа време на вработениот му се исплатува плата во висина од 80% од компонентата за работно место.

За време на пробната работа на вработениот му се одредува ментор од редот на раководните дипломати од Директоратот каде што ја извршува пробната работа.

Менторот ја утврдува програмата и начинот на обуката. По истекот на обуката менторот подготвува извештај за спроведената обука и оценува дали обуката е спроведена успешно.

Најрано три месеци од денот на успешното завршување на пробната работа, а најдоцна шест месеци, вработениот полага дипломатски испит.

Доколку лицето кое се вработува на пробна работа, не ја заврши успешно пробната работа и добие негативна оценка од менторот нема право да полага дипломатски испит и му престанува вработувањето во Министерството.

За положениот дипломатски испит на вработениот му се издава уверение и се стекнува со дипломатското звање за кое ги исполнува условите согласно со овој закон, но не повисоко од звањето советник и не пониско од звањето трет секретар.

Доколку вработениот не го положи дипломатскиот испит, му престанува работниот однос во Министерството со решение кое го донесува министерот. Против решението за престанок на работниот однос не е дозволена жалба.

Ако на вработениот му се утврди дипломатско звање советник, тој е должен да полага советнички испит од членот 64-г став 3 од овој закон најрано шест месеци од полагањето на дипломатскиот испит, а најдоцна во рок од една година од полагањето на дипломатскиот испит.

Доколку не го положи советничкиот испит во утврдениот рок, на вработениот му се утврдува звање прв секретар.

Структура на работните места во Министерството

Член 64

Дипломатите во Министерството можат да бидат распоредени на работно место во една од следниве три групи:

- раководни работни места,
- високо стручни работни места и
- стручни работни места.

Раководни работни места се:

- директор,
- помошник директор и
- началник на одделение.

На раководно работно место министерот со решение може да распореди дипломат кој:

- а) поседува соодветно дипломатско звање, односно:

- на работно место директор и помошник директор може да се распореди дипломат кој има најмалку дипломатско звање министер советник и

- на работно место началник на одделение може да се распореди дипломат кој има најмалку дипломатско звање советник и

б) врз основа на неговото искуство, стручност и компетентност и вештина за раководење може да ги извршува работните обврски од делокругот на работното место на кое се распоредува.

Дипломатите распоредени на раководно работно место раководат со следниве организациони облици:

- директорот раководи со директорат, институт, академија,

- помошникот директор раководи со сектор, и
- началникот на одделение раководи со одделение.

Високо стручни работни места се:

- специјален советник и
- виш советник.

На високо стручно работно место министерот со решение може да распореди дипломат кој:

- а) поседува соодветно дипломатско звање, односно:

- на работно место специјален советник може да се распореди дипломат кој има најмалку дипломатско звање министер советник и

- на работно место виш советник може да се распореди дипломат кој има најмалку дипломатско звање советник и

б) врз основа на неговото искуство, стручност и компетентност може самостојно да извршува сложени задачи од делокругот на работното место на кое е распореден.

Стручни работни места:

- самостоен соработник,
- стручен соработник и
- соработник.

На стручно работно место министерот со решение може да распореди дипломат кој поседува соодветно дипломатско звање, односно:

- на работно место самостоен соработник може да се распореди дипломат кој има дипломатско звање советник или прв секретар,

- на работно место стручен соработник може да се распореди дипломат кој има дипломатско звање прв секретар, втор секретар или трет секретар и

- на работно место соработник може да се распореди дипломат кој има дипломатско звање втор секретар, трет секретар или аташе.

Административно-техничките работници можат да бидат распоредени на едно од следните работни места:

- самостоен референт,
- виш референт,
- референт,
- помлад референт и
- техничка поддршка.

На работно место самостоен референт може да се распореди работник кој со висок степен на самостојност може да ги извршува работните задачи од делокругот на работното место.

На работно место виш референт може да се распореди работник кој самостојно може да ги извршува работните задачи од делокругот на работното место.

На работно место референт може да се распореди работник кој врши едноставни административни работи.

На работно место помлад референт може да се распореди вработен кој врши наједноставни и рутински административни задачи.

Работникот за техничка поддршка врши технички работи за потребите на Министерството.

Работни места во дипломатско-конзуларно претставништво

Член 64-а

Работни места во дипломатско-конзуларно претставништво се:

- шеф на ДКП,
- работно место со високо дипломатско звање,
- работно место со секретарско звање и
- административно-техничко работно место.

Дипломатски звања

Член 64-б

Дипломатот може да се стекне со едно од следниве дипломатски звања:

- а) високи дипломатски звања
 - амбасадор во Министерството,
 - ополномоштен министер,
 - министер советник и
 - советник и
- б) секретарски звања
 - прв секретар,
 - втор секретар,
 - трет секретар и
 - аташе.

Дипломатското звање се стекнува во постапка утврдена со овој закон.

Звањето амбасадор во Министерството е различно од звањето амбасадор стекнато со указ на претседателот, во постапка утврдена со овој закон.

Дипломат со звање амбасадор во Министерството или ополномоштен министер може да биде упатен со решение на министерот во постојана мисија на Република Македонија при меѓународна организација, каде што веќе е упатен вонреден и ополномоштен амбасадор, кој е шеф на мисијата, со звање амбасадор за вршење одредени задачи од надлежноста на мисијата, доколку според праксата на меѓународната организација тие задачи вообичаено се вршат од дипломат со звање амбасадор.

Конзуларни звања

Член 64-в

Дипломат упатен на работа во конзуларно претставништво се стекнува со едно од следниве конзуларни звања:

- генерален конзул,
- конзул,
- вице-конзул и
- конзуларен агент.

Конзуларните звања од ставот 1 на овој член соодветствуваат на следниве дипломатски звања:

- генерален конзул на амбасадор во Министерство-
- то, на ополномоштен министер или министер советник,
- конзул на советник или прв секретар,
- вице-конзул на втор или трет секретар и
- конзуларен агент на аташе.

Стекнување на дипломатско звање и редовно преминување во непосредно повисоко дипломатско звање

Член 64-г

Вработен во Министерството кој нема дипломатско звање се стекнува со дипломатско звање согласно со членовите 63-ѓ и 63-е од овој закон.

Редовно преминување во непосредно повисоко дипломатско звање се врши по истекот на одреден период во звање, позитивни оценки за работењето во тој период, успешно поминати обуки кои Министерството ги организира за своите вработени, односно:

- а) дипломат по помината една година во звањето аташе, се стекнува со звање трет секретар;
- б) дипломат по поминати две години во звањето трет секретар, се стекнува со звање втор секретар;
- в) дипломат по поминати три години во звањето втор секретар, се стекнува со звање прв секретар;
- г) дипломат по поминати три години во звањето прв секретар и положен советнички испит, се стекнува со звање советник;
- д) дипломат по поминати четири години во звањето советник, се стекнува со звање министер советник;
- ѓ) дипломат по поминати пет години во звањето министер советник и одбранет труд, се стекнува со звање ополномоштен министер и
- е) дипломат по поминати шест години во звањето ополномоштен министер и одбранет амбасадорски труд, се стекнува со звање амбасадор во Министерството.

Програмата за полагање на советничкиот испит, како и одбраната на трудовите од ставот 2 точки ѓ) и е) на овој член, се утврдува со акт на министерот.

Доколку дипломатот добие негативна оценка за работењето, периодот за премин во повисоко дипломатско звање се продолжува за онолку години за колку што имал негативна оценка.

Решение за преминување во непосредно повисоко звање донесува министерот.

Член 64-д

Дипломат кој за време на упатувањето на работа во дипломатско- конзуларно претставништво ќе исполни услови за да премине во непосредно повисоко дипломатско звање, звањето го стекнува по враќањето во земјата.

Член 64-ѓ

За време поминато во претходно звање се смета и времето поминато на работа во меѓународна организација, доколку дипломатот бил официјално поддржан од страна на Министерството.

Вонредно преминување во непосредно повисоко дипломатско звање

Член 64-е

Дипломат може да премине во непосредно повисоко дипломатско звање и пред да помине потребниот период во претходно звање, наведен во членот 64-г од овој закон, доколку:

а) дипломатот со одлука на Владата на Република Македонија или со решение на министерот е определен за национален координатор за одредена област или проблематика;

б) дипломатот придонесол за битно унапредување на билатералната соработка со одредена земја;

в) дипломатот придонесол за зголемување на странските инвестиции во земјата;

г) дипломатот учествувал во водење на успешно завршени преговори за стратешки интерес на државата и

д) дипломатот успешно спровел кандидатура на претставник на Република Македонија во меѓународна организација.

Оцена за исполнетоста на условите за вонредно преминување во непосредно повисоко дипломатско звање, дава државниот секретар.

Решение за вонредно преминување во непосредно повисоко дипломатско звање донесува министерот врз основа на оцената од ставот 2 на овој член.

Преминување во непосредно пониско дипломатско звање (одземање на дипломатско звање)

Член 64-ж

Еднаш стекнатото дипломатско звање не се губи освен во случаи кога на дипломатот му е изречена дисциплинска мерка за сторен дисциплински престап:

- нарушување на угледот на дипломатската служба,
- извршување дејствие кое е во спротивност со дипломатската функција и
- незаконито располагање со материјални средства.

Решение за утврдување на пониско дипломатско звање донесува министерот по конечност на решение-то за изрекување дисциплинска мерка.

Распоредување на работно место во Министерството

Член 64-з

Распоредувањето на работно место за кое дипломатот ги исполнува условите утврдени во овој закон и во актот за систематизација на работните места со решение го врши министерот.

Против решението од ставот 1 на овој член дипломатот има право на жалба до Државната Комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

На дипломатот кој во рок од три дена од врачувањето на конечното решение од ставот 1 на овој закон од неоправдани причини не се јави на работното место на кое е распореден, му престанува работниот однос.

Укинување на работни места

Член 64-с

Во случај на укинување на работно место во Министерството поради реструктурирање, дипломатот се распоредува на работно место во Министерството согласно со неговото дипломатско звање, со решение кое го донесува министерот.

Доколку во случај од ставот 1 на овој член нема слободно работно место соодветно на звањето на дипломатот, тој се распоредува на слободно работно место во звање пониско од неговото до ослободување на место соодветно на неговото звање.

Против решението од ставот 1 на овој член дипломатот има право на жалба до Државната комисијата за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од осум дена од приемот на решението.

Доколку дипломатот не го прифати распоредување то од ставот 2 на овој член му престанува вработувањето во Министерството со решение донесено од министерот.

Против решението од ставот 4 на овој член дипломатот има право на жалба до Државната комисијата за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од осум дена од приемот на решението.

Плата и додаток на плата

Член 65

Платата на дипломатот распореден на работа во Министерството се состои од следниве компоненти:

- компонента за работно место,
- компонента за дипломатско звање и
- компонента за варијабилна.

На платата со која се вреднува работното место и варијабилната се вреднува и стажот на дипломатот во износ од 0,5 % за секоја завршена година работен стаж, а најмногу до 20%.

Платата на административно техничкиот работник се состои од следниве компоненти:

- компонента за работно место и
- компонента за варијабилна.

На платата со која се вреднува работното место се вреднува и стажот на работникот во износ од 0,5 % за секоја завршена година работен стаж, а најмногу до 20%.

Начинот на формирање на плата се утврдува со акт на министерот, кој се донесува по претходна согласност од Министерството за финансии.

Распоредување на дипломат на работа на работно место во дипломатско-конзуларно претставништво (упатување на мандат)

Член 66

Дипломатот може да биде распореден на работа на работно место во дипломатско-конзуларно претставништво во постапка за упатување предвидена со овој закон.

За пополнување на слободно работно место во дипломатско-конзуларно претставништво Министерството распишува интересен конкурс кој се објавува на внатрешната интернет страница на Министерството.

Интерниот конкурс ги содржи групата на работното место во дипломатско – конзуларното претставништво, условите кои треба да ги исполни дипломатот за да се пријави, рокот за пријавување и периодот за кој се врши упатувањето, како и други информации од интерес за конкурсот.

Дипломатот има право да се пријави на конкурсот, доколку:

а) ги исполнува условите предвидени од конкурсот за упатување во дипломатското конзуларно претставништво, вклучително го поседува соодветното дипломатско звање,

б) е државјанин на Република Македонија и да не е државјанин на земјата на прием.

в) владее странски јазици, и тоа:

- да поседува меѓународно признат сертификат за познавање на англиски јазик, и тоа ако:

1) се упатува на мандат во земја од англиско говорно подрачје да поседува еден од следниве сертификати: ЦАЕ (CAE), ИЕЛТС (IELTS), ТОЕФЕЛ (TOEFL), ТОЕФЕЛ ЦБТ (TOEFL CBT), ТОЕФЕЛ ИБТ (TOEFL IBT) или друг меѓународно признат сертификат за познавање на англискиот јазик издаден од европски или глобален јазичен тестатор, со ниво на познавање еквивалентно на Ц1 (C1) ниво на ЦЕФР (CEFR) и

2) се упатува на мандат во земја од неанглиско говорно подрачје да поседува еден од следниве сертификати: ЦАЕ (CAE), ИЕЛТС (IELTS), ТОЕФЕЛ (TOEFL), ТОЕФЕЛ ЦБТ (TOEFL CBT), ТОЕФЕЛ ИБТ (TOEFL IBT) или друг меѓународно признат сертификат за познавање на англискиот јазик издаден од европски или глобален јазичен тестатор, со ниво на познавање еквивалентно на Б1 (B1) ниво на ЦЕФР (CEFR),

- да познава втор странски јазик различен од англискиот, и тоа еден од официјалните јазици на Обединетите нации или на Европската унија, на ниво еквивалентно на Б1 на ЦЕФР (CEFR), што се докажува со сертификат издаден од јазично училиште и

- да го познава службениот јазик на земјата на приемот, на ниво еквивалентно на нивото А1 на ЦЕФР (CEFR), што се докажува со сертификат издаден од јазично училиште најдоцна еден месец пред упатувањето на должност, ако службениот јазик на земјата на приемот е различен од јазикот наведен во алинејата 2 на овој став;

г) има позитивна оценка за работењето во претходната година;

д) пред првото упатување да поминал на работа во Министерството најмалку две години и

ѓ) при повторно упатување да поминале најмалку 24 месеца од денот на завршувањето на претходниот мандат.

Постапката за спроведување на изборот ја води комисијата формирана од министерот со која раководи државниот секретар. Комисијата донесува одлука за избор на дипломат, која се објавува на внатрешната интернет страница на Министерството.

Врз основа на одлуката на комисијата од ставот 5 на овој член, министерот донесува решение за упатување на дипломатот во дипломатско-конзуларното претставништво.

Мандатот во дипломатско-конзуларно претставништво трае до три години.

Член 66-а

Дипломатот може да биде вратен од дипломатско-конзуларното претставништво пред истекот на времето за кое е упатен, на начин утврден со акт на министерот.

Член 66-б

Министерот, за потребите на службата, може да го продолжи мандатот на дипломатот, но не подолго од шест месеци.

Министерот, за потребите на службата, може да упати дипломат на работа во дипломатско-конзуларно претставништво без објавување на интересен конкурс, но не за период подолг од шест месеци.

Продолжувањето на мандатот или упатувањето на дипломат од ставовите 1 и 2 на овој член не може последователно да се повторат.

Министерот, за потреби на службата, може да упати дипломат од едно во друго дипломатско-конзуларно претставништво.

Времето поминато во двете дипломатско-конзуларно претставништва се засметува во вкупниот мандат.

Член 66-в

Начинот на упатување и продолжување на мандатот, како и предвременото враќање на дипломат од дипломатско-конзуларно претставништво се утврдуваат со акт на министерот.

Член 66-г

Брачен другар/лице од вонбрачна заедница, не може да биде упатено на работа во исто дипломатско-конзуларно претставништво со неговиот брачен другар/лице од вонбрачна заедница.

Брачен другар/лице од вонбрачна заедница, на лице упатено на работа во претставништво или членови на неговото потесно семејство не можат да бидат ангажирани во дипломатско-конзуларно претставништво.

Упатување на административно-технички работник во дипломатско-конзуларно претставништво

Член 66-д

На административно-техничко работно место во дипломатско-конзуларно претставништво може да биде упатен административно технички работник, вработен во Министерството со завршено најмалку средно образование.

Одредбите на членовите 66, 66-а, 66-б, 66-в и 66-г од овој закон се применуваат *mutatis mutandis* на вработените од ставот 1 на овој член кои се упатуваат во дипломатско-конзуларните претставништва, со исклучок на членот 66 став 4 точка в) од овој закон.

При упатување на работникот од ставот 1 на овој член, работникот покрај условите утврдени во членот 66 став 4 точки а), б), г) и д) од овој закон е потребно да го познава јазикот на земјата на приемот и англиски јазик на ниво на познавање еквивалентно на нивото А1 на ЦЕФР (CEFR) издаден од лиценцирано јазично училиште или друг лиценциран субјект за издавање на јазични сертификати.

Работникот од ставот 1 на овој член пред упатување на работа во дипломатско-конзуларно претставништво полага испит за проверка на знаења од делокругот на работното место за кое се упатува на работа.

Начинот на спроведување на испитот од ставот 4 на овој член се утврдува со акт на министерот.

Доколку вработениот од ставот 1 на овој член не го положи испитот од ставот 4 на овој член, не се упатува на работа во дипломатско-конзуларно претставништво и се врши избор на друг кандидат од кандидатите пријавени конкурсот за упатување на административно-технички работник.

Плата, додатоци на плата и надоместок на материјални трошоци на упатен на работа во дипломатско-конзуларно претставништво

Член 66-ѓ

Платата на упатен на работа во дипломатско-конзуларно претставништво се утврдува пресметува и исплатува во странска валута, врз основа на основните за секоја земја одделно и коефициентот по звање.

Вредноста на коефициентот за утврдување на основните годишно се определува врз основа на "Листата на индекси на малопродажните цени за животните трошоци" која ја објавуваат надлежните органи на Организацијата на Обединетите нации за земјите на акредитација и други релевантни околности.

Платата на дипломат упатен на работа во дипломатско-конзуларните претставништва се утврдува со коефициент од 2,80 до 4,50.

Платата на работник упатен на работа во дипломатско-конзуларните претставништва, на административно-техничко работно место се утврдува со коефициент од 2,00 до 2,60.

Лицата од ставовите 3 и 4 на овој член имаат право на додаток на плата во следниве случаи за:

- вршител на работите,
- придружба на брачниот другар/лицето од вонбрачна заедница,
- обемот и сложеноста на работата и
- вршење на задачи во отежнати услови на работа, како што се воени услови, кризни ситуации, елементарни непогоди и тешки климатски услови.

На лицата од ставовите 3 и 4 на овој член им се признаваат надоместоци на определени материјални трошоци, и тоа за:

- изнајмување на стан,
- школување на деца за основно и средно образование,
- превоз до и од работа и
- други надоместоци утврдени со законски прописи на Република Македонија.

Со акт на Владата се уредува начинот на утврдување на платите, додатоците на плата и надоместоците на определени трошоци во дипломатско-конзуларното претставништво.

Право на надомест

Член 66-е

За секоја повреда добиена во терористички или каков било физички напад, поврзан со службеното својство на дипломат, административно-техничкиот работник и членовите на нивните потесни семејства кои ги придружуваат за време на упатувањето на мандат, истите имаат право на надоместок за лекување и надоместок за изгубените способности како последици од таков напад.

Дипломатот, административно-техничкиот работник или член на нивното потесно семејство, кој ќе почине за време на упатувањето во дипломатско-конзуларното претставништво ќе се пренесе во земјата и ќе се погребне на трошок на Министерството.

Член 66-ж

На брачен другар/лице од вонбрачна заедница, кој го придружува дипломатот или административно-техничкиот работник, додека е упатен на работа во дипломатско-конзуларното претставништво му мирува работниот однос во организацијата, односно кај работодавачот, каде што работел најмалку шест месеци пред заминување во странство во придружба.

Министерството има обврска да ги плаќа придонесите за продолжено пензиско и инвалидско осигурување на брачниот другар/лицето од вонбрачна заедница за време на мирувањето на работниот однос во случајот од ставот 1 на овој член.

Брачниот другар/лицето од вонбрачна заедница, на дипломат и административно-техничкиот работник упатен на работа во дипломатско-конзуларното претставништво, може да се вработи во државата на приемот, доколку државата на приемот тоа го дозволува, а во тој случај престанува обврската на Министерството од ставот 2 на овој член.

Член 67

Дипломатот е должен да постапува во согласност со законодавството на Република Македонија и меѓународното право кое ја обврзува Република Македонија.

Посебни должности на дипломатот се:

- а) да ги штити интересите на Република Македонија, нејзиниот углед, нејзините институции и установи;
- б) да известува објективно и точно за извршувањето на дадените задачи, за сознанијата и информациите од важност за интересите на Република Македонија;
- в) доследно да ги почитува прописите, обичаите и правилата на однесување, како и протоколарните правила на земјата на прием;
- г) да не прима подароци и други материјални средства, освен вообичаените лични подароци од мала вредност кои се разменуваат согласно со дипломатската пракса и
- д) да не го користи дипломатскиот пасош спротивно на неговата намена.

Дипломатот упатен на работа во дипломатско-конзуларно претставништво, покрај должностите утврдени во ставовите 1 и 2 на овој член е должен и:

а) достоино да ја претставува Република Македонија во земјата на приемот во и надвор од работното место и работното време;

б) да ги почитува прописите и обичаите на државата на приемот и да не се меша во нејзините внатрешни работи и

в) да не се користи со доделените привилегии и имунитети во странската држава, како и со дипломатската пошта спротивно на нивната пропишана намена.

Должностите утврдени во ставот 3 на овој член се однесуваат и на административно-техничкиот работник упатен на работа во дипломатско-конзуларно претставништво.

Прекршувањето на одредбите од ставовите 1, 2 и 3 на овој член претставува повреда на работна должност и повлекува дисциплинска одговорност.

Обврска за чување на класифицирани информации

Член 67-а

Вработените во Министерството се должни да ги чуваат класифицираните информации со степен на класификација определен согласно со закон до кои дошле во вршењето на работите и задачите во Министерството.

Обврската за чување на класифицираните информации од ставот 1 на овој член трае се до нивната декласификација.

Судир на интереси

Член 67-б

Дипломатот и административно-техничкиот работник упатен на работа во дипломатско-конзуларно претставништво, вклучувајќи го и шефот на дипломатско-конзуларното претставништво, не смее да врши никаква друга функција, должност или дејност.

Дипломатот и административно-техничкиот работник мора да го пријави на раководното лице сопствениот судир на интереси при вршењето на надворешните работи и да побара да биде изземен во вршењето на истите работи. Раководното лице е должно тоа да го земе предвид и да му определи на вработениот други работни задачи.

Непријавувањето на судирот на интереси претставува повреда на службената должност.

Специјализација и обука

Член 67-в

Министерството организира стручна специјализација и континуирана обука за дипломатите.

Начинот на спроведување на специјализацијата и обуките се утврдува со акт на Министерот.

Упатување на службеници вработени во државни органи и други органи на државната управа во дипломатско-конзуларно претставништво

Член 68

Врз основа на писмена спогодба на Министерство-то со државен орган и друг орган на државната управа, министерот може во дипломатско-конзуларните претставништва да упати службеник вработен во државен орган и друг орган на државната управа за извршување на специфични економски, културни, безбедносни, информативни и други работи од интерес на Република Македонија.

Службеникот од ставот 1 на овој член треба да ги исполнува следниве услови:

а) да е државјанин на Република Македонија;

б) да владее странски јазици, и тоа:

- да поседува меѓународно признат сертификат за познавање на англиски јазик, и тоа ако:

1) се упатува на мандат во земја од англиско говорно подрачје да поседува еден од следниве сертификати: ЦАЕ (CAE), ИЕЛТС (IELTS), ТОЕФЕЛ (TOEFL), ТОЕФЕЛ ЦБТ (TOEFL CBT), ТОЕФЕЛ ИБТ (TOEFL IBT) или друг меѓународно признат сертификат за познавање на англискиот јазик издаден од европски или глобален јазичен тестатор, со ниво на познавање еквивалентно на Ц1 (C1) ниво на ЦЕФР (CEFR) и

2) се упатува на мандат во земја од неанглиско говорно подрачје да поседува еден од следниве сертификати: ЦАЕ (CAE), ИЕЛТС (IELTS), ТОЕФЕЛ (TOEFL), ТОЕФЕЛ ЦБТ (TOEFL CBT), ТОЕФЕЛ ИБТ (TOEFL IBT) или друг меѓународно признат сертификат за познавање на англискиот јазик издаден од европски или глобален јазичен тестатор, со ниво на познавање еквивалентно на Б1 (B1) ниво на ЦЕФР (CEFR),

- да познава втор странски јазик различен од англискиот и тоа еден од официјалните јазици на Обединетите нации или на Европската унија, на ниво еквивалентно на нивото Б1 на ЦЕФР (CEFR), што се докажува со сертификат издаден од јазично училиште,

- да го познава службениот јазик на земјата на приемот, на ниво еквивалентно на нивото А1 на ЦЕФР (CEFR), што се докажува со сертификат издаден од јазично училиште најдоцна еден месец пред упатувањето на должност, ако службениот јазик на земјата на приемот е различен од јазикот наведен во алинејата 2 на овој став и

в) да поседува безбедносен сертификат.

Службеници во државни органи и други органи на државната управа во дипломатско-конзуларно претставништво може да бидат упатени на работа во дипломатско-конзуларно претставништво во постапка утврдена со овој закон.

За упатување на службениците од ставот 1 на овој член органот објавува интерен конкурс.

Постапката за спроведување на изборот ја води петчлена комисија формирана од функционерот кој раководи со органот каде што е распишан интерниот конкурс. Комисијата е составена од директор на директорат во Министерството, во својство на претседател и еден член од Министерството, а тројца членови се претставници од органот каде што е распишан интерниот конкурс. Претседателот и членовите на комисијата имаат свои заменици.

Службеникот од ставовите 1 и 2 на овој закон се упатува во дипломатско-конзуларното претставништво најмногу до три години и со звање не повисоко од советник.

Начинот на упатувањето се утврдува со акт на министерот.

Ангажирање на локален персонал

Член 69

Шефот на дипломатско-конзуларното претставништво, за вршење на одредени работи може, по претходна согласност од Министерството, да ангажира локален персонал.

Начинот за ангажирање на лицата од ставот 1 на овој член се утврдува со акт на министерот.

Член 70

Дипломат може да биде поддржан, упатен и кандидиран за одредени работни места и функции во меѓународни владини организации врз основа на конкурс, кога е тоа од интерес за Република Македонија.

За време на ангажирањето во меѓународната организација од ставот 1 на овој член, доколку меѓународната владина организација на приемот му ги исплатува платата и надоместоците, на дипломатот му мирува работниот однос во Министерството.

Министерството може да ја поддржи кандидатурата на државјанин на Република Македонија за работни места и функции во меѓународни владини организации.

Член 70-а

Дипломат и административно-технички работник кој е избран или именуван на државна или јавна функција утврдена со закон и чие вршење бара привремено да престане да ги извршува работите и работните задачи, има право во рок од 15 дена по престанувањето на вршењето на функцијата да се врати на работа во Министерството на работно место кое одговара на неговиот степен на стручна подготовка.

Награди, благодарници и признанија

Член 71

За долгогодишна работа, постигнати резултати, подобрување на угледот на службата или на државата, на вработените во Министерството им се доделуваат награди, благодарници и признанија.

За придонес во остварување на интересите на Република Македонија министерот може да додели благодарници или признанија на други лица.

Видовите на награди, благодарници и признанија, како и начинот на нивното доделување се утврдува со акт на министерот.

Етички кодекс

Член 72

Дипломатот треба да ги почитува највисоките стандарди на сопствениот интегритет и интегритетот на дипломатската служба во извршување на сите обврски.

Стандардите на однесување се утврдуваат со Етички кодекс кој го донесува министерот.

Однесувањето спротивно на Етичкиот кодекс претставува повреда на службената должност.

Одговорност на дипломатот

Член 73

Дипломатот лично е одговорен за вршењето на работните задачи.

1. Дисциплинска одговорност

Член 74

За повреда на службената должност дипломатот одговара дисциплински.

Одговорноста за сторено кривично дело, односно прекршок не ја исклучува дисциплинската одговорност на дипломатот.

Член 74-а

Дипломатот одговара дисциплински за дисциплинска неуредност и дисциплински престап.

Дисциплинска неуредност, во смисла на ставот 1 на овој член, е полесна повреда на службената должност, односно полесна повреда на угледот на службата или угледот на дипломатот.

Дисциплинскиот престап во смисла на ставот 1 на овој член, е потешка значителна повреда на службената должност, односно потешка повреда на угледот на службата или угледот на дипломатот.

Дисциплински мерки

Член 74-б

За повреда на службената должност на дипломатот со решение може да му се изрече една од следниве дисциплински мерки:

- 1) јавна опомена;
- 2) парична казна во висина од 20%, односно 30% од висината на едномесечниот износ на нето платата исплатена во последниот месец пред извршувањето на повредата на службената должност, во траење од еден до шест месеци;
- 3) намалување на дипломатско звање во непосредно пониско дипломатско звање и
- 4) престанок на вработувањето.

При изрекување на дисциплинските мерки од ставот 1 на овој член се земаат предвид тежината на повредата на службената должност, последиците од таа повреда, степенот на одговорноста на дипломатот, околностите под кои е сторена повредата, поранешното негово однесување и вршењето на работите, како и други олеснителни и отежнителни околности.

Член 74-в

Дисциплинска неуредност е:

- 1) недоаѓање на работа во определеното време и заминување од работа пред истекот на работното време и покрај опомената од претпоставен дипломат;
- 2) неоправдано недоаѓање на работа два работни дена во текот на една календарска година;
- 3) неуредно чување на службените списи и податоци;
- 4) неносење на ознаките со личното име, ако таква обврска постои; неизвршување или несовесно, непристојно, ненавремено или небрежно вршење на службената должност со полесни последици од повредата;
- 5) неоправдано неизвештување за спреченоста за недоаѓање на работа во рок од 24 часа;
- 6) одбивање на стручно оспособување и усовршување на кое дипломатот се упатува и
- 7) непочитување на Етичкиот кодекс на Министерството.

Дисциплински мерки за дисциплинска неуредност

Член 74-г

Дисциплинските мерки против дипломатот за дисциплинска неуредност со решение ги изрекува државниот секретар, а по претходен писмен извештај од посредно претпоставениот дипломат.

Пред изрекување на мерката дипломатот се известува писмено за наводите што постојат против него и тој има можност да даде одговор на извештајот од ставот 1 на овој член, во рок од пет дена од денот на приемот на извештајот.

Дисциплинските мерки против дипломатот за дисциплинска неуредност се изрекуваат најдоцна во рок од 90 дена од денот кога државниот секретар дознал за повредата.

За дисциплинска неуредност може да се изрече јавна опомена или парична казна во висина од 20% од едномесечниот износ на нето платата исплатена во последниот месец пред извршувањето на дисциплинската неуредност, во траење од еден до три месеци.

Дипломатот има право на жалба против решението од ставот 1 на овој член во рок од осум дена од приемот на решението до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 74-д

Дисциплински престап е:

- 1) неизвршување или несовесно, ненавремено или небрежно вршење на службената должност;
- 2) изразување и застапување на политичко и верско уверување во вршењето на работните задачи;
- 3) одбивање да се даде или давање на неточни податоци на државните органи, правните лица и на граѓаните, доколку давањето на податоци е пропишано со закон;
- 4) незаконито располагање со материјалните средства;
- 5) одбивање на вршење на работните задачи од работното место на кои е распореден или одбивање на наредби од министерот, односно друг раководен дипломат;
- 6) непочитување на актот со кој министерот ги определува начинот на извршувањето на функциите на органот за време на штрајк и актот со кој министерот го определува бројот на дипломатите кои ќе работат на извршување на минималните функции на Министерството во време на штрајк;
- 7) непреземање или делумно преземање на пропишаните мерки за осигурување на безбедноста на доверените предмети;
- 8) предизвикување на поголема материјална штета;
- 9) повторување на дисциплинска неуредност;
- 10) примање на подароци или друг вид корист;
- 11) злоупотреба на статусот или пречекорување на овластувањата во вршењето на службените задачи;
- 12) злоупотреба на боледување;
- 13) оддавање класифицирана информација со степен на тајност определен согласно со закон;
- 14) внесување, употреба и работење под дејство на алкохол или наркотични средства;
- 15) непридржување кон прописите за заштита од болест, заштита при работа, пожар, експлозија, штетно дејствување на отрови и други опасни материи и повреда на прописите за заштита на животната средина;
- 16) поставување на личниот финансиски интерес во судир со положбата и статусот на дипломатот;
- 17) навредливо или насилничко однесување;
- 18) нарушување на угледот на дипломатската служба;
- 19) извршување дејствие кое е во спротивност со дипломатската функција;
- 20) неоправдано одбивање учество во изборни органи и
- 21) спречувањето на изборите и гласањето, повреда на избирачкото право, повреда на слободата на определување на избирачите, поткуп при изборите, повреда на тајноста на гласањето, уништување на изборни исправи, изборна измама што како член на изборен орган го извршил дипломатот.

За дисциплинските престапи од ставот 1 на овој член се изрекува:

- парична казна од 30% од едномесечниот износ на нето платата исплатена на дипломатот во месецот пред извршувањето на дисциплинскиот престап, во траење од еден до шест месеци и
- престанок на вработувањето кога настапиле штетни последици за органот, а притоа не се утврдени олеснителни околности за државниот службеник кој го сторил престапот.

Покрај мерките од ставот 2 алинеи 1 и 2 на овој член за дисциплинските престапи од ставот 1 алинеи 4, 18 и 19 на овој член, дисциплинската комисија може да му предложи на министерот да донесе решение за намалување на дипломатското звање.

За дисциплински престапи од ставот 1 алинеи 20 и 21 на овој член се изрекува престанок на вработувањето.

Член 74-ѓ

Збирот на паричните казни изречени на дипломатот во еден месец за дисциплинска неуредност и дисциплински престап не може да надмине 30% од износот на неговата вкупна нето плата за тој месец.

Комисија за водење на дисциплинска постапка за дисциплински престап

Член 75

Државниот секретар формира комисија за водење на дисциплинска постапка за дисциплински престап во рок од осум дена од денот на поднесувањето на предлогот за покренување на дисциплинска постапка.

Комисијата од ставот 1 на овој член е составена од три члена и тоа задолжително еден дипломат од организационата единица надлежна за човечки ресурси и еден дипломат со дипломатско звање најмалку, како и дипломатското звање на дипломатот против кој се води дисциплинска постапка за дисциплински престап.

Членовите на комисијата имаат заменици.

Член 75-а

Комисијата за водење на дисциплинска постапка за дисциплински престап по спроведената дисциплинска постапка му предлага соодветна дисциплинска мерка на државниот секретар.

Ако комисијата од ставот 1 на овој член утврди дека дипломатот не е одговорен или не се исполнети условите за донесување на решение за изрекување на дисциплинска мерка, му предлага на државниот секретар да го отфрли предлогот, односно да ја запре постапката.

Член 75-б

Државниот секретар, врз основа на предлогот на комисијата за водење на дисциплинска постапка за дисциплински престап, донесува решение за изрекување на дисциплинска мерка за отфрлање на предлогот, односно за запирање на постапката.

Решението за изрекување на дисциплинска мерка за отфрлање на предлогот, односно за запирање на постапката се врачува лично на дипломатот, по правило во работните простории на Министерството, односно на адреса на живеалиштето, односно престојувалиштето од кое дипломатот секојдневно доаѓа на работа.

Ако дипломатот не може да се пронајде на адресата на живеалиштето, односно престојувалиштето или ако го одбие врачувањето, решението се објавува на огласната табла во Министерството. По изминувањето на три работни дена од денот на објавувањето на огласната табла се смета дека врачувањето е извршено.

Член 75-в

Дисциплинската постапка завршува во рок од 60 дена сметано од денот на донесувањето на решението за формирање на комисијата за водење на дисциплинска постапка за дисциплински престап.

Дисциплинска постапка против дипломатот за дисциплински престап од членот 74-г став 1 алинеи 20 и 21 од овој закон, завршува во рок од 15 дена од денот на донесувањето на решението за формирање на комисијата за водење на дисциплинска постапка за дисциплински престап.

Иницијатива и предлог за поведување на дисциплинска постапка

Член 75-г

Секој дипломат и друго лице има право да поднесе иницијатива за поведување на дисциплинска постапка против дипломатот.

Иницијативата за поведување на дисциплинска постапка против дипломатот мора да биде образложена.

Иницијатива за поведување на дисциплинска постапка против дипломат за дисциплински престап од членот 74-д став 1 алинеи 20 и 21 од овој закон, поднесува Државната изборна комисија.

Предлог за поведување на дисциплинска постапка против дипломатот поднесува непосредно претпоставениот дипломат.

Предлогот од ставот 3 на овој член се доставува до дипломатот и до синдикалната организација во која членува.

Застареност

Член 76

Дисциплинската постапка не може да се поведе ако поминале шест месеци од денот кога непосредно претпоставениот дипломат дознал за повредата на службената должност.

Дисциплинската постапка не може да се поведе ако поминала една година од денот кога е сторена повредата на службената должност.

Ако сомневање за сторен дисциплински престап е наведено во конечен извештај подготвен од внатрешна ревизија, дисциплинска постапка не може да се поведе ако поминале три години од денот кога е сторена повредата на службената должност.

Суспензија

Член 77

Дипломат може да биде суспендиран од Министерството со решение кое го донесува министерот, а на предлог на непосредно претпоставениот дипломат, во случаи кога против него е покрената кривична постапка за кривично дело сторено на работа или во врска со работата или е покрената дисциплинска постапка за дисциплински престап, а повредата е од таква природа што неговото натамошно присуство во органот додека трае постапката штетно ќе се одрази врз службата, односно ќе го осуети или оневозможи утврдувањето на одговорноста за дисциплински престап.

Суспензијата од ставот 2 на овој член трае до донесувањето на правосилна, односно конечна одлука во постапките од ставот 1 на овој член.

За време додека трае суспензијата на дипломатот му се исплатува 50% од плата за работното место исплатена во месецот пред суспензијата.

Член 77-а

Ако дипломатот во моментот на донесувањето на решението за суспензија е упатен на работа во дипломатско-конзуларно претставништво на Република Македонија во странство, дипломатот со решение на министерот се враќа во земјата.

За време додека трае суспензијата на дипломатот од ставот 1 на овој член, му се исплатува 50% од платата исплатена последниот месец пред упатувањето во дипломатско-конзуларното претставништво.

Член 77-б

Сите трошоци за враќањето во државата на дипломатот од членот 77-а од овој закон ги поднесува Министерството ако со правосилна одлука дипломатот биде ослободен од одговорност за кривичното дело или дисциплинскиот престап.

Ако со правосилна одлука дипломатот биде осуден или му се изрече дисциплинска мерка, сите трошоци во врска со доаѓањето и престојот во државата се на товар на дипломатот.

Член 77-в

Ако дипломатот биде ослободен од одговорност за кривично дело или за дисциплински престап, се враќа во истото дипломатско-конзуларно претставништво да го доврши започнатиот мандат. Времето поминато во државата му се засметува во мандатот.

На дипломатот кој е ослободен од одговорност за кривично дело или за дисциплински престап му се исплатуваат останатите 50% до полниот износ на денарската плата за работното место на кое бил распореден за време на суспензијата.

Член 77-г

Против решенијата од членовите 75-б став 1, 77 став 1 и 77-а став 1 од овој закон дипломатот има право на жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од осум дена од денот на врачувањето на решението преку Министерството.

Жалбата изјавена против решенијата од членовите 77 став 1 и 77-а став 1 од овој закон не го одлага извршувањето.

Во врска со решенијата од членовите 75-б став 1, 77 став 1 и 77-а став 1 од овој закон дипломатот не може да бара заштита на правото пред надлежен суд, ако претходно не барал заштита на правото пред Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, освен за право на парично побарување.

Член 78

Начинот на водењето на дисциплинската постапка за дисциплински престап се утврдува со акт на министерот.

Материјална одговорност

Член 79

Дипломатот е одговорен за штетата која на работа или во врска со работата, намерно или од крајна небрежност, ја предизвикал на Министерството.

Предлог за покренување на постапка за утврдување на материјална одговорност против дипломатот поднесува непосредно претпоставениот дипломат.

Државниот секретар формира комисија за утврдување на материјална одговорност на дипломатот, во рок од осум дена од денот на поднесувањето на предлогот.

Комисијата од ставот 2 на овој член е составена од тројца дипломати од кои задолжително еден дипломат вработен во делот за човечки ресурси и најмалку еден со дипломатско звање, како и дипломатското звање на дипломатот чија одговорност се утврдува. Членовите на комисијата имаат заменици.

Комисијата од ставот 2 на овој член ја утврдува фактичката состојба за што поднесува извештај и доколку утврди одговорност за сторена материјална штета, доставува предлог за надоместок на штета до министерот, кој донесува решение за надоместок на штетата.

Член 79-а

Постапката за утврдување на материјална одговорност не може да се поведе, ако поминале три години од денот кога државниот секретар дознал за штетата.

Постапката за утврдување на материјална одговорност не може да се покрене, ако од денот кога е сторена материјалната штета поминале пет години.

Постапката за утврдување на материјална одговорност не може да се води подолго од 90 дена, сметано од денот на донесувањето на решението за формирање на комисијата од членот 79 став 3 од овој закон.

Член 79-б

Против решението од членот 79 став 5 од овој закон дипломатот има право на жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од осум дена од денот на врачувањето на решението.

Член 79-в

Ако дипломатот во рок од три месеци од конечноста на решението за надоместок на штета, не ја надомести штетата, државниот секретар поднесува предлог за извршување согласно со Законот за извршување.

Оценување на дипломат**Член 80**

Дипломатот, врз основа на континуирано следење на неговата работа, се оценува еднаш во календарска година.

Оценувањето на дипломатот за претходната година се врши најдоцна до крајот на јануари следната година.

Дипломатот кој во текот на дванаесетте месеци за кои се врши оценувањето, бил отсутен од работа подолго од шест месеци (боледување, неплатено отсуство, годишен одмор споен со други основи за отсуство и слично), како и дипломатот кој за прв пат се вработил во периодот во кој се врши оценувањето и работел пократко од шест месеци, не се оценуваат.

Приправниците и лицата кои се на пробна работа не се оценуваат.

Член 80-а

Оценувањето на директорот го врши државниот секретар.

Оценувањето на помошникот директор го врши директорот.

Оценувањето на началникот на одделение заеднички го вршат директорот и помошникот директор.

Оценувањето на специјалниот советник и вишиот советник го врши раководното лице на организациониот облик каде што истиот е распореден. Доколку е распореден во рамките на сектор, тогаш оценувањето заеднички го вршат директорот и помошникот директор.

Оценувањето на вработените во одделението го врши комисија составена од директорот, помошникот директор и началникот на одделение.

Член 80-б

Оценката за дипломатите може да биде „задоволува“ или „не задоволува“.

На дипломатите врз основа на добиена оценка „не задоволува“ може да им биде изречена парична казна во висина од 10% до 30% од нивната нето плата во траење од еден до три месеци.

Член 81

Начинот за оценување на дипломатите се утврдува со акт на министерот.

Престанок на вработување**Член 82**

На дипломатот му престанува вработувањето:

- по спогодба,
- по негово барање,
- по сила на закон и
- во други случаи предвидени со закон.

Член 82-а

На дипломатот му престанува вработувањето по спогодба склучена меѓу него и државниот секретар.

На дипломатот му престанува вработувањето по негово барање ако поднесе писмено барање за престанок на вработувањето.

Во случај на престанок на вработување по барање на дипломатот, отказниот рок е 30 дена од денот на поднесувањето на барањето, освен ако со државниот секретар поинаку не се спогодат.

Член 82-б

На дипломат му престанува вработувањето по сила на закон:

1) ако со конечен акт на надлежен орган биде одбиено барањето за издавање на соодветен безбедносен сертификат, со конечност на акто;

2) ако ја загуби работната способност - со денот на доставувањето на правосилно решение за утврдување на изгубената работна способност;

3) ако биде осуден за кривично дело во врска со службената должност или друго кривично дело кое го прави недостоеен за дипломат - со денот на врачувањето на правосилната пресуда;

4) поради издржување казна затвор подолго од шест месеци - со денот на стапувањето на издржување на казната;

5) неоправдано отсуствува од работа најмалку три дена последователно во еден месец;

6) ако биде оценет со оценка „незадоволува“ два пати последователно или во последните пет години најмалку три пати;

7) се утврди дека при вработувањето премолчил или дал невиситни податоци во однос на општите и посебните услови за вработување и

8) органот на државната управа надлежен за инспекција на трудот во рок од една година утврди дека дипломатот е вработен спротивно на одредбите од овој закон.

Член 83

Решение за престанок на вработувањето на дипломатот во случаите од членот 82 став 1 алинеи 2, 3 и 4 од овој закон, донесува министерот.

Член 84

Решението за престанок на вработувањето се врачува лично на дипломатот, по правило, во работните простории на Министерството, односно на адреса на живеалиштето, односно престојувалиштето од кое дипломатот секојдневно доаѓа на работа.

Ако дипломатот не може да се пронајде на адресата на живеалиштето, односно престојувалиштето или ако го одбие врачувањето, решението се објавува на огласната табла во Министерството. По изминувањето на три работни дена од денот на објавувањето на решението на огласната табла се смета дека врачувањето е извршено.

Член 85

Против решението за престанок на вработувањето дипломатот има право да изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од 15 дена од денот на врачувањето на решението.

Дипломатот кој не е задоволен од конечната одлука на Комисијата од ставот 1 на овој член има право на судска заштита.

Дипломатот не може да бара заштита на правото пред надлежен суд, ако претходно не барал заштита на правото пред Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, освен за правото на парично побарување.“

Член 20

Членот 88 се брише.

Преодни и завршни одредби

Член 21

Во рок од 15 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон министерот ќе ги усогласи Правилникот за внатрешна организација на Министерството и Правилникот за систематизација на работните места во Министерството со одредбите од овој закон.

Со денот на донесување на решенија за распоредување на вработените во Министерството согласно со овој закон, вработените престануваат да бидат државни службеници.

Член 22

Дипломатот кој се стекнал со дипломатско звање пред влегувањето во сила на овој закон, го задржува постојното дипломатско звање.

Времето потребно за преминување во непосредно повисоко дипломатско звање согласно со овој закон, се смета од денот на стекнувањето на последното дипломатско звање.

Член 23

Дипломатот кој на денот на влегувањето во сила на овој закон се наоѓа упатен на работа во дипломатско-конзуларно претставништво, а ќе исполни услови за премин во непосредно повисоко дипломатско звање согласно со овој закон, звањето го стекнува по враќањето во земјата.

Член 24

Дипломатот кој на денот на влегувањето во сила на овој закон, има стекнато дипломатско звање пониско од она на кое би имал право согласно со овој закон врз основа на времето поминато во постојното дипломатско звање, ќе се стекне со непосредно повисоко звање, по исполнување на условите од овој закон.

Член 25

На вработен во Министерството-постоен државен службеник на кој на денот на влегувањето во сила на овој закон не му е утврдено дипломатско звање, му се утврдува дипломатско звање на следниов начин:

- 1) звањето државен советник соодветствува на дипломатското звање ополномоштен министер;
- 2) звањето раководител на сектор соодветствува на дипломатското звање министер советник;
- 3) звањето помошник раководител на сектор соодветствува на дипломатското звање министер советник;
- 4) звањето раководител на одделение соодветствува на дипломатското звање советник;
- 5) звањето советник соодветствува на дипломатското звање прв секретар;
- 6) звањето виш соработник соодветствува на дипломатското звање втор секретар;
- 7) звањето соработник соодветствува на дипломатското звање трет секретар и
- 8) звањето помлад соработник соодветствува на дипломатското звање аташе.

Член 26

Вработените во Министерството постојани стручно-административни државни службеници со решение се распоредуваат на административно-технички работни места на следниов начин:

- 1) звањето самостоен референт се распоредува на работно место самостоен референт;
- 2) звањето виш референт се распоредува на работно место виш референт;
- 3) звањето референт се распоредува на работно место референт и
- 4) звањето помлад референт се распоредува на работно место помлад референт.

Член 27

На стручно-административен државен службеник вработен во Министерството кој на денот на влегувањето во сила на овој закон се стекнал со високо образование му се утврдува дипломатско звање аташе и се распоредува на стручно работно место соработник, доколку во рок од шест месеци од влегувањето во сила на овој закон положи дипломатски испит.

Член 28

Амбасадорот, односно генералниот конзул кој на денот на влегувањето во сила на овој закон е упатен на мандат во дипломатско-конзуларно претставништво на Република Македонија, е должен во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон да достави доказ за исполнување на условите од членот 10 став 1 алинеја 1, односно членот 13 став 1 алинеја 1 од овој закон.

Неисполнувањето на условот од ставот 1 на овој член од страна на амбасадорот, претставува основ за примена на членот 45 став 4 од Законот за надворешни работи („Службен весник на Република Македонија“ број 46/2006 и 107/2008).

Неисполнувањето на условот од ставот 1 на овој член од страна на генералниот конзул претставува основ за примена на членот 14 од овој закон.

Член 29

Дипломатот, службеникот од членот 78 став 1 од Законот за надворешни работи („Службен весник на Република Македонија“ број 46/2006 и 107/2008) и стручно-административниот државен службеник кој на денот на влегувањето во сила на овој закон се наоѓа упатен на работа во дипломатско-конзуларни претставништва е должен во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон да достави доказ за исполнување на условите од членот 66 став 4 точка в) алинеја 1, односно членот 68 став 2 точка б) алинеја 1 од овој закон.

Лицето од ставот 1 на овој член кое нема да достави доказ за исполнување на условот од ставот 1 на овој член во рокот од членот 27 став 1 од овој закон, ќе биде вратено на работа во Министерството, односно органот од членот 78 став 1 од Законот за надворешни работи („Службен весник на Република Македонија“ брот 46/2006 и 107/2008), пред истекот на периодот за кој е упатено.

Член 30

Подзаконските акти чие донесување е утврдено со овој закон ќе бидат донесени во рок од еден месец од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 31

Постапките започнати според Законот за државните службеници („Службен весник на Република Македонија“ број 59/2000, 112/2000, 34/2001, 103/2001, 43/2002, 98/2002, 17/2003, 40/2003, 85/2003, 17/2004, 69/2004, 81/2005, 61/2006, 36/2007, 161/2008, 6/2009, 114/2009, 35/10, 167/10, 36/11, 6/12 и 24/12) се завршуваат согласно со тој закон.

Член 32

Оценувањето на амбасадорите и генералните конзули ќе започне по влегувањето во сила на актот од членот 55-в од овој закон.

Член 33

Секој вработен во Министерството, најдоцна во рок од еден месец од денот на влегувањето во сила на овој закон е должен до Министерството да достави писмена изјава заверена кај нотар дека не е член на орган на политичка партија на републичко ниво.

Недоставувањето на изјавата претставува основ за престанок на вработувањето.

Член 34

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за надворешни работи.

Член 35

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 1 јули 2013 година.

L I G J PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTESIMIN E LIGJIT PËR PUNE TË JASHTME

Neni 1

Në Ligjin për pune të jashtme („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë“ numer 46/2006 dhe 107/2008), në nenin 2 pika 4 pas fjaleve: „perfaqesi konsullorë“ vihet presje dhe shtohen fjalet: „perfaqesi konsullorë e udhëhequr nga funksionar nderi konsullor (konsullate nderi)“.

Pika 5 ndryshohet si vijon:

„5. „Diplomat“ është i punesuari në Ministri i cili në pajtim me kete Ligj është i autorizuar të kryejë pune nga kompetenca e Ministrisë të definuara në nenin 8 të këtij ligji dhe“.

Pas pikes 5 shtohet pika e re 6, si vijon:

„6. „Punetor teknik administrativ“ është i punesuari në Ministri i cili kryen pune administrative, ndihmese dhe teknike në funksion të realizimit të kompetencave të Ministrisë të percaktuara me kete ligj“.

Neni 2

Në nenin 7 alineja 9 ndryshohet si vijon:

„propozon vendosjen dhe emerimin dhe revokimin e ambasadoreve dhe deputeteve të Republikës së Maqedonisë dhe emerion dhe revokon shefa të perfaqesive konsullorë dhe konsullatave të nderit të Republikës së Maqedonisë në vend të huaj,“.

Në alinene 10 pas fjaleve: „perfaqesi diplomatike – konsullorë“ shtohen fjalet: „edhe të konsullatave të huaja të nderit“.

Në alinene 15 pikepresja zevendesohet me lidhezen „dhe“.

Në alinene 16 lidheza „dhe“ zevendesohet me pike.

Alineja 17 shlyhet.

Neni 3

Në nenin 8 alineja 20 pas fjaleve: „i mban“ fjala „proceduren“ zevendesohet me fjalet: „proceduren protokollare“, pas fjales „ambasadore të huaj,“ fjala „proceduren“ zevendesohet me fjalet: „procedure protokollare“, ndersa pas fjaleve: „perfaqesite diplomatike të huaja“ vihet presje dhe shtohen fjalet: „konsullatat e nderit“.

Në alinene 21 fjalet: „e mban proceduren“ zevendesohen me fjalet: „e mban proceduren protokollare“, ndersa pas fjaleve: „perfaqesite diplomatike konsullorë“ shtohen fjalet: „dhe konsullatat e nderit“.

Neni 4

Neni 14 ndryshohet si vijon:

„Sekretarin shtetëror e emerion Qeveria me propozim të ministrit.

Sekretari shtetëror ka status të funksionarit.

Sekretari shtetëror për punen e tij në menyre të drejtperdrejte përgjigjet para Qeverisë dhe ministrit.

Sekretarit shtetëror i percaktohet titulli diplomatik ambasador në Ministri.“

Neni 5

Në nenin 15 paragrafi 1 pas fjaleve: „Ministrisë janë“ shtohen fjalet: „instituti, akademia“.

Neni 6

Në nenin 16 pas fjaleve: „udhëheqin me“ shtohen fjalet: „institutin, akademine dhe“.

Neni 7

Neni 19 ndryshohet si vijon:

„Ministria kryen pune protokollare nga sfera e ceremonialit diplomatik, privilegieve dhe imuniteteve dhe akreditimeve.

Ministria kryen pune protokollare nga sfera e ceremonialit diplomatik për nevojat e kryetarit të Republikës së Maqedonisë, kryetarit të Qeverisë, ministrit dhe sipas nevojës për organe tjera të administratës shtetërore në kryerjen e aktiviteteve të tyre nderkombetare dhe vendore, me të cilat realizohen rendi, presea dhe marrëdhëniet ndërmjet pjesëmarrësve gjatë organizimit të vizitave shtetërore, zyrtare dhe të punës, konferencave nderkombetare, shenimin e festave kombetare dhe shtetërore në Republikën e Maqedonisë, si dhe manifestime, kremtime, solemnitete, akademii, pritje zyrtare dhe ngjarje tjera me rendesi shtetërore.

Ministria kryen pune protokollare për realizimin e privilegieve dhe imuniteteve të:

1) perfaqesive të huaja diplomatike-konsullorë në Republikën e Maqedonisë;

2) perfaqesive të organizatave nderkombetare të akredituara në Republikën e Maqedonisë;

3) perfaqesive ekonomike, tregtare dhe kulturore të shteteve të huaja të akredituara në Republikën e Maqedonisë;

4) konsullatave të nderit të shteteve të huaja të akredituara në Republikën e Maqedonisë;

5) shefave të perfaqesive diplomatike-konsullorë të shteteve të huaja, të shefave të perfaqesive të organizatave nderkombetare, shefave të perfaqesive ekonomike, tregtare dhe kulturore të shteteve të huaja dhe konsujve të nderit të shteteve të huaja, të akredituar në Republikën e Maqedonisë, të cilët nuk janë shtetas ose rezidentë të perhershëm të Republikës së Maqedonisë;

6) personave të punësuar me status diplomatik ose zyrtar në subjektet e theksuara në alinete 1, 2 dhe 3 të këtij paragrafi, të cilët nuk janë shtetas ose rezidentë të perhershëm të Republikës së Maqedonisë;

7) pjesëmarrësve zyrtarë nga shtetet e huaja dhe organizatat nderkombetare të konferencave nderkombetare të cilat mbahen në territorin e Republikës së Maqedonisë, ndersa të cilët nuk janë shtetas ose rezidentë të perhershëm të Republikës së Maqedonisë dhe

8) personave të shteteve të huaja me status diplomatik ose zyrtar të cilët nuk janë shtetas ose rezidentë të perhershëm të Republikës së Maqedonisë, gjatë transitit nepermjet territorit të Republikës së Maqedonisë për shkak të marrjes së detyres ose largimit nga detyra në shtetin e trete.

Ministria kryen pune protokollare nga sfera e akreditimeve të shefave të perfaqesive të huaja diplomatike-konsullorë, perfaqesive të organizatave nderkombetare, konsujve të nderit dhe perfaqesive tjera diplomatike të shteteve të hu-

aja të akredituara në dhe për Republikën e Maqedonise, duke përfshirë përpunimin dhe azhurnimin e listës diplomatike dhe protokollare.

Subjektet nga paragrafi 3 i këtij neni, privilegjet dhe imunitetet në Republikën e Maqedonise i realizojnë në pajtim me dispozitat për privilegje dhe imunitete të përcaktuara në Konventën e Vjenës për marrëdhënie diplomatike të vitit 1961, Konventën e Vjenës për marrëdhënie konsullore të vitit 1963, konventat për privilegjet dhe imunitetet e Organizatës së Kombeve të Bashkuara dhe marrëveshje tjera ndërkombëtare të ratifikuara në pajtim me Kushtetutën e Republikës së Maqedonise, duke e marrë parasysh parimin e reciprocitetit, si dhe në rastë tjera të përcaktuara me ligj.

Menyra e kryerjes së punëve protokollare nga paragrafet 2, 3 dhe 4 të këtij neni, rregullohen me Dekret të Qeverisë pjesë përberëse e të cilit është Lista preseanse e Republikës së Maqedonise, e cila ka të bëjë me punët protokollare nga paragrafet 2 dhe 4 të këtij neni."

Neni 8

Në nenin 25 paragrafi 2 pas fjales "konsullate" vihet presje, lidheza "dhe" zëvendësohet me presje, ndërsa pas fjaleve: "zyrë konsullore" pika shlyhet dhe shtohen fjalet: "dhe konsullata e nderit."

Neni 9

Në nenin 28 pas paragrafit 4 shtohet paragrafi i ri 5, si vijon:

"Konsullata e nderit e udhëhequr nga konsulli i nderit, si lloj i vecantë i përfaqësive konsullore i kryen punët në pajtim me funksionet e konsullit të nderit të definuara me nenin 5 të Konventës së Vjenës për marrëdhënie konsullore."

Neni 10

Në nenin 36 paragrafi 1 alineja 3 zëvendësohet me tri aline të reja, si vijojnë:

- të posedojë certifikate të pranuar ndërkombëtare për njohjen e gjuhës angleze, si vijon:

1) nëse dërgohet me mandat në vend të rajonit ku flitet gjuha angleze, të posedojë një nga certifikatat si vijojnë: CAE (CAE), IELTS (IELTS) TOEFL (TOEFL), TOEFL CBT (TOEFL CBT), TOEFL IBT (TOEFL IBT), ose certifikate tjeter të pranuar ndërkombëtare për njohjen e gjuhës angleze të leshuar nga testues gjuhësor evropian apo global me nivel të njohjes ekuivalent me nivelin C1 (C1) të CEFR (CEFR) dhe

2) nëse dërgohet me mandat në vend të rajonit ku flitet gjuhe tjeter nga ajo angleze, të posedojë një nga certifikatat si vijojnë: CAE (CAE), IELTS (IELTS) TOEFL (TOEFL), TOEFL CBT (TOEFL CBT), TOEFL IBT (TOEFL IBT), ose certifikate tjeter të pranuar ndërkombëtare për njohjen e gjuhës angleze të leshuar nga testues gjuhësor evropian apo global me nivel të njohjes ekuivalent me nivelin B1 (B1) të CEFR (CEFR),

- të njohë gjuhë të dytë të huaj të ndryshme nga anglishtja, si njerën nga gjuhët zyrtare të Kombeve të Bashkuara ose të Bashkimit Evropian, me nivel ekuivalent me nivelin B2 (B2) të CEFR (CEFR) që deshmohet me certifikate të leshuar nga shkolla e gjuheve dhe

- ta njohë gjuhën zyrtare të vendit të pranimit, në nivel ekuivalent me nivelin A1 të CEFR (CEFR), që deshmohet me certifikate të leshuar nga shkolla e gjuheve më së voni një muaj para dërgimit në detyrë, nëse gjuha zyrtare e vendit të pranimit është e ndryshme nga gjuha e theksuar në alinën 2 të këtij paragrafi".

Në paragrafin 4 në fjalë e pare, pika zëvendësohet me presje dhe shtohen fjalet: "në pajtim me dispozitat e këtij ligji dhe Ligjin për marrëdhënie pune".

Neni 11

Neni 44 ndryshohet si vijon:

"Më së voni gjashtë muaj para kalimit të katër viteve nga dita e marrjes së detyrës së ambasadorit (kalimi i mandatit), kryetari i Qeverisë me propozim të ministrit, e njofton Kryetarin e Republikës së Maqedonise për kalimin e mandatit të ambasadorit.

Në bazë të harmonizimit paraprak me Kryetarin e Republikës së Maqedonise, ministri e njofton ambasadorin për kalimin e mandatit dhe miraton aktvendim për kthimin e tij në shtet, i cili dorezohet te Kryetari i Republikës së Maqedonise dhe ambasadori.

Dekreti i Kryetarit për revokimin e ambasadorit botohet në "Gazeten Zyrtare të Republikës së Maqedonise".

Në afat prej gjashtëdhjetë ditësh nga kthimi në shtet, ambasadori për punën e vet parashtron raport te Kryetari i Republikës së Maqedonise dhe te ministri dhe i prezanton rezultatet e punës së vet para trupit punues për politike të jashtme të Kuvendit të Republikës së Maqedonise."

Neni 12

Pas nenit 48 shtohen nentitull i ri dhe dy nene të reja 48 – a dhe 48 – b, si vijojnë:

"Vleresimi i ambasadorit

Neni 48- a

Ambasadori për punën e vet vlerësohet njëherë në vit, në tremujorin e parë ta vitit rrjedhes për vitin paraprak.

Vleresimin e kryen komisioni pesanetaresh i formuar nga ministri i cili është i përbërë nga sekretari shtetëror në Ministri në cilësi të kryetarit, dy anëtarë nga Ministria nga radhet e drejtorëve të drejtorive në Ministri, një përfaqësues nga Kabineti i Kryetarit të Republikës së Maqedonise dhe një përfaqësues nga Zyra e kryetarit të Qeverisë së Republikës së Maqedonise. Kryetari dhe anëtarët e komisionit kanë zëvendës të tyre me ç'rast do të respektohet përfaqësimi i drejtë dhe adekuat i qytetarëve që i takojnë të gjitha bashkësive.

Vleresimi kryhet në bazë të rezultateve të treguara nga aktiviteti ekonomik dhe politik si dhe për udhëheqjen me përfaqësimin.

Ambasadori mund të vlerësohet me vleresimin "dallohet", "mjaftueshem", "pjesërisht mjaftueshem" dhe "pamjaftueshem".

Ambasadori i cili nuk është i kenaqur me vleresimin nga paragrafi 4 i këtij neni, në afat prej tetë ditësh nga dita e pranimit të vleresimit, mund të dorëzojë kundërshtim në lidhje me zbatimin e procedurës për vleresim te Komisioni Shtetëror për Vendimmarrje në Procedure Administrative dhe Procedure të Marrëdhënies së Punës në Shkallë të Dytë.

Neni 48- b

Ambasadorit, në bazë të vleresimit të fituar "dallohet" mund t'i ndahet shpërblim me para në lartësi prej 10-30% nga neto rroga e tij në kohezgjatje prej një deri në tre muaj.

Ambasadorit, në bazë të vleresimit të fituar "pjesërisht mjaftueshem" mund t'i shqiptohet denim me para në lartësi prej 10-30% nga neto rroga e tij, në kohezgjatje prej një deri në tre muaj.

Për ambasadorin në bazë të vleresimit të marrë "pamjaftueshem", ministri ngrit procedure për revokim në pajtim me nenin 45 paragrafi 4 të këtij ligji.

Aktvendim për shpërblim me para nga paragrafi 1 i këtij neni dhe aktvendim për denimin me para nga paragrafi 2 i këtij neni miraton ministri.

Ambasadori i cili nuk eshte i kenaqur me aktvendimin nga paragrafi 4 i ketij neni ka të drejte ankese te Komisioni Shtetoror për Vendimmarrje në Procedure Administrative dhe Procedure të Marredhenies së Punes në Shkalle të Dyte, në afat prej tete ditesh nga pranimi i aktvendimit."

Neni 13

Në nenin 49 paragrafi 1 alineja 3 zevendesohet me tri aline të reja, si vijojne:

"-të posedoje certifikate të pranuar nderkombetare për njohjen e gjuhes angleze, si vijon:

1) nese dergohet me mandat në vend të rajonit ku flitet gjuha angleze, të posedoje një nga certifikatat si vijojne: CAE (CAE), IELTS (IELTS) TOEFEL (TOEFL), TOEFEL CBT (TOEFL CBT), TOEFEL IBT (TOEFL IBT), ose certifikate tjeter të pranuar nderkombetare për njohjen e gjuhes angleze të leshuar nga testues gjuhesor evropian apo global me nivel të njohjes ekuivalent me nivelin C1 (C1) të CEFR (CEFR) dhe

2) nese dergohet me mandat në vend të rajonit ku flitet gjuhe tjeter nga ajo angleze, të posedoje një nga certifikatat si vijojne: CAE (CAE), IELTS (IELTS) TOEFEL (TOEFL), TOEFEL CBT (TOEFL CBT), TOEFEL IBT (TOEFL IBT), ose certifikate tjeter të pranuar nderkombetare për njohjen e gjuhes angleze të leshuar nga testues gjuhesor evropian apo global me nivel të njohjes ekuivalent me nivelin B1 (C1) të CEFR (CEFR),

- të njohe gjuhe të dyte të huaj të ndryshme nga anglishtja, si njeran nga gjuhete zyrtare të Kombeve të Bashkuara ose të Bashkimit Evropian, me nivel ekuivalent me nivelin B1 të CEFR (CEFR) që deshmohet me certifikate të leshuar nga shkolla e gjuheve dhe

- ta njohe gjuhen zyrtare të vendit të pranimit, në nivel ekuivalent me nivelin A1 të CEFR (CEFR), që deshmohet me certifikate të leshuar nga shkolla e gjuheve më së voni një muaj para dergimit në detyre, nese gjuha zyrtare e vendit të pranimit eshte e ndryshme nga gjuha e theksuar në alinene 2 të ketij paragrafi".

Në paragrafin 2 në fjaline e pare pika zevendesohet me presje dhe shtohen fjalet: "në pajtim me dispozitat e ketij ligji dhe Ligjit për marredhenie pune".

Neni 14

Në nenin 53 pas paragrafit 1 shtohet paragrafi i ri 2, si vijon:

"Mandati i konsullit të pergjithshem mund të vazhdohet kur atë e kerkon interesat e shtetit dhe në rast kur nuk eshte percaktuar kandidat për zevendesimin e konsullit të pergjithshem. Për vazhdimin e mandatit vendos Qeveria, me propozim të ministrit".

Neni 15

Në nenin 55 pas paragrafit 2 shtohet paragrafi i ri 3, si vijon:

"Iniciative për revokimin e konsullit të pergjithshem në Qeveri ngrit ministri."

Neni 16

Pas nenit 55 shtohet nentitull i ri dhe tri nene të reja 55 – a, 55 – b dhe 55 – v si vijojne:

"Vleresimi i konsullit të pergjithshem

Neni 55 – a

Konsulli i pergjithshem për punen e vet vleresohet nje-here në vit, në tremujorin e pare nga viti rrjedhes për vitin paraprak.

Vleresimin e kryen Komisioni nga neni 48 – a paragrafi 2 të ketij ligji.

Konsulli i pergjithshem mund të vleresohet me vleresimin "dallohet", "mjaftueshem", "pjeserisht mjaftueshem dhe "pamjaftueshem".

Vleresimi kryhet në baze të rezultateve të treguara në aktivitetin ekonomik dhe politik si dhe për udheheqjen me perfaqesine.

Konsulli i pergjithshem i cili nuk eshte i kenaqur me vleresimin nga paragrafi 3 i ketij neni, në afat prej tete ditesh nga dita e pranimit të vleresimit, mund të dorezoje kundrshtim në lidhje me zbatimin e procedures për vleresim te Komisioni Shtetoror për Vendimmarrje në Procedure Administrative dhe Procedure të Marredhenies së Punes në Shkalle të Dyte.

Neni 55 – b

Konsullit të pergjithshem në baze të vleresimit të marre "dallohet" mund t'i ndahet shperblim me para në lartesi prej 10-30% nga neto rroga e tij në kohezgjatje prej një deri në tre muaj.

Konsullit të pergjithshem në baze të vleresimit të marre "pjeserisht mjaftueshem" mund t'i shqiptohet denim me para në lartesi prej 10-30% nga neto rroga e tij, në kohezgjatje prej një deri në tre muaj.

Për konsullin e pergjithshem, në baze të vleresimit të marre "pamjaftueshem", ministri ngrit procedure për revokim në pajtim me nenin 55 të ketij ligji.

Aktvendim për shperblim me para nga paragrafi 1 i ketij neni dhe aktvendim për denimin me para nga paragrafi 2 i ketij neni miraton ministri.

Konsulli i pergjithshem i cili nuk eshte i kenaqur me aktvendimin nga paragrafit i të ketij neni ka të drejte ankese te Komisioni Shtetoror për Vendimmarrje në Procedure Administrative dhe Procedure të Marredhenies së Punes në Shkalle të Dyte, në afat prej tete ditesh nga pranimi i aktvendimit.

Neni 55 – v

Metodologjine për menyren e vleresimit, shperblimit dhe denimit të ambasadoreve dhe konsujve të pergjithshem të Republikës së Maqedonise e miraton Qeveria."

Neni 17

Në nenin 57 paragrafi 1 pas alinese 4 shtohet alineja e re 5, si vijon:

"- e harmonizon dhe mbikeqyr punen e konsullit të nderit, në rast kur në vendin e pranimit Republika e Maqedonise nuk ka ambasade të vet, ose kur juridiksioni i konsullates së nderit bie në rajonin e juridiksionit të Konsullates së Pergjithshme."

Neni 18

Në nenin 61 paragrafi 1 pas fjales "emeran" shtohen fjalet: "dhe revokon".

Neni 19

Kapitulli V. Të punesuar në Ministri (Marredhenie pune) ndryshohet si vijon:

"KAPITULLI V Marredhenie pune

Statusi i të punesuarve në Ministri

Neni 63

Në Ministri jane të punesuar diplomate dhe punetore teknike administrative.

Diplomatet të drejtat dhe obligimet nga marrëdhënia e punes i realizojnë në pajtim me kete Ligj dhe Ligjin për marrëdhënie pune.

Punetoret teknike administrative të drejtat dhe obligimet nga marrëdhënia e punes i realizojnë në pajtim me kete ligj dhe Ligjin për marrëdhënie pune.

Parimi i perfaqesimit të drejte dhe adekuat i bashkësive, barazise gjinore dhe mosdiskriminimit

Neni 63-a

Gjate udhëheqjes së politikës kadrovike në Ministri respektohet parimi i perfaqesimit adekuat dhe të drejte të bashkësive, si dhe parimet e barazise gjinore dhe mosdiskriminimit.

Kushtet e punesimit në Ministri

Neni 63-b

(1) Në Ministri si diplomat mund të punesohet personi i cili ploteson kushtet e nevojshme të përgjithshme dhe të vecanta.

Kushtet e përgjithshme jone:

- 1) të jete shtetas i Republikës së Maqedonisë;
- 2) të jete i moshës madhore;
- 3) të kete aftësi të përgjithshme shëndetësore dhe
- 4) të mos i jete shqiptuar denim me aktgjykim të plotfuqishëm gjyqësor për ndalim të kryerjes së profesionit, veprimtarisë ose detyres.

Kushtet e vecanta për punesim jane:

- 1) të kete arsim të larte;
- 2) të mos jete anetar i organit të partise politike në nivel republikan;

3) të kete pervoje pune të nevojshme në profesionin në menyre adekuate me llojin e arsimit nese është parapare në aktin për sistematizimin e vendeve të punes në Ministri;

4) në menyre aktive të zoteroje dy gjuhe të huaja nga të cilat në menyre të domosdoshme njerën nga gjuhet zyrtare të Organizates së Kombeve të Bashkuara dhe

5) të kete certifikate adekuate të sigurise.

Në Ministri si punetor teknik administrativ mund të punesohet personi i cili i ploteson kushtet e nevojshme të përgjithshme dhe të vecanta.

Kushtet e përgjithshme jane:

- 1) të jete shtetas i Republikës së Maqedonisë;
- 2) të jete i moshës madhore;
- 3) të kete aftësi të përgjithshme shëndetësore dhe
- 4) të mos kete të shqiptuar denim me aktgjykim të plotfuqishëm gjyqësor për ndalim të kryerjes së profesionit, veprimtarisë apo detyres.

Kushtet e vecanta për punesim jane:

- 1) të kete arsim të larte, të mesëm apo fillor;
- 2) të mos jete anetar i organit të ndonje partie politike në nivel republikan;

3) të kete pervoje pune të nevojshme në profesion në menyre adekuate me llojin e arsimit nese është parapare në aktin për sistematizimin e vendeve të punes në Ministri;

4) në menyre aktive të zoteroje një nga gjuhet zyrtare të Organizates së Kombeve të Bashkuara dhe

5) të kete certifikate adekuate të sigurise.

Procedura për punesimin e diplomatit

Neni 63-v

Punesimi i diplomatit në Ministri kryhet në baze të konkursit publik për vend të lire pune.

Ministria e shpall konkursin publik nga paragrafi 1 i ketij neni në internet faqen e vet dhe së paku në dy gazeta ditore nga të cilat në njerën prej gazetave që botohen në gjuhën maqedonase dhe në njerën prej gazetave që botohet në gjuhën që e flasin së paku 20% e qytetareve të Republikës së Maqedonisë të cilët flasin gjuhe zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase.

Afati për paraqitje në konkursin publik nga paragrafi 1 i ketij neni është pesëmbëdhjetë dite nga dita e shpalljes së tij.

Konkursi publik për vend të lire pune përmban: emrin e vendit të punes, përshkrim të shkurtër të vendit të punes, kushtet e përgjithshme dhe të vecanta të parapara në kete ligj, afatin për paraqitje si dhe informata tjera me rendesi për konkursin.

Ministria i grumbullon, evidenton dhe verifikon të gjitha fletëparaqitjet dhe dokumentet e bashkangjitura për personin i cili është paraqitur në konkurs.

Ministri formon Komision për zbatimin e procedurës për zgjedhjen e kandidatit sipas konkursit publik (në tekstin e metutjeshëm: Komisioni) i cili është i përbërë prej kryetarit dhe dy anëtarëve. Kryetar i Komisionit është drejtori për pune organizative, ndërsa anëtarë janë udhëheqesi i shërbimit për resurse njerëzore dhe perfaqësuesi nga njesia organizative për ku është shpallur vendi i lire i punes. Sipas nevojës, për kontrollin e njohurive të kandidatëve, si anëtarë të Komisionit mund të përfshihen edhe eksperte nga sfera e cila është në fushëveprim të vendit të punes për të cilin shpallet konkursi.

Komisioni zbaton provim dhe interviste në afat prej 30 ditësh pune nga dita e përfundimit të konkursit me qëllim të kontrollimit të njohurive të kandidatit të nevojshme për vendin e punes për të cilin është shpallur konkursi.

Provimi përbëhet prej dy pjesëve nga të cilat njëra pjesë është kontrollimi i njohurive nga fushëveprimi i vendit të punes, ndërsa pjesa e dytë është kontrollimi i njohurisë së gjuhëve.

Menyra e zbatimit të provimit dhe intervistës përcaktohet me akt të ministrit.

Pas zbatimit të provimit dhe intervistës, Komisioni në afat prej pesë ditësh pune të sekretari shtetëror dorezon rang liste së paku prej pesë kandidatëve më të suksesshëm. Sekretari shtetëror në afat prej 15 ditësh nga marrja e rang listes, bën zgjedhjen e kandidatit.

Në afat prej tete ditësh nga zgjedhja e kryer, kandidati i zgjedhur testohet me test unik psikologjik me aspekte të integritetit të personalitetit të kandidatit, të realizuar nga persona profesionale të licencuar nga institucioni i pavarur i akredituar, të angazhuar nga ministria e shpenzimit e testimit janë në llogari të kandidatit.

Personi profesional i angazhuar i licencuar në mendimin nga testi unik psikologjik i realizuar e vlerëson përshtatshmerinë e kandidatit për vendin e punes për të cilin është zgjedhur dhe të njëjtin e dorezon të sekretari shtetëror. Nese në mendim është vlerësuar se kandidati nuk është i përshtatshëm për vendin e punes, zgjedhja e kryer e kandidatit anulohet.

Nese Komisioni konstaton se asnjë nga kandidatët e paraqitur nuk i përmbush kushtet e kërkuara, mund të dorezohet propozim të mos realizohet zgjedhja.

Nese në afatin nga paragrafi 10 i ketij neni, sekretari shtetëror nuk e realizon zgjedhjen, procedure e re për punesim për vendin e njejtë të punes nuk mund të zbatohet para kalimit të gjashtë muajve, duke filluar nga dita e skadimit të afatit nga paragrafi 10 i ketij neni.

Akti për zgjedhje në lidhje me konkursin e shpallur shpallet në faqen e internetit dhe në tabelën e shpalljes së Ministrisë, me çka konsiderohet se të gjithë kandidatët janë njoftuar për zgjedhjen e realizuar.

Kandidati i zgjedhur në afat prej pese ditësh pune nga dita e pranimit të njoftimit është i obliguar që të dorezojë deshmë për plotesimin e kushteve për kryerjen e punes.

Nese konstatohet se kandidati nuk i ploteson kushtet nga konkursi, apo nuk dorezon deshmë për plotesimin e tyre, procedura nga paragrafet 10, 13, 14 dhe 15 të këtij neni ose në mendimin nga paragrafi 12 vlerësohet se kandidati nuk është i pershtatshëm për vendin e punes, perseritet procedura për zgjedhjen e kandidateve nga rang lista nga paragrafi 10 të këtij neni.

Kunder aktit për zgjedhje nga paragrafi 10 i këtij neni kandidati i pakenaqr nuk ka të drejtë për ankese. Kandidati ka të drejtë për mbrojtjen e të drejtave para gjykates kompetente në afat prej 15 ditësh nga dita e shpalljes së aktit për zgjedhje.

Aktvendim për punesimin e kandidatit të zgjedhur në konkursin nga paragrafi 1 i këtij neni miraton ministri.

Neni 63-g

Personi i cili për here të pare punesohet dhe nuk ka pervojë pune paraprake punesohet si praktikant.

Personi i cili punesohet me pervojë pune paraprake, punesohet në pune provuese për vendin e punes për të cilin është shpallur konkursi.

Si pervojë pune në kuptim të këtij ligji konsiderohet pervoja e fituar në sferën e puneve të jashtme, të drejtes nderkombetare, marrëdhëniet ekonomike nderkombetare, duke përfshirë edhe marrëdhëniet ekonomike nderkombetare.

Si pervojë pune adekuate mund të konsiderohet edhe pervoja e nevojshme për kryerjen e punes në vendin e punes për të cilin është shpallur konkursi.

Stazhi i praktikantit dhe provimi i praktikantit

Neni 63-d

Stazhi praktikant zgjat një vit. Gjate stazhit të praktikantit, praktikanti aftësohet për kryerjen e pavarur të detyrave të punes në pajtim me Planin për trajnim, i cili percaktohet me akt nenligjor të ministrit.

Gjate stazhit të praktikantit, praktikantit i paguhet 80% nga komponenti i rrogës për vendin e punes.

Pas kalimit të nente muajve nga stazhi i praktikantit dhe plotesimit të Planit për trajnim, praktikanti më së voni në afat prej tre muajsh duhet ta japë provimin e praktikantit.

Për provimin e dhene të praktikantit, praktikantit i leskohet vertetim për provimin e dhene të praktikantit, me çka i perfundon stazhi i praktikantit dhe me aktvendim të ministrit praktikanti vendoset në vendin e punes dhe fillon pagesa e tere shumes së komponentit të rrogës për atë vend pune.

Nese praktikanti nuk e jep provimin e praktikantit, i nderpritet marrëdhënia e punes në Ministri.

Forma dhe permbajtja e formularit të vertetimit nga paragrafi 4 i këtij neni percaktohet me akt të ministrit.

Provimi diplomatit

Neni 63-gj

I punesuari nga neni 63-d paragrafi 4 të këtij ligji, është i obliguar të japë provimin diplomatik më heret në afat prej gjashtë muajsh nga dita e perfundimit të stazhit të praktikantit, ndersa më së voni në afat prej 12 muajsh.

Për provimin e dhene të diplomatit të punesuarit i leskohet vertetim dhe e merr titullin e diplomatit atashe.

Nese i punesuari edhe për here të dyte nuk e jep provimin e diplomatit i nderpritet marrëdhënia e punes në Ministri.

Programi për dhenien e provimit të diplomatit percaktohet me akt të ministrit.

Puna provuese

Neni 63-e

Personi i cili punesohet me pervojë paraprake të punes, punesohet në pune provuese për vendin e punes për të cilin ishte shpallur konkursi.

Puna provuese zgjat gjashtë muaj dhe gjate kesaj kohe punetorit i paguhet rroge në lartesi prej 80% nga komponenti për vendin e punes.

Gjate kohes së punes provuese, të punesuarit i caktohet mentor nga radha e diplomateve udheheqes nga Drejtoria ku e realizon punen provuese.

Mentori e percakton programin dhe menyren e trajnimit. Pas kalimit të trajnimit, mentori pergatit raport për trajnimin e zbatuar dhe vlereson nese trajnimi është zbatuar me sukses.

Më heret tre muaj nga dita e perfundimit me sukses të punes provuese ndersa më së voni gjashtë muaj, i punesuari hyn në provim diplomatik.

Nese personi i cili punesohet në pune provuese, pa sukses e perfundon punen provuese dhe merr note negative nga mentori nuk ka të drejtë të hyjë në provimin diplomatik dhe i nderpritet punesimi në Ministri.

Për provimin e dhene të diplomatit, të punesuarit i leskohet vertetim dhe e merr titullin e diplomatit për të cilin i ploteson kushtet në pajtim me kete Ligj, por jo më larte se titulli keshilltar dhe jo më ulet se titulli sekretar i trete.

Nese i punesuari nuk e jep provimin e diplomatit, i nderpritet marrëdhënia e punes në Ministri me aktvendim të cilin e miraton ministri. Kunder aktvendimit për nderperjen e marrëdhënies së punes nuk lejohet ankese.

Nese të punesuarit i percaktohet titulli i diplomatit keshilltar, ai është i obliguar ta japë provimin për keshilltar nga neni 64-g paragrafi 3 të këtij ligji më heret gjashtë muaj nga dhenia e provimit të diplomatit, e më së voni në afat prej një viti nga dhenia e provimit të diplomatit.

Nese nuk e jep provimin për keshilltar në afatin e percaktuar, të punesuarit i percaktohet titulli sekretar i pare.

Struktura e vendeve të punes në Ministri

Neni 64

Diplomatet në Ministri mund të caktohen në vendin e punes në njerën prej tre grupeve si vijon:

- vende udheheqese të punes,
- vende të larta profesionale të punes dhe
- vende profesionale të punes.

Vende udheheqese të punes jane:

- drejtor
- ndihmesdrejtor dhe
- kryeshef i seksionit.

Në vendin udheheqes të punes ministri me aktvendim mund të sistemojë diplomat i cili:

a) posedon titull diplomatik adekuat, perkatesisht:

- në vendin e punes drejtor dhe ndihmes-drejtor mund të caktohet diplomat i cili e ka së paku titullin e diplomatit minister keshilltar,

- në vendin e punes kryeshef i seksionit mund të caktohet diplomat i cili e ka së paku titullin e diplomatit keshilltar dhe

b) në baze të pervojës, zotesise dhe kompetences dhe aftesise së tij për udheheqje mund t'i kryejë obligimet e punes nga fusheveprimi i vendit të punes në të cilin caktohet.

Diplomatet e sistemuar në vend udheheqes të punes udheheqin me format organizative si vijojne:

- drejtori udheheq me Drejtorine, Institutin, Akademine,
- ndihmesdrejtori udheheq me sektorin dhe
- kryeshefi i seksionit udheheq me seksionin.

Vende të larta profesionale të punes jane:

- keshilltar special dhe
- keshilltar i larte.

Në vendin e larte profesional të punes, ministri me aktvendim mund të sistemoje diplomat i cili:

a) e posedon titullin diplomatik adekuat, perkatesisht:
- në vendin e punes keshilltar special mund të sistemoj diplomat i cili e ka së paku titullin e diplomatit minister keshilltar dhe

- në vendin e punes keshilltar i larte mund të caktohet diplomat i cili e ka së paku titullin e diplomatit keshilltar dhe

b) në baze të pervojes, zotesise dhe kompetences së tij në menyre të pavarur mund të kryeje detyra të komplikuar nga fusheveprimi i vendit të punes në të cilin eshte sistemuar.

Vende profesionale të punes:

- bashkepunetor i pavarur,
- bashkepunetor profesional dhe
- bashkepunetor.

Në vendin profesional të punes, ministri me aktvendim mund të caktoj diplomat i cili posedon titullin diplomatik adekuat, perkatesisht:

- në vendin e punes bashkepunetor i pavarur mund të caktohet diplomat i cili e ka titullin e diplomatit keshilltar ose sekretar i pare,

- në vendin e punes bashkepunetor profesional mund të caktohet diplomat i cili ka titullin diplomatik sekretar i pare, sekretar i dyte ose sekretar i trete dhe

- në vendin e punes bashkepunetor mund të caktohet diplomat i cili ka titullin diplomatik sekretar i dyte, sekretar i trete ose atashe.

Punetoret teknike administrative mund të caktohen në njerin nga vendet e punes si vijon:

- referent i pavarur,
- referent i larte,
- referent,
- referent ri dhe
- mbeshtetje teknike.

Në vendin e punes referent i pavarur mund të caktohet punetori i cili me shkalle të larte të pavaresise mund t'i kryeje detyrat e punes nga fusheveprimi i vendit të punes.

Në vendin e punes referent i larte mund të caktohet punetori i cili në menyre të pavarur mund t'i kryeje detyrat e punes nga fusheveprimi i vendit të punes.

Në vendin e punes referent mund të caktohet punetori i cili kryen pune të thjeshta administrative.

Në vendin e punes referent më i ri mund të caktohet i punesuar i cili kryen detyra sa më të thjeshta dhe rutinore administrative.

Punetori për mbeshtetje teknike kryen pune teknike për nevojat e Ministrise.

Vende pune në perfaqesi diplomatike konsullore

Neni 64- a

Vende pune në perfaqesine diplomatike konsullore jane:

- shef i PDK-së,
- vendi i punes me titullin e larte diplomatik,
- vendi i punes me titullin e sekretarit dhe
- vendi i punes administrative teknike.

Tituj e diplomateve

Neni 64- b

Diplomati mund të marre njerin nga titujt diplomatike si vijon:

- a) tituj të larte diplomatike
 - ambasador në Ministri,
 - minister i autorizuar,
 - minister keshilltar dhe
 - keshilltar dhe
- b) tituj të sekretareve
 - sekretar i pare,
 - sekretar i dyte,

- sekretar i trete dhe
- atashe.

Titulli diplomatik fitohet në procedure të percaktuar me kete ligj.

Titulli ambasador në Ministri eshte i ndryshem nga titulli ambasador i fituar me dekret të kryetarit, në procedure të percaktuar me kete ligj.

Diplomati me titullin ambasador në Ministri ose ministrit i autorizuar mund të dergohet me aktvendim të ministrit në misionin ekzistues të Republikës së Maqedonise në organizaten nderkombetare, ku veç më eshte derguar ambasador i jashtezakonshem dhe i autorizuar, i cili eshte shef i misionit, me titull ambasador për kryerjen e detyrave të caktuara nga kompetenca e Misionit, nese sipas praktikës së organizates nderkombetare ato detyra zakonisht kryhen nga diplomati me titullin ambasador.

Tituj konsullore

Neni 64 – v

Diplomat i derguar në pune në perfaqesine konsullore merr njerin nga titujt konsullore si vijon:

- konsull i pergjithshem,
- konsull,
- zevendeskonsull dhe
- agjent konsullor.

Titujt konsullore nga paragrafi 1 i ketij neni perputhen me titujt diplomatike si vijojne:

- konsull i pergjithshem i ambasadorit në Ministri, i ministrit të autorizuar ose ministrit keshilltar,
- konsull i keshilltarit ose sekretarit të pare,
- zevendeskonsull i sekretarit të dyte ose të trete dhe
- agjent konsullor i atasheut.

Marrja e titullit diplomatik dhe kalimi i rregullt në titullin e drejtperdrejte më të larte diplomatik

Neni 64-g

I punesuari në Ministri i cili nuk ka titull diplomatik e merr titullin diplomatik në pajtim me nenin 63-gj dhe 63-e.

Kalimi i rregullt në titullin e drejtperdrejte më të larte diplomatik kryhet pas kalimit të periudhes së caktuar në titull, vleresime pozitive për punen në atë periudhe, trajnime të kaluara me sukses të cilat Ministria i organizon për të punesuarit e vet perkatesisht:

- a) diplomati pas një viti të kaluar me titullin atashe, merr titullin sekretar i trete;
- b) diplomat pas dy viteve të kaluara me titullin sekretar i trete, merr titullin sekretar i dyte;
- v) diplomat pas tre viteve të kaluara me titullin sekretar i dyte, merr titullin sekretar i pare;
- g) diplomat pas tri viteve të kaluara me titullin sekretar i pare dhe me provim të dhene për keshilltar merr titullin keshilltar;
- d) diplomat pas kater viteve të kaluara me titullin keshilltar e merr titullin minister keshilltar;
- gj) diplomat pas pese viteve të kaluara me titullin minister keshilltar dhe pune të mbrojtur e merr titullin minister i autorizuar dhe
- e) diplomat pas gjashte viteve të kaluara me titullin minister i autorizuar dhe pune të mbrojtur të ambasadorit e merr titullin ambasador në Ministri.

Programi për dhenien e provimit për keshilltar, si dhe mbrojtja e punimeve nga paragrafi 2 pikat gj) dhe e), percaktohet me akt të ministrit.

Nese diplomati merr vleresim negativ për punen, periudha për kalimin në titullin më të larte diplomatik vazhdonet për aq vite për sa ka pasur vleresim negativ.

Aktvendim për kalimin në titullin më të larte të drejtperdrejte miraton ministri.

Neni 64-d

Diplomati i cili gjate dergimit në pune në perfaqesine diplomatike konsullore do t'i plotesoje kushtet që të kaloje në titullin më të larte diplomatik, titullin e merr pas kthimit në vend.

Neni 64-gj

Gjate kohes së kaluar me titullin paraprak konsiderohet edhe koha e kaluar në pune në organizate nderkombetare, nese diplomati ka qene zyrtarisht i mbeshtetur nga Ministria.

Kalimi i jashtezakonshem në titullin e drejtperdrejte më të larte diplomatik

Neni 64-e

Diplomati mund të kaloje në titullin e drejtperdrejte më të larte diplomatik edhe para se të kaloje periudha e nevojshme në titullin paraprak, të theksuar në nenin 64-g të ketij Ligji, nese:

- a) diplomati me vendim të Qeverise së Republikës së Maqedonise ose me aktvendim të ministrit eshte caktuar koordinator nacional për sferë ose problematike të caktuar;
- b) diplomati ka kontribuar për perparimin e rendesis-hem të bashkepunimit bilateral me një vend të caktuar;
- v) diplomati ka kontribuar për rritjen e investimeve të huaja në vend;
- g) diplomati ka marre pjese në mbajtjen e negociatave të perfunduara me sukses për interes strategjik të shtetit dhe
- d) diplomati me sukses ka zbatuar kandidature të perfaqesuesit të Republikës së Maqedonise në organizate nderkombetare.

Vleresim për plotesimin e kushteve për kalimin e jashtezakonshem në titullin e drejtperdrejte më të larte diplomatik, jep sekretari shtetor.

Aktvendim për kalim të jashtezakonshem në titullin e drejtperdrejte më të larte diplomatik miraton ministri, në baze të vleresimit nga paragrafi 2 i ketij neni.

Kalimi në titullin e drejtperdrejte diplomatik më të ulet (heqja e titullit diplomatik)

Neni 64-zh

Titulli diplomatik i fituar njehere nuk humbet pervec në raste kur diplomatit i eshte shqiptuar mase disiplinore për kundervajtje të kryer disiplinore:

- prishje e prestigjit të sherbimit diplomatik,
- realizim i veprimit i cili eshte në kundërshtim me funksionin diplomatik, dhe
- dispozicion i paligjshem me mjete materiale.

Aktvendim për percaktimin e titullit më të ulet diplomatik miraton ministri pas perfundimit të aktvendimit për shqiptimin e mases disiplinore.

Caktimi i vendit të punes në Ministri

Neni 64-z

Caktimin në vend pune për të cilin diplomati i ploteson kushtet e percaktuara në kete ligj dhe në aktin për sistemizimin e vendeve të punes me aktvendim e kryen ministri.

Kunder aktvendimit nga paragrafi 1 i ketij neni, diplomati ka të drejte për ankese te Komisioni Shtetor për Vendimarrje në Procedure Administrative dhe Procedure të Marredhenies së Punes në Shkalle të Dyte në afat prej tete ditesh nga dita e pranimit të aktvendimit.

Diplomatit i cili në afat prej tre ditesh nga dorezimi i aktvendimit perfundimtar nga paragrafi 1 i ketij ligji nga shkaqe të paarsyeshme nuk paraqitet në vendin e punes në të cilin eshte caktuar, i nderpritet marredhenia e punes.

Nderprerja e vendeve të punes

Neni 64-x

Në rast të nderprerjes së vendit të punes në Ministri për shkak të ristrukturimit, diplomati caktohet në vendin e punes në Ministri në pajtim me titullin e tij diplomatik, me aktvendim të cilin e miraton ministri.

Nese në rastin nga paragrafi 1 i ketij neni nuk ka vend të lire pune adekuat me titullin e diplomatit, ai caktohet në vendin e lire të punes me titullin më të ulet se i atij, deri në lirin e vendit adekuat me titullin e tij.

Kunder aktvendimit nga paragrafi 1 i ketij neni diplomati ka të drejte për ankese te Komisioni Shtetor për Vendimarrje në Procedure Administrative dhe Procedure të Marredhenies së Punes në Shkalle të Dyte, në afat prej tete ditesh nga pranimi i aktvendimit.

Nese diplomati nuk e pranon caktimin nga paragrafi 2 i ketij neni, i nderpritet punesimi në Ministri me aktvendim të miratuar nga ministri.

Kunder aktvendimit nga paragrafi 4 i ketij neni diplomati ka të drejte për ankese te Komisioni Shtetor për Vendimarrje në Procedure Administrative dhe Procedure të Marredhenies së Punes në Shkalle të Dyte, në afat prej tete ditesh nga pranimi i aktvendimit.

Rroga dhe shtesa e rrogës

Neni 65

Rroga e diplomatit të caktuar me pune në Ministri perbehet nga keto komponente:

- komponenti për vendin e punes,
- komponenti për titullin diplomatik dhe
- komponenti për variabel.

Në rogen me të cilën vleresohet vendi i punes dhe variabla, vleresohet edhe stazhi i diplomatit në shume prej 0,5% për çdo vit stazh pune të perfunduar, e më së shumti deri në 20%.

Rroga e punetorit teknik administrativ perbehet nga keto komponente:

- komponenti për vendin e punes dhe
- komponenti për variabel.

Në rogen me të cilën vleresohet vendi i punes, vleresohet edhe stazhi i punetorit në shume prej 0,5% për çdo vit të perfunduar stazh pune, ndërsa më së shumti deri në 20%.

Menyra e formimit të rrogës percaktohet me akt të ministrit, i cili miratohet me pelqim paraprak nga Ministria e Financave.

Caktimi i diplomatit në pune në vendin e punes në perfaqesine diplomatike konsullore (dergimi në mandat)

Neni 66

Diplomati mund të caktohet me pune në vendin e punes në perfaqesine diplomatike – konsullore në procedure për dergim të parapare me kete Ligj.

Për plotesimin e vendit të lire të punes në perfaqesine diplomatike konsullore Ministria shpall konkurs të brendshem i cili shpallet në faqen e brendshme të internetit të Ministrise.

Konkursi i brendshem i permban: grupin e vendit të punes në perfaqesine diplomatike – konsullore, kushtet të cilat duhet t'i plotesoje diplomati që të paraqitet, afatin për paraqitje dhe periudhen për të cilën kryhet dergimi, si dhe informata tjera me interes për konkursin.

Diplomati ka të drejte të paraqitet në konkurs, nese:

a) i ploteson kushtet e parapara nga konkursi për dergim në perfaqesine diplomatike konsullore, në menyre perfshirese e posedon titullin adekuat diplomatik;

(b) të jete shtetas i Republikës së Maqedonise dhe të mos jete shtetas i vendit të pranimit;

(v) zoteron gjuhe të huaja, si vijon:

- posedon certifikate të pranuar nderkombetare për njohjen e gjuhës angleze, si vijon:

1) nese dergohet me mandat në vend të rajonit ku flitet gjuha angleze, të posedoje një nga certifikatat si vijojne: CAE (CAE), IELTS (IELTS) TOEFL (TOEFL), TOEFL CBT (TOEFL CBT), TOEFL IBT (TOEFL IBT), ose certifikate tjeter të pranuar nderkombetare për njohjen e gjuhës angleze të lëshuar nga testues gjuhesor evropian apo global me nivel të njohjes ekuivalent me nivelin C1 (C1) të CEFR (CEFR) dhe

2) nese dergohet me mandat në vend të rajonit ku flitet gjuhe tjeter nga ajo angleze, të posedoje një nga certifikatat si vijojne: CAE (CAE), IELTS (IELTS) TOEFL (TOEFL), TOEFL CBT (TOEFL CBT), TOEFL IBT (TOEFL IBT), ose certifikate tjeter të pranuar nderkombetare për njohjen e gjuhës angleze të lëshuar nga testues gjuhesor evropian apo global me nivel të njohjes ekuivalent me nivelin B1 (B1) të CEFR (CEFR),

- të njohe gjuhe të dyte të huaj të ndryshme nga anglishtja, si njerën nga gjuhët zyrtare të Kombeve të Bashkuara ose të Bashkimit Evropian, me nivel ekuivalent me nivelin B1 të CEFR (CEFR) që deshmohet me certifikate të lëshuar nga shkolla e gjuheve,

- ta njohe gjuhën zyrtare të vendit të pranimit, në nivel ekuivalent me nivelin A1 të CEFR (CEFR), që deshmohet me certifikate të lëshuar nga shkolla e gjuheve më së voni një muaj para dergimit në detyrë, nese gjuha zyrtare e vendit të pranimit është e ndryshme nga gjuha e theksuar në alinene 2 të këtij paragrafi;

g) ka note pozitive të punes në vitin paraprak;

d) para dergimit të pare të kete punuar në Ministri së paku dy vjet dhe

gj) gjate dergimit të serishem, të kene kaluar së paku 24 muaj nga dita e perfundimit të mandatit paraprak.

Proceduren për zbatimin e zgjedhjes e mban komisioni i formuar nga ministri me të cilin udheheq sekretari shtetëror. Komisioni miraton vendim për zgjedhjen e diplomatit, i cili shpallet në internet faqen e brendshme të Ministrise.

Në baze të vendimit të komisionit nga paragrafi 5 i këtij neni, ministri miraton aktvendim për dergimin e diplomatit në perfaqesine diplomatike konsullore.

Mandati në perfaqesine diplomatike konsullore zgjate deri në tre vjet.

Neni 66- a

Diplomati mund të kthehet nga perfaqesia diplomatike konsullore para kalimit të kohës për të cilën është derguar, në menyre të percaktuar me akt të ministrit.

Neni 66- b

Ministri, për nevojat e sherbimit, mund, ta vazhdoje mandatin e diplomatit, por jo më gjate se gjashtë muaj.

Ministri për nevojat e sherbimit, mund të dergoje diplomat në pune në perfaqesine diplomatike konsullore pa shpalljen e konkursit të brendshem, por jo për periudhe më të gjate se gjashtë muaj.

Vazhdimi i mandatit ose dergimi i diplomatit nga paragrafi 1 dhe 2 të këtij neni nuk mund të perseritet në menyre të njepasnjeshme.

Ministri, për nevojat e sherbimit, mund të dergoje diplomat prej njerës perfaqesi diplomatike konsullore në tjetren.

Koha e kaluar në të dy perfaqesite diplomatike konsullore llogaritet në mandatin e pergjithshem.

Neni 66 – v

Menyra e dergimit dhe vazhdimit të mandatit si dhe kthimi para kohe i diplomatit nga perfaqesia diplomatike konsullore percaktohen me akt të ministrit.

Neni 66-g

Bashkeshorti/ja/personi nga bashkesia jashte martesore, nuk mund të dergohet me pune në perfaqesine e njeje diplomatike-konsullore me bashkeshortin/ten/personin nga bashkesia jashte martesore.

Bashkeshorti/ja/personi nga bashkesia jashte martesore, i(e) personit të derguar me pune në perfaqesi ose anetaret e familjes së tij më të ngushte nuk mund të angazhohen në perfaqesine diplomatike-konsullore.

Dergimi i punetorit teknik administrativ në perfaqesine diplomatike konsullore

Neni 66-d

Në vendin e punes teknik administrativ në perfaqesine diplomatike konsullore mund të dergohet punetori teknik administrativ, i punesuar në Ministri me së paku arsim të mesem të kryer.

Dispozitat e neneve 66, 66-a, 66-b, 66-v dhe 66-g të këtij ligji zbatohen mutatis mutandis për të punesuarit nga paragrafi 1 i këtij neni të cilet dergohen në perfaqesite diplomatike-konsullore, me perjashtim të nenit 66, paragrafi 4 pikat v) të këtij ligji.

Gjate dergimit të punetorit nga paragrafi 1 i këtij neni, punetori krahas kushteve të percaktuara në nenin 66 paragrafi 4 pikat a), b), g) dhe d) të këtij ligji, është e nevojshme ta njohe gjuhën e vendit të pranimit dhe gjuhën angleze në nivel të njohjes ekuivalent me nivelin A1 të CEFR (CEFR) të lëshuar nga shkolla e licencuar gjuhesore ose subjekt tjeter i licencuar për leshimin e certifikatave gjuhesore.

Punetori nga paragrafi 1 i këtij neni para dergimit me pune në perfaqesine diplomatike-konsullore e jep provimin për kontrollin e njohurive nga fushaveprimi i vendit të punes për të cilin dergohet në pune.

Menyra e zbatimit të provimit nga paragrafi 4 i këtij neni percaktohet me akt të ministrit.

Nese i punesuari nga paragrafi 1 i këtij neni nuk e jep provimin nga paragrafi 4 i këtij neni, nuk dergohet në pune në perfaqesine diplomatike-konsullore dhe behet zgjedhja e kandidatit tjeter nga kandidatet e paraqitur në konkursin për dergimin e punetorit teknik administrativ.

Neni 66 – gj

Rroga, shtesa të rrogës dhe kompensim i shpenzimeve materiale të të derguarit në pune në perfaqesine diplomatike-konsullore

Rroga e të derguarit në pune në perfaqesine diplomatike-konsullore percaktohet, perlllogaritet dhe paguhet në valute të huaj, në baze të kryegjese për secilin vend veç e veç dhe koeficientit sipas titullit.

Vlera e koeficientit për percaktimin e kryegjese në vit caktohet në baze të "Listes së indekseve të cmimeve me pakice për shpenzimet e jetes" të cilën e shpallin organet kompetente të Organizates së Kombeve të Bashkuara për vendet e akreditimit dhe rrethana tjera relevante.

Rroga e diplomatit të derguar në pune në perfaqesine diplomatike-konsullore percaktohet me koeficient prej 2,80 deri 4,50.

Rroga e punetorit të angazhuar me pune në perfaqesine diplomatike konsullore, në vendin administrativ teknik të punes percaktohet me koeficient prej 2,00 deri 2,60.

Personat nga paragrafi 3 dhe 4 të këtij neni, kanë të drejte për shtese të rrogës në rastet si vijon:

- për kryeres të puneve,
- për shoqerim të çiftit martesor/personit të bashkesise jashte martesore,
- për vellimin dhe nderlikueshmerine e punes dhe

- për kryerjen e detyrave në kushte të veshtiresuara për pune, siç janë kushtet ushtarake, situatat e krizes, pavoritshmeri elementare dhe kushte të rënda klimatike.

Personave nga paragrafet 3 dhe 4 të këtij neni, u pranojnë kompensimet e shpenzimeve të caktuara materiale, si vijon:

- për huazimin e banesës,
- për shkollimin e fëmijëve për arsim fillor dhe të mesëm,
- për transport deri në punë dhe për kthim nga puna dhe
- kompensime të tjera të percaktuara me dispozita ligjore të Republikës së Maqedonisë.

Me aktin e Qeverisë percaktohet menyra e percaktimit të rrogave, shtesat e rrogës dhe kompensimet e shpenzimeve të caktuara në perfaqesinë diplomatike konsullore.

E drejta e kompensimit

Neni 66-e

Për çdo lëndim të marre në sulm terrorist ose çfarë do sulmi fizik, lidhur me cilesinë zyrtare të diplomatit, të punëtorit teknik administrativ dhe anëtarëve të familjeve të tyre më të ngushta të cilët i shoqërojnë gjatë kohës së dërgimit me mandat, ata kanë të drejtë të kompensimit për mjekim dhe kompensimit për aftësitë e humbura si pasojë e sulmit të tillë.

Diplomati, punëtori teknik administrativ ose anëtari më i ngushtë i familjes së tyre, i cili do të vdesë gjatë kohës së dërgimit në perfaqesinë diplomatike konsullore do të transportohet në vend dhe do të varroset me shpenzimet e Ministrisë.

Neni 66-zh

Bashkeshortit/personit të bashkësisë jashtëmartesore, i cili e shoqëron diplomatit ose punëtorin teknik administrativ, derisa është i angazhuar me punë në perfaqesinë diplomatike konsullore i pushon mandati i punës në organizatë, respektivisht të punëdhënësit, ku ka punuar së paku gjashtë vjet para shkuarjes jashtë vendit për shoqërim.

Ministria ka obligim t'i paguajë kontributet për sigurim të vazhdueshëm pensional dhe invalidor të shokut martesor/personit të bashkësisë jashtë martesore gjatë kohës së pushimit të marrëdhënies së punës në rastet nga paragrafi 1 i këtij neni.

Bashkeshorti/personi i bashkësisë jashtë martesore, i diplomatit dhe punëtori teknik administrativ i angazhuar me punë në perfaqesinë diplomatike konsullore, mund të përdoret në shtetin e pranimit, përderisa shteti i pranimit ketë e lejon, dhe në këtë rast ndërpritet obligimi i Ministrisë nga paragrafi 2 i këtij neni.

Neni 67

Diplomati është i obliguar të veprojë në pajtim me legjislacionin e Republikës së Maqedonisë dhe me të drejtën ndërkombëtare që e obligon Republikën e Maqedonisë.

Obligimet e vecanta të diplomatit janë:

- a) t'i mbrojë interesat e Republikës së Maqedonisë, autoritetin e saj, institucionet dhe entet e saj;
- b) të njoftojë në menyrë objektive dhe të sakte për kryerjen e detyrave të dhëna, për njoftimet dhe informatat me vlerë për interesat e Republikës së Maqedonisë;
- v) në menyrë konsekuente t'i respektojë dispozitat, traditat dhe rregullat e sjelljes, si dhe rregullat e protokollit të vendit pranues;
- g) të mos pranojë dhurata dhe mjete tjera materiale, përveç dhuratave të zakonshme personale me vlerë të vogël të cilat këmbëhen në pajtim me praktiken diplomatike dhe
- d) të mos e shfrytëzojë pasaportën diplomatike në kundërshtim me dedikimin e saj.

Diplomati i udhëzuar për punë në perfaqesinë diplomatike konsullore, krahas obligimeve të percaktuara në paragrafet 1 dhe 2 të këtij neni është i obliguar edhe:

- a) me dinjitet ta perfaqësojë Republikën e Maqedonisë në vendin pranues në dhe jashtë vendit të punës dhe orarit të punës;
- b) t'i respektojë rregullat dhe traditat e shtetit pranues dhe të mos perzihet në punët e brendshme të tij dhe
- v) të mos i shfrytëzojë privilegjet dhe imunitetet e ndara në shtetin e huaj, si dhe posten diplomatike në kundërshtim me dedikimin e percaktuar të tyre.

Obligimet e percaktuara në paragrafin 3 të këtij neni kanë të bëjnë edhe me punëtorin teknik administrativ të udhëzuar me punë në perfaqesinë diplomatike konsullore.

Shkelja e dispozitave nga paragrafet 1, 2 dhe 3 të këtij neni paraqet shkelje të detyrës zyrtare dhe terheq përgjegjësi disiplinore.

Obligimi për ruajtjen e informatave të klasifikuara

Neni 67-a

Të punësuarit në Ministri janë të obliguar t'i ruajnë informatat e klasifikuara me shkallë të klasifikimit të caktuar në pajtim me ligjin të të cilat kanë ardhur gjatë kryerjes së punëve dhe detyrave në Ministri.

Obligimi për ruajtjen e informatave të klasifikuara nga paragrafi 1 i këtij neni zgjat deri në deklasifikimin e tyre.

Konflikti i interesave

Neni 67-b

Diplomati dhe punëtori teknik administrativ i angazhuar me punë në perfaqesinë diplomatike konsullore, duke përfshirë edhe shefin e perfaqesisë diplomatike konsullore, nuk guxon të kryejë asnjë funksion, obligim ose veprim tjetër.

Diplomati dhe punëtori teknik administrativ duhet t'ia paraqesin personit udhëheqës konfliktin personal të interesave gjatë kryerjes së punëve të jashtme dhe të kërkojë të përjashtohet nga kryerja e punëve të njëjta. Personi udhëheqës është i obliguar ta marrë parasysh këtë dhe t'i caktojë të punësuarit detyra tjera të punës.

Mosparaqitja e konfliktit të interesave paraqet shkelje të detyrës zyrtare.

Specializimi dhe trajnimi

Neni 67-v

Ministria organizon specializim profesional dhe trajnim të vazhdueshëm për diplomatet.

Menyra e zbatimit të specializimit dhe trajnimeve percaktohet me akt të ministrit.

Dërgimi i nepunesve të punësuar në organet shtetërore dhe në organet tjera të administratës shtetërore në perfaqesinë diplomatike konsullore

Neni 68

Në bazë të marrëveshjes me shkrim të Ministrisë me organin shtetëror dhe me organ tjetër të administratës shtetërore, ministri në perfaqesinë diplomatike konsullore mund të dërgojë nepunes të punësuar në organin shtetëror dhe në organ tjetër të administratës shtetërore për kryerjen e punëve specifike ekonomike, kulturore, të sigurisë, informative dhe punë tjera me interes për Republikën e Maqedonisë.

Nepunesi nga paragrafi 1 i këtij neni duhet t'i plotësojë kushtet si vijon:

- a) të jetë shtetas i Republikës së Maqedonisë;
- b) të zotërojë gjuhë të huaja, si vijon:

- të posedoje certifikate të pranuar nderkombetare për njohjen e gjuhës angleze, si vijon:

1) nese dergohet me mandat në vend të rajonit ku flitet gjuha angleze, të posedoje një nga certifikatat si vijojne: CAE (CAE), IELTS (IELTS) TOEFL (TOEFL), TOEFL CBT (TOEFL CBT), TOEFL IBT (TOEFL IBT), ose certifikate tjeter të pranuar nderkombetare për njohjen e gjuhës angleze të leshuar nga testues gjuhesor evropian apo global me nivel të njohjes ekuivalent me nivelin C1 (C1) të CEFR (CEFR) dhe

2) nese dergohet me mandat në vend të rajonit ku flitet gjuhe tjeter nga ajo angleze, të posedoje një nga certifikatat si vijojne: CAE (CAE), IELTS (IELTS) TOEFL (TOEFL), TOEFL CBT (TOEFL CBT), TOEFL IBT (TOEFL IBT), ose certifikate tjeter të pranuar nderkombetare për njohjen e gjuhës angleze të leshuar nga testues gjuhesor evropian apo global me nivel të njohjes ekuivalent me nivelin B1 (B1) të CEFR (CEFR),

- të njohe gjuhe të dyte të huaj të ndryshme nga anglishtja, si njerën nga gjuhët zyrtare të Kombeve të Bashkuara ose të Bashkimit Evropian, me nivel ekuivalent me nivelin B1 të CEFR (CEFR) që deshmohet me certifikate të leshuar nga shkolla e gjuheve,

- ta njohe gjuhën zyrtare të vendit të pranimit, në nivel ekuivalent me nivelin A1 të CEFR (CEFR), që deshmohet me certifikate të leshuar nga shkolla e gjuheve më së voni një muaj para dergimit në detyrë, nese gjuha zyrtare e vendit të pranimit është e ndryshme nga gjuha e theksuar në alinene 2 të këtij paragrafi dhe

v) të posedoje certifikate të sigurise.

Nepunesit në organet shtetërore dhe në organet tjera të administrates shtetërore në perfaqesine diplomatike konsullore mund të dergohen me pune në perfaqesine diplomatike konsullore në procedure të percaktuar me kete ligj.

Për dergimin e nepunesve nga paragrafi 1 i këtij neni, organi shpall konkurs të brendshëm.

Proceduren për zbatimin e zgjedhjes e mban komisioni pesanetaresh i formuar nga funksionari i cili udheheq me organin ku është shpallur konkursi i brendshëm. Komisioni perbehet nga drejtori i drejtorise në Ministrine e Puneve të Jashtme, në cilesi të kryetarit dhe një anetar nga Ministria e Puneve të Jashtme, dhe tre anetare jane perfaqesues të organit ku është shpallur konkursi i brendshëm. Kryetari dhe anetaret e komisionit kane zevendesit e tyre.

Nepunesi nga paragrafi 1 dhe nga paragrafi 2 i këtij ligji, dergohet në perfaqesine diplomatike konsullore, më së shumti deri në tre vjet dhe me titull jo më të larte se keshilltar.

Menyra e dergimit percaktohet me aktin e Ministrit.

Angazhimi i personelit lokal

Neni 69

Shefi i perfaqesise diplomatike konsullore, për kryerjen e puneve të caktuara, me pelqim paraprak nga Ministria, mund të angazhoje personel lokal.

Menyra për angazhimin e personave nga paragrafi 1 i këtij neni percaktohet me akt të Ministrit.

Neni 70

Diplomati mund të perkrahet, angazhohet dhe kandidohet për vende dhe funksione të caktuara të punes në organizatat nderkombetare qeveritare në baze të konkursit, kur kjo është me interes për Republikën e Maqedonise.

Gjate kohes së angazhimit në organizaten nderkombetare nga paragrafi 1 i këtij neni, nese organizata qeveritare nderkombetare gjate pranimit ia paguan rrogen dhe kompensimet, diplomatit i pushon marrredhenia e punes në Ministri.

Ministria mund ta perkrahe kandidaturen e shtetasit të Republikës së Maqedonise për vende pune dhe funksione në organizatat qeveritare nderkombetare.

Neni 70-a

Diplomati dhe punetori teknik administrativ i cili është zgjedhur ose emeruar me funksion shtetëror ose publik të percaktuar me ligj dhe kryerja e të cilit kerkon që perkohesisht të nderprese kryerjen e puneve dhe të detyrave të punes, ka të drejte që në afat prej 15 ditësh pas pushimit të kryerjes së funksionit të kthehet me pune në Ministri, në vendin e punes i cili i pergjigjet shkalles së tij të pergatitjes profesionale.

Shperblime, falenderime dhe mirenjohje

Neni 71

Për pune shumevjecare, rezultate të arritura, permiresim të imazhit të sherbimit ose të shtetit, të punesuarve në Ministri u ndahet shperblime, falenderime dhe mirenjohje.

Për kontribut në realizimin e interesave të Republikës së Maqedonise, ministri mund tu ndaje falenderime ose mirenjohje personave të tjere.

Llojet e shperblimeve, falenderimeve dhe mirenjohjeve si dhe menyra e ndarjes së tyre percaktohen me akt të ministrit.

Kodeksi etik

Neni 72

Diplomati duhet t'i respektoje standardet më të larta të integritetit personal dhe të integritetit të sherbimit diplomatik në kryerjen e të gjitha obligimeve.

Standardet e sjelljes percaktohen me Kodeks etik të cilin e miraton ministri.

Sjellja në kundërshtim me Kodeksin etik paraqet cenim të detyres zyrtare.

Pergjegjesia e diplomatit

Neni 73

Diplomati personalisht është pergjegjes për kryerjen e detyrave të punes.

1. Pergjegjesia disiplinore

Neni 74

Për shkelje të detyres zyrtare diplomati pergjigjet në menyre disiplinore.

Pergjegjesia për vepren e kryer penale, respektivisht kundërvajtjes nuk e perjashton pergjegjesine disiplinore të diplomatit.

Neni 74-a

Diplomati pergjigjet në menyre disiplinore për parregullsine disiplinore dhe për shkelje disiplinore.

Parregullsia disiplinore, sipas paragrafit 1 të këtij neni, është cenim më i lehte i detyres zyrtare, respektivisht cenim më i lehte i prestigjit të diplomatit.

Shkelja disiplinore sipas paragrafit 1 të këtij neni, është cenim më i rende i konsiderueshem i detyres zyrtare, respektivisht cenim më i rende i prestigjit të sherbimit ose prestigjit të diplomatit.

Masa disiplinore

Neni 74-b

Për cenim të detyres zyrtare diplomatit me aktvendim mund t'i shqiptohet një nga keto masa disiplinore:

1) verejtje publike;

2) denim me para në lartesi prej 20%, respektivisht 30% nga lartesia e shumes njemujore e rroges neto të paguar në muajin e fundit para kryerjes së cenimit të detyres zyrtare, në kohezgjatje prej një deri gjashte muaj,

3) zvogelim i titullit të diplomatit në menyre të drejtperdrejte me titull më të ulet se titulli diplomat dhe

4) nderprerje e punesimit.

Gjate shqiptimit të masave disiplinore nga paragrafi 1 i ketij neni merren parasysh pesha e cenimit të detyres zyrtare, pasojat nga ai cenim, shkalla e pergjegjesise së diplomatit, rrethanat në të cilat eshte bere cenimi, sjellja e tij e mehershme dhe kryerja e puneve, si dhe rrethana të tjera të lehtesuara dhe të veshitresuara.

Neni 74-v

Parregullsi disiplinore eshte:

1) mosardhja në pune në kohën e caktuar dhe largimi nga puna para perfundimit të orarit të punes edhe krahas verjtjes së diplomatit epror;

2) mosardhja në pune pa arsye dy dite pune gjate një viti kalendarik;

3) ruajtja e pa rregullt e akteve dhe të dhenave zyrtare dhe

4) mosmbajtja e shenjave me emrin personal, nese ekziston obligim i tille; moskryerja ose kryerja e detyres zyrtare pa vetedije, në menyre të pahijshme, jo në kohe ose pa kujdes me pasoja më të lehta të cenimit;

5) mosnjoftimi pa arsye për pengesen e mosardhjes në pune në afat prej 24 oreve;

6) refuzimi i aftesimit dhe perkryerjes profesionale në të cilin dergohet diplomati dhe

7) mosrespektimi i Kodeksit etik të Ministrise.

Masat disiplinor për parregullsi disiplinore

Neni 74-g

Masat disiplinore kunder diplomatit për parregullsi disiplinore, me aktvendim i shqipton sekretari shtetëror, nderesa me raport paraprak me shkrim nga diplomati epror i drejtperdrejte.

Para shqiptimit të masës, diplomati njoftohet me shkrim për theniet që ekzistojne kunder tij dhe ai ka mundësi të jape pergjigje për raportin nga paragrafi 1 i ketij neni, në afat prej pesë diteve nga dita e pranimit të raportit.

Masat disiplinore kunder diplomatit për parregullsine disiplinore shqiptohen më së voni në afat prej 90 diteve nga dita kur sekretari shtetëror ka kuptuar për cenimin.

Për parregullsine disiplinore mund të shqiptohet vërejtje publike ose denim me para në lartesi prej 20% nga shuma njemujore e rroges neto të paguar në muajin e fundit para kryerjes së parregullsise disiplinore, në kohezgjatje prej një deri tre muaj.

Diplomati ka të drejte për ankese kunder aktvendimit nga paragrafi 1 i ketij neni në afat prej tete diteve nga pranimi i aktvendimit te Komisioni Shtetëror për Vendosje në Procedure Administrative dhe Procedure të Marredhenies së Punes të Shkalles së Dyte.

Neni 74-d

Shkelje disiplinore eshte:

1) moskryerja ose kryerja pa pergjegjesi, jo në kohe ose pa kujdes e detyres zyrtare;

2) shprehja dhe perfaqesimi i bindjes politike dhe fetare në kryerjen e detyrave të punes;

3) refuzim që të jepen ose dhenie e të dhenave të pasakta te organet shtetërore, personat juridike dhe te qytetaret, nese dhenia e të dhenave eshte percaktuar me ligj;

4) disponimi i paligjshem me mjetet materiale;

5) refuzimi i kryerjes së detyrave të punes nga vendi i punes ku eshte caktuar ose refuzim i urdhrave të ministrit, respektivisht të diplomatit tjeter udheheqes;

6) mosrespektim i aktit me të cilin ministri e percakton menyren e kryerjes së funksioneve të organit gjate kohes së greves dhe aktit me të cilin ministri e percakton numrin e diplomateve të cilet do të punojne në kryerjen e funksioneve minimale në Ministri gjate kohes së greves;

7) mosmarrja ose marrja e pjesshme e masave të percaktuara për garantimin e sigurise së lendeve të besueshme;

8) shkaktimi i demit më të madh material;

9) perseritja e parregullsise disiplinore;

10) pranimi i dhuratave ose ndonje lloj tjeter i interesit;

11) keqperdorim i statusit ose tejkalmimi i autorizimeve në kryerjen e detyrave zyrtare;

12) keqperdorimi i pushimit mjekesor;

13) dhenia e informates së klasifikuar me shkalle të fshehtesise të percaktuar në pajtim me ligjin;

14) futja, perdorimi dhe kryerja e punes nën ndikimin e alkoolit ose të mjeteve narkotike;

15) mospermbajtja ndaj dispozitave për mbrojtje nga semundjet, mbrojtje gjate punes, zjarrit, shperthimit, veprimt të demshem të helmeve dhe të materieve tjera të rrezikshme dhe cenimi i dispozitave për mbrojtjen e mjedisit jete-sor;

16) vendosja e interesit personal financiar ndesh me poziten dhe statusin e diplomatit;

17) sjellja ofenduese ose e dhunshme;

18) prishja e prestigjit të shërbimit diplomatik;

19) kryerja e veprimt i cili eshte në kundërshtim me funksionin diplomatik

20) refuzimi pa arsye i pjesëmarrjes në organet zgjedhore dhe

21) pengimi i zgjedhjeve dhe votimeve, cenimi i të drejtes zgjedhore, cenimi i lirise së percaktimit të votuesve, mitemarrja gjate zgjedhjeve, cenimi i fshehtesise së votimit, asgjësimi i dokumentacionit zgjedhor, mashtrimi zgjedhor që si anetar i organit zgjedhor e ka kryer diplomati.

Për shkeljet disiplinore nga paragrafi 1 i ketij neni shqiptohet:

- denim me para prej 30% nga shuma njemujore e rroges neto të paguar për diplomatin në muajin para kryerjes së shkeljes disiplinore, në kohezgjatje prej një deri në gjashte muaj dhe

- nderprerje e punes kur jane shfaqur pasoja të demshme për organin, dhe me atë rast nuk jane percaktuar rrethana të lehtesuara për nepunesin shtetëror i cili e ka kryer shkeljen.

Krahas masave nga paragrafi 2 alinete 1 dhe 2 të ketij neni, për shkeljet disiplinore nga paragrafi 1 alinete 4, 18 dhe 19 të ketij neni, komisioni disiplinor mund t'i propozojë ministrit të miratoje aktvendim për zvogelimin e titullit diplomatik.

Për shkelje disiplinore nga paragrafi 1 alinete 20 dhe 21 të ketij neni shqiptohet nderprerje e punesimit.

Neni 74-gj

Shuma e denimeve në para të shqiptuara për diplomatin për një muaj për parregullsi disiplinore dhe shkelje disiplinore nuk mund të tejkaloje 30% të shumes së rroges së tij të pergjithshme neto për atë muaj.

Komisioni për mbajtjen e procedures disiplinore për shkelje disiplinore

Neni 75

Sekretari shtetëror formon komision për mbajtjen e procedures disiplinore për shkeljen disiplinore në afat prej tete diteve nga dita e parashtrimit të propozimit për ngritjen e procedures disiplinore.

Komisioni nga paragrafi 1 i ketij neni perbehet prej tre anetareve, edhe atë në menyre të obligueshme një diplomat nga njësia organizative kompetente për resurse njerezore dhe një diplomat së paku me titull diplomatik si edhe titulli diplomatik i diplomatit kunder të cilit mbahet procedura disiplinore për shkelje disiplinore.

Anetaret e komisionit kane zevendes.

Neni 75-a

Komisioni për mbajtjen e procedures disiplinore për shkelje disiplinore për proceduren e zbatuar disiplinore i propozon mase adekuate disiplinore sekretarit shtetëror.

Nese komisioni nga paragrafi 1 i ketij neni percakton se diplomati nuk eshte pergjegjes ose nuk jane plotesuar kushtet për miratimin e zgjidhjes për shqiptimin e mases disiplinore, i propozon sekretarit shtetëror ta hedhe poshte propozimin, respektivisht ta nderprese proceduren.

Neni 75-b

Sekretari shtetëror, në baze të propozimit të komisionit për mbajtjen e procedures disiplinore për shkelje disiplinore, miraton vendim për shqiptimin e mases disiplinore, për hedhjen poshte të propozimit, respektivisht për ndalimin e procedures.

Vendimi për shqiptimin e mases disiplinore, për hedhjen poshte të propozimit, respektivisht për ndalimin e procedures i dorezohet personalisht diplomatit, sipas rregulles në lokalet e punes së Ministrise, respektivisht në adresen e banimit, respektivisht në vendqendrimin prej ku diplomati për çdo dite vjen në pune.

Nese diplomati nuk mund të gjendet në adresen e vendbanimit, respektivisht të vendqendrimit ose nese e refuzon dorezimin, aktvendimi shpallet në tabelen për shpallje të Ministrise. Pas kalimit të tri diteve të punes nga dita e shpalljes në tabelen e shpalljeve konsiderohet se dorezimi eshte kryer.

Neni 75-v

(1) Procedura disiplinore perfundon në afat prej 60 diteve, duke llogaritur nga dita e miratimit të aktvendimit për formimin e komisionit për mbajtjen e procedures disiplinore për shkelje disiplinore.

(2) Procedura disiplinore kunder diplomatit për shkelje disiplinore nga neni 74-g paragrafi 1 alinete 20 dhe 21 të ketij ligji, perfundon në afat prej 15 ditesh nga dita e miratimit të aktvendimit për formimin e komisionit për mbajtjen e procedures disiplinore për shkelje disiplinore.

Iniciativa dhe propozimi për ngritjen e procedures disiplinore

Neni 75-g

Çdo diplomat dhe çdo person tjetër ka të drejte të paraqese iniciative për ngritjen e procedures disiplinore kunder diplomatit.

Iniciativa për ngritjen e procedures disiplinore kunder diplomatit duhet të arsyetohet.

Iniciative për ngritjen e procedures disiplinore kunder diplomatit për shkelje disiplinore nga neni 74-d paragrafi 1 alinete 20 dhe 21 të ketij ligji, parashtron Komisioni Shtetëror Zgjedhor.

Propozim për ngritjen e procedures disiplinore kunder diplomatit parashtron diplomatit epror i drejtperdrejte.

Propozimi nga paragrafi 3 i ketij neni dorezohet te diplomatit dhe te organizata e sindikates në të cilën eshte anetar.

Parashkrimi

Neni 76

Procedura disiplinore nuk mund të ngrihet nese kane kaluar gjashte muaj nga dita kur diplomati epror i drejtperdrejte ka kuptuar për shkeljen e detyres zyrtare.

Procedura disiplinore nuk mund të ngrihet nese ka kaluar një vit prej kur eshte kryer cenimi i detyres zyrtare.

Nese dyshimi për shkeljen e kryer disiplinore eshte theksuar në raportin perfundimtar të pergatitur nga revizioni i brendshem, procedura disiplinore nuk mund të ngrihet nese kane kaluar tre vjet nga dita kur eshte kryer shkelja e detyres zyrtare.

Suspendimi

Neni 77

Diplomati mund të suspendohet nga Ministria me aktvendim të cilin e miraton ministri, dhe me propozim të diplomatit epror i drejtperdrejte, në raste kur kunder tij eshte ngritur procedure penale për veper penale të kryer në pune ose lidhur me punen ose eshte ngritur procedure disiplinore për shkelje disiplinore, ndersa cenimi eshte i natyres së tille që pjesemarrja e tij e metejme në organ perderisa zgjat procedura demshem do të reflektohet mbi sherbimin, respektivisht do ta pengojë ose pamundesoje percaktimin e pergjegjesise së shkeljes disiplinore.

Suspendimi nga paragrafi 2 i ketij neni zgjat deri në miratimin e vendimit të plotfuqishem respektivisht perfundimtar në procedurat e paragrafit 1 të ketij neni.

Gjate kohes perderisa zgjat suspendimi diplomatit i paguhet 50% e rrogës për vendin e punes të paguar në muajin para suspendimit.

Neni 77-a

Nese diplomati në momentin e miratimit të aktvendimit për suspendim eshte derguar me pune në perfaqesine diplomatike konsullore të Republikes së Maqedonise jashte vendit, diplomati me aktvendim të ministrit kthehet në vend.

Gjate kohes derisa zgjat suspendimi diplomatit nga paragrafi 1 i ketij neni, i paguhet 50% e rrogës së paguar në muajin e fundit para dergimit në perfaqesine diplomatike konsullore.

Neni 77-b

Të gjitha shpenzimet për kthimin në shtetin e diplomatit nga neni 77-a i bart Ministria nese me vendim të plotfuqishem diplomatit lirohet nga pergjegjesia për vepren penale ose për shkeljen disiplinore.

Nese me vendim të plotfuqishem diplomatit gjykohet ose i shqiptohet mase disiplinore, të gjitha shpenzimet lidhur me ardhjen dhe qendrimin në shtet jane në bare të diplomatit.

Neni 77-v

Nese diplomati lirohet nga pergjegjesia për veper penale ose për shkelje disiplinore, kthehet në perfaqesine diplomatike konsullore që ta perfundoje mandatin e filluar. Koha e kaluar në shtet i llogaritet në mandat.

Diplomatit i cili eshte liruar nga pergjegjesia për veper penale ose për shkelje disiplinore i paguhet rroga tjetër prej 50% deri në shumën e plote në denare për vendin e punes ku ka qene i caktuar gjate kohes së suspendimit.

Neni 77-g

Kunder aktvendimeve nga nenet 75-b paragrafi 1, 77 paragrafi 1 dhe neni 77-a paragrafi 1 të ketij ligji, diplomatit ka të drejte për ankese te Komisioni Shtetëror për Vendosje në Procedure Administrative dhe Procedure për Marredhenie Pune në Shkalle të Dyte, në afat prej tete diteve nga dita e dorezimit të aktvendimit, nepermjet Ministrise.

Ankesa e parashtruar kunder aktvendimeve nga nenet 77 paragrafi 1 dhe 77-a paragrafi 1 të ketij ligji, nuk e prolongon zbatimin.

Lidhur me aktvendimet nga nenet 75-b paragrafi 1, 77 paragrafi 1 dhe neni 77-a paragrafi 1 të ketij ligji, diplomatit nuk mund të kerkoje mbrojtje të të drejtes para gjykates

kompetente, nese paraprakisht nuk ka kerkuar mbrojtje të drejtes para Komisionit Shtetëror për Vendimmarrje në Procedure Administrative dhe Procedure për Marredhenie Pune në Shkalle të Dytë, pervec se për të drejten e kerkeses në para.

Neni 78

Menyra e mbajtjes së procedurës disiplinore për shkelje disiplinore percaktohet me akt të ministrit.

Pergjegjesia materiale

Neni 79

Diplomati është pergjegjes për demin të cilin në pune ose lidhur me punen, me qellim ose nga pakujdesia e skajshme, e ka shkaktuar në Ministri.

Propozim për ngritjen e procedurës për percaktimin e pergjegjesise materiale kunder diplomatit paraqet diplomatit epror i drejtperdrejte.

Sekretari shtetëror formon komision për percaktimin e pergjegjesise materiale të diplomatit, në afat prej tete diteve nga dita e parashtrimit të propozimit.

Komisioni nga paragrafi 2 i ketij neni është i perbere nga tre diplomate prej të cileve në menyre të obligueshme: një diplomat i punësuar në pjesen e resurseve njerezore dhe së paku një me titull diplomat si dhe titull diplomatik të diplomatit pergjegjesia e të cilit percaktohet. Anetaret e komisionit kane zevendes.

Komisioni nga paragrafi 2 i ketij neni e percakton gjendjen faktike për çka parashtrohet raport dhe nese percakton pergjegjesi për demin e kryer material, dorezon propozim për kompensim të demit të ministri, i cili miraton aktvendim për kompensim të demit.

Neni 79-a

Procedura për percaktimin e pergjegjesise materiale nuk mund të ngrihet, nese kane kaluar tre vjet nga dita kur sekretari shtetëror ka kuptuar për demin.

Procedura për percaktimin e pergjegjesise materiale nuk mund të ngrihet, nese nga dita kur është kryer demi material kane kaluar pese vjet.

Procedura për percaktimin e pergjegjesise materiale nuk mund të mbahet më gjate se 90 dite, llogaritur nga dita e miratimit të aktvendimit për formimin e komisionit nga neni 79 paragrafi 3 të ketij ligji.

Neni 79-b

Kunder aktvendimit nga neni 79, paragrafi 5 të ketij ligji, diplomat ka të drejtë për ankese te Komisioni Shtetëror për Vendosje në Procedure Administrative dhe Procedure për Marredhenie Pune në Shkalle të Dytë, në afat prej tete diteve nga dita e dorezimit të aktvendimit.

Neni 79-v

Nese diplomat në afat prej tre muajve nga aktvendimi perfundimtar për kompensim të demit, nuk e kompenson demin, sekretari shtetëror parashtrohet propozim për permbarim në pajtim me Ligjin për permbarim.

Vleresimi i diplomatit

Neni 80

Diplomati, në baze të percjelljes së vazhdueshme në punen e vet, vleresohet një here në vitin kalendarik.

Vleresimi i diplomatit për vitin paraprak kryhet më së voni deri në fund të janarit të vitit të ardhshëm.

Diplomati i cili gjate dymbëdhjete muajve për të cilat kryhet vleresimi, ka munguar në pune më shume se gjashte muaj (pushim mjekesor, mungese pa pagese, pushim vjetor të bashkangjitur me baza të tjera për mungese dhe të ngjash-

me), si dhe diplomat i cili për here të pare është punësuar në periudhen në të cilën kryhet vleresimi dhe ka punuar më pak se gjashte muaj, nuk vleresohet.

Praktikantët dhe personat të cilët janë në pune provuese nuk vleresohen.

Neni 80-a

Vleresimin e drejtorit e kryen sekretari shtetëror.

Vleresimin e ndihmesdrejtorit e kryen drejtori.

Vleresimin e kryeshefit të seksionit bashkerisht e kryejne drejtori dhe ndihmesdrejtori.

Vleresimin e keshilltarit special dhe të keshilltarit të lartë e kryen personi udheheqës i sferës organizative ku ai është caktuar. Nese është caktuar në suaza të sektorit, atehere vleresimin bashkerisht e kryejne drejtori dhe ndihmesdrejtori.

Vleresimin e të punësuarve në seksion e kryen komisioni i perbere nga drejtori, ndihmesdrejtori, dhe kryeshefi i seksionit.

Neni 80-b

Vleresimi për diplomatet mund të jete: "mjaftueshem" ose "pamjaftueshem".

Diplomateve në baze të notes së marre "pamjaftueshem" mund t'i kumtohet denim në para në shume prej 10% deri 30% nga rroga e tyre neto në kohezgjatje prej një deri në tre muaj.

Neni 81

Menyra e vleresimit të diplomatëve percaktohet me akt të ministrit.

Nderprerja e punesimit

Neni 82

Diplomatit i nderpritet punesimi:

- me marreveshje,
- me kerkese të tij,
- me fuqi ligjore dhe
- në raste të tjera të parapara me ligj.

Neni 82-a

Diplomatit i nderpritet punesimi me marreveshje të lidhur ndermjet tij dhe sekretarit shtetëror.

Diplomatit i nderpritet punesimi me kerkese të tij nese parashtrohet kerkese me shkrim për nderprerje të punesimit.

Në rast të nderprerjes së punesimit me kerkese të diplomatit, afati i doreheqjes është 30 dite nga dita e parashtrimit të kerkeses, pervec nese me sekretarin shtetëror nuk merren vesh ndryshe.

Neni 82-b

Diplomatit i nderpritet punesimi me fuqi ligjore:

1) nese me akt perfundimtar të organit kompetent refuzohet kerkesa për leshimin e certifikates adekuatë të sigurise, me aktin perfundimtar;

2) nese e humb aftesine e punes - me ditën e dorezimit të aktvendimit të plotfuqishem për percaktimin e humbjes së aftesise për pune;

3) gjykohet për veper penale lidhur me detyren zyrtare ose për veper tjeter penale e cila e bën të pa denje për diplomat - me ditën e dorezimit të aktgjykimit të plotfuqishem;

4) për shkak të mbajtjes së denimit me burg më shume se gjashte muaj - me ditën e fillimit të vuajtjes së denimit;

5) mungese pa arsye në pune së paku tri dite të njepasnjeshme për një muaj;

6) vleresohet me note "pamjaftueshem" dy here të njepasnjeshme ose në pese vitet e fundit së paku tri here;

7) percaktohet se gjate punesimit ka heshtur ose ka dhe-ne të dhena të pa verteta lidhur me kushtet e pergjithshme dhe të vecanta për punesim dhe

8) organi i administrates shtetore kompetente për inspektim të punes në afat prej një viti konstaton se diplomati eshte punesuar në kundërshtim me dispozitat e ketij ligji.

Neni 83

Aktvendim për nderprerje të punesimit të diplomatit në rastet nga neni 82 paragrafi 1 alinete 2, 3 dhe 4 të ketij ligji, miraton ministri.

Neni 84

Aktvendimi për nderprerje të punesimit i dorezohet personalisht diplomatit, sipas rregulles në lokalet e punes në Ministri, respektivisht me adrese të vendbanimit, respektivisht vendqendrimit prej ku diplomati për çdo dite vjen në pune.

Nese diplomati nuk mund të gjendet në adresen e vendbanimit, respektivisht të vendqendrimit ose nese e refuzon dorezimin, aktvendimi shpallet e tabelen për shpallje në Ministri. Pas kalimit të tre diteve të punes nga dita e shpalljes së aktvendimit në tabelen për shpallje konsiderohet se dorezimi eshte kryer.

Neni 85

Kunder aktvendimit për nderprerje të punesimit diplomati ka të dejte të paraqese ankese te Komisioni Shtetor për Vendosje në Procedure Administrative dhe Procedure për Marredhenie Pune në Shkalle të Dyte, ne afat prej 15 diteve nga dita e dorezimit te aktvendimit.

Diplomati i cili nuk eshte i kenaqur nga vendimi perfundimtar i Komisionit nga paragrafi 1 i ketij neni ka të drejte për mbrojtje gjyqesore.

Diplomati nuk mund të kerkoje mbrojtje të të drejtes para gjykates kompetente, nese paraprakisht nuk ka kerkuar mbrojtje të të drejtes para Komisionit Shtetor për Vendosje në Procedure Administrative dhe Procedure për Marredhenie Pune në Shkalle të Dyte, pervec për të drejten e kerkeses në para.

Neni 20

Neni 88 shlyhet.

Dispozita kalimtare dhe të fundit

Neni 21

Në afat prej 15 diteve nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji, Ministri do t'i harmonizojë Rregulloren për organizim të brendshem të Ministrise dhe Rregulloren për sistemim të vendeve të punes në Ministri me dispozitat e ketij ligji.

Me ditën e miratimit të aktvendimeve për sistemimin e të punesuarve në Ministri në pajtim me kete ligj, të punesuarit pushojne të jene nepunes shtetore.

Neni 22

Diplomati që ka marre titull diplomati para hyrjes në fuqi të ketij ligji, e mban titullin ekzistues diplomatik.

Koha e nevojshme për kalim në titullin e drejtperdrejte më të larte diplomatik në pajtim me kete ligj, llogaritet nga dita marrjes së titullit të fundit diplomatik.

Neni 23

Diplomati i cili në ditën e hyrjes në fuqi të ketij ligji gjendet i derguar me pune në perfaqesine diplomatike konsullore, e do t'i plotesojë kushtet për kalim në titull të drejtperdrejte më të larte diplomatik në pajtim me kete ligj, titullin e merr pas kthimit në vend.

Neni 24

Diplomati i cili me ditën e hyrjes në fuqi të ketij Ligji, ka marre titull diplomatik më të ulet se ai për të cilin ka pasur të drejte në pajtim me ligjin në baze të kohes së kaluar në titullin ekzistues diplomatik, do të marre titull më të larte të drejtperdrejte, pas plotesimit të kushteve sipas ketij ligji.

Neni 25

Të punesuarit në Ministri-nepunes shtetor ekzistues, të cilit me ditën e hyrjes në fuqi të ketij ligji nuk i eshte percaktuar titulli diplomatik, i percaktohet titull diplomatik në menyren si vijon:

- 1) titulli keshilltar shtetor perputhet me titullin diplomatik minister i autorizuar;
- 2) titulli udheheqes sektori perputhet me titullin diplomatik minister keshilltar;
- 3) titulli ndihmes udheheqes i sektorit perputhet me titullin diplomatik minister keshilltar;
- 4) titulli udheheqes seksioni perputhet me titullin diplomatik keshilltar;
- 5) titulli keshilltar perputhet me titullin diplomatik sekretar i pare;
- 6) titulli bashkepunetor i larte perputhet me titullin diplomatik sekretar i dyte;
- 7) titulli bashkepunetor perputhet me titullin diplomatik sekretar i trete dhe
- 8) titulli bashkepunetor i ri perputhet me titullin diplomatik atashe.

Neni 26

Të punesuarit në Ministri, nepunes të perhershëm shtetor ekzistues profesionale administrative me vendim caktohen në vendet administrative teknike të punes në menyren si vijon:

- 1) titulli referent i pavarur caktohet në vendin e punes referent i pavarur;
- 2) titulli referent i larte caktohet në vendin e punes referent i larte;
- 3) titulli referent caktohet në vendin e punes referent dhe
- 4) titulli referent i ri caktohet në vendin e punes referent i ri.

Neni 27

Nepunesit shtetor profesional administrativ të punesuar në Ministri i cili në ditën e hyrjes në fuqi të ketij Ligji ka mbaruar arsim të larte i percaktohet titull diplomatik atashe dhe caktohet në vend profesional të punes bashkepunetor, nese në afat prej gjashte muajsh nga hyrja në fuqi e ketij ligji e jep provimin për diplomat.

Neni 28

Ambasadori, respektivisht Konsulli i pergjithshem i cili në ditën e hyrjes në fuqi të ketij ligji eshte derguar me mandat në perfaqesine diplomatike konsullore të Republikes së Maqedonise, eshte i obliguar që në afat prej një viti nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji të dorezoje deshmi për plotesimin e kushteve nga neni 10 paragrafi 1 alineja 1, respektivisht neni 13 paragrafi 1 alineja 1 të ketij ligji.

Mosplotesimi i kushtit nga paragrafi 1 i ketij neni nga ambasadori, paraqet baze për zbatimin e neni 45 paragrafi 4 të Ligjit për pune të jashtme ("Gazeta Zyrtare e Republikes së Maqedonise" numer 46/2006 dhe 107/2008).

Mosplotesimi i kushtit nga paragrafi 1 i ketij neni nga konsulli i pergjithshem, paraqet baze për zbatimin e neni 14 të ketij ligji.

Neni 29

Diplomati, nepunesi nga neni 78 paragrafi 1 të Ligjit për pune të jashtme ("Gazeta Zyrtare e Republikes së Maqedonise" numer 46/2006 dhe 107/2008) dhe nepunesi shtetor profesional administrativ i cili në ditën e hyrjes në fuqi të ketij

ligji gjendet i derguar në perfaqesine diplomatike konsullore, eshte i obliguar që në afat prej një viti nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji të dorezoje deshmë për plotesimin e kushteve nga neni 66 paragrafi 4 v) alineja 1, respektivisht neni 68 paragrafi 2 pika b) alineja 1 të ketij ligji.

Personi nga paragrafi 1 i ketij neni që nuk do të dorezoje deshmë për plotesimin e kushtit nga paragrafi 1 i ketij neni në afatin nga neni 27 paragrafi 1 të ketij ligji, do të kthehet në pune në Ministri, respektivisht organin nga neni 78 paragrafi 1 të Ligjit për pune të jashtme ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonise" numer 46/2006 dhe 107/2008), para kalimit të periudhes për të cilën eshte derguar.

Neni 30

Aktet nenligjore miratimi i të cilave eshte percaktuar me kete ligj do të miratohen në afat prej një muaji nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji.

Neni 31

Procedurat e filluara sipas Ligjit për nepunes shtetore ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonise" numer 59/2000, 112/2000, 34/2001, 103/2001, 43/2002, 98/2002, 17/2003, 40/2003, 85/2003, 17/2004, 69/2004, 81/2005, 61/2006, 36/2007, 161/2008, 6/2009, 114/2009, 35/10, 167/10, 36/11, 6/12 dhe 24/12) perfundojne në pajtim me atë ligj.

Neni 32

Vleresimi i ambasadoreve dhe konsujve të pergjithshem do të filloje pas hyrjes në fuqi të aktit nga neni 55-v i ketij ligji.

Neni 33

Çdo i punesuar në Ministri, më së voni në afat prej një muaji nga dita e hyrjes në fuqi të ketij ligji, eshte i obliguar që në Ministri të dorezoje deklarate me shkrim të verifikuar të noteri se nuk eshte anetar i organit të partise politike në nivel republikan.

Mosparaqitja e deklarates paraqet baze për nderprerjen e punesimit.

Neni 34

Autorizohet Komisioni Juridik Ligjvenes i Kuvendit të Republikës së Maqedonise që të perpiloje tekst të spastruar të Ligjit për pune të jashtme.

Neni 35

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tete nga dita e botimit në "Gazeten Zyrtare të Republikës së Maqedonise", e do të zbatohet nga 1 korriku 2013.

792.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА АКАДЕМИЈАТА ЗА СУДИИ И ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ

Се прогласува Законот за изменување на Законот за Академијата за судии и јавни обвинители, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 18 февруари 2013 година.

Бр. 07-964/1
18 февруари 2013 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА АКАДЕМИЈАТА ЗА СУДИИ И ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ

Член 1

Во Законот за Академијата за судии и јавни обвинители („Службен весник на Република Македонија“ број 88/10 и 166/12), во членот 57 став (2) зборовите: “во износ од 50% од платата“ се бришат.

Член 2

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Л И Г Ј

ПЕР НДРШМИН Е ЛИГЈИТ ПЕР АКАДЕМИНЕ Е ГЈЈКАТЕСВЕ ДНЕ ПРОКУРОРЕВЕ ПУБЛИКЕ

Neni 1

Нë Ligjin për Akademine e Gjykatësve dhe Prokurorëve Publike ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonise" numer 88/10 dhe 166/12), në nenin 57 paragrafi (2) fjalet: "në shume prej 50% të rrogës" shlyhen.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tete nga dita e botimit në "Gazeten Zyrtare të Republikës së Maqedonise".

793.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОТПИШУВАЊЕ НА КАМАТИ НА ДОСТАСАНИ ОБВРСКИ ПО ОСНОВ НА ПРИДОНЕСИ ОД ЗАДОЛЖИТЕЛНО СОЦИЈАЛНО ОСИГУРУВАЊЕ

Се прогласува Законот за отпишување на камати на достасани обврски по основ на придонеси од задолжително социјално осигурување, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 19 февруари 2013 година.

Бр. 07-973/1
19 февруари 2013 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН ЗА ОТПИШУВАЊЕ НА КАМАТИ НА ДОСТАСАНИ ОБВРСКИ ПО ОСНОВ НА ПРИДОНЕСИ ОД ЗАДОЛЖИТЕЛНО СОЦИЈАЛНО ОСИГУРУВАЊЕ

Член 1

Со овој закон се уредуваат условите, начинот и постапката за отпишување на пресметаните неплатени камати (во натамошниот текст: камати) по основ на достасани обврски за:

1) придонеси од задолжително пензиско и инвалидско осигурување кои настанале заклучно со декември 2008 година и

2) придонеси од задолжително социјално осигурување кои настанале во периодот од јануари 2009 година, заклучно со декември 2012 година.

Член 2

Право на отпишување на камати по основ на обврските наведени во членот 1 од овој закон се остварува врз основа на поднесено барање од страна на обврзникот за пресметка и уплата на придонесот (во натамошниот текст: подносител на барањето).

Член 3

(1) Право на отпишување на камати за придонесите од членот 1 точка 1 од овој закон има подносителот на барањето, доколку изврши уплата на придонесите најдоцна во рок од шест месеци од денот на поднесувањето на барањето.

(2) Барањето за остварување на правото од ставот (1) на овој член се поднесува до Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Република Македонија најдоцна до 31 мај 2013 година.

(3) Формата и содржината на образецот на барање од ставот (2) на овој член поблиску ги пропишува министерот за труд и социјална политика.

Член 4

(1) Подносителот на барањето има право на отпишување на камати за придонесите од членот 1 точка 2 од овој закон во износ од:

1) 100% камата ако исплатата на заостанатите обврски за кои е поднесено барањето ја изврши во рок од шест месеци од денот на поднесувањето на барањето и редовно ги исполнува достасаните тековни обврски;

2) 75% камата ако исплатата на заостанатите обврски за кои е поднесено барањето ја изврши во рок од 12 месеци од денот на поднесувањето на барањето и редовно ги исполнува достасаните тековни обврски и

3) 50% камата ако исплатата на заостанатите обврски за кои е поднесено барањето ја изврши во рок од 18 месеци од денот на поднесувањето на барањето и редовно ги исполнува достасаните тековни обврски.

(2) Подносителот на барањето нема да го оствари правото од ставот (1) на овој член доколку претходно не извршил уплата на придонесите од задолжително пензиско и инвалидско осигурување кои настанале заклучно со обврските по овој основ за декември 2008 година.

(3) Барањето за остварување на правото од ставот (1) на овој член се поднесува до Управата за јавни приходи најдоцна до 31 декември 2013 година.

(4) Формата и содржината на образецот на барање од ставот (3) на овој член поблиску ги пропишува министерот за финансии.

Член 5

(1) Право на отпишување на камати по основ на обврските наведени во членот 1 од овој закон се однесува и на обврските за камата кои се во постапка на одложено плаќање или во постапка на присилна наплата.

(2) Надлежниот орган кој води постапка за одложено плаќање или постапка на присилна наплата е должен истата да ја запре и да му овозможи на подносителот на барањето да ги оствари правата од овој закон, согласно со пропишаните услови.

Член 6

(1) Правото на отпишување на камати од членот 3 од овој закон се утврдува со решение од Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Република Македонија во согласност со овој закон.

(2) Правото на отпишување на камати од членот 4 од овој закон се утврдува со решение од Управата за јавни приходи во согласност со овој закон.

(3) Надлежниот орган води евиденција за остварување на правото на отпишување на камати во согласност со овој закон и се грижи за неговото спроведување.

Член 7

Прописите од членовите 3 став (3) и 4 став (4) од овој закон ќе се донесат во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 8

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J

PËR SHLYERJEN E KAMATAVE TË MATURUARA NË BAZE TË KONTRIBUTEVE TË SIGURIMIT TË DETYRUESHEM SOCIAL

Neni 1

Me kete ligj rregullohen kushtet, menyra dhe procedura për shlyerjen e kamatave të llogaritura të papaguara (në tekstin e metejme: kamata) në baze të detyrimeve të maturuara për:

1) kontribute nga sigurimi i detyrueshem pensional dhe invalidor që jane krijuar perfundimisht me muajin dhjetor 2008 dhe

2) kontribute nga sigurimi i detyrueshem social që jane krijuar në periudhe nga janari 2009, perfundimisht me dhjetorin 2012.

Neni 2

E drejta e shlyerjes së kamatave në baze të detyrimeve të cekura në nenin 1 të ketij ligji realizohet në baze të kërkeses së parashtruar nga obliguesi për llogaritje dhe pagese të kontributit (në tekstin e metejme: parashtrues i kërkeses).

Neni 3

(1) Të drejten e shlyerjes së kamatave për kontribute nga neni 1 pika 1 të ketij ligji e ka parashtruesi i kërkeses, nese kryen pagese të kontributeve më së voni në afat prej gjashte muajsh nga dita e parashtrimt të kërkeses.

(2) Kërkesa për realizimin e të drejtes nga paragrafi (1) i ketij neni parashtrohet në Fondin për Sigurim Pensional dhe Invalidor të Republikës së Maqedonise më së voni deri më 31 maj 2013.

(3) Formen dhe permbajtjen e formularit të kërkeses nga paragrafi (2) i ketij neni, më afersisht i percakton ministri i Punes dhe Politikës Sociale.

Neni 4

(1) Parashtruesi i kërkeses e ka të drejten e shlyerjes së kamatave për kontribute nga neni 1 pika 2 të ketij ligji në shume prej:

1) 100% të kamates nese pagesen e detyrimeve të mbetur për të cilat eshte parashtruar kërkesa e kryen në afat prej gjashte muajsh nga dita e parashtrimt të kërkeses dhe rregullisht i permbush detyrimet e maturuara rrjedhese;

2) 75% të kamates nese pagesen e detyrimeve të mbetur për të cilat eshte parashtruar kërkesa e kryen në afat prej 12 muajsh nga dita e parashtrimt të kërkeses dhe rregullisht i permbush detyrimet e maturuara rrjedhese dhe

3) 50% të kamates nese pagesen e detyrimeve të mbetur për të cilat eshte parashtruar kërkesa e kryen në afat prej

18 муajsh nga dita e parashtrimit të kërkeses dhe rregullisht i permbush detyrimet e maturuara rrjedhese.

(2) Parashtruesi i kërkeses nuk do ta realizoje të drejten nga paragrafi (1) i këtij neni nese paraprakisht nuk e ka kryer pagesen e kontributeve nga sigurimi i detyrueshem pensional dhe invalidor që janë krijuar perfundimisht me detyrimet sipas kesaj baze për dhjetor 2008.

(3) Kërkesa për realizimin e të drejtes nga paragrafi (1) i këtij neni parashtrohet në Drejtorine e të Hyrave Publike, më së voni deri më 31 dhjetor 2013.

(4) Formen dhe permbajtjen e formularit të kërkeses nga paragrafi (3) i këtij neni, më afersisht i percakton ministri i Financave.

Neni 5

(1) E drejta e shlyerjes së kamatave në baze të detyrimeve të cekura në nenin 1 të këtij ligji ka të beje edhe me detyrimet për kamate që janë në procedure të pageses së shtyre ose në procedure të arketimit të detyrueshem.

(2) Organi kompetent që udheheq procedure për pagese të shtyre ose procedure të arketimit të detyrueshem, obligohet që të njejten ta nderprese dhe t'i mundesoje parashtruesit të kërkeses që t'i realizoje të drejtat sipas këtij ligji, në pajtim me kushtet e percaktuara.

Neni 6

(1) E drejta e shlyerjes së kamatave nga neni 3 i këtij ligji percaktohet me aktvendim të Fondit për Sigurim Pensional dhe Invalidor të Republikës së Maqedonise në pajtim me kete ligj.

(2) E drejta e shlyerjes së kamatave nga neni 4 i këtij ligji percaktohet me aktvendim të Drejtorise së të Hyrave Publike në pajtim me kete ligj.

(3) Organi kompetent mban evidence për realizimin e të drejtes së shlyerjes së kamatave në pajtim me kete ligj dhe kujdeset për zbatimin e saj.

Neni 7

Dispozitat e neneve 3 paragrafi (3) dhe 4 paragrafi (4) të këtij ligji, do të miratohen në afat prej 30 ditesh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 8

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e botimit në "Gazeten Zyrtare të Republikës së Maqedonise".

ЗАКОНОДАВНО-ПРАВНА КОМИСИЈА НА СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

794.

Врз основа на член 2 од Законот за изменување на Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија" број 145/2012) Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија на седницата одржана на 15 февруари 2013 година, го утврди Пречистениот текст на Законот за исплата на платите во Република Македонија.

Пречистениот текст на Законот за исплата на платите во Република Македонија ги опфаќа: Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија" број 70/1994); Законот за изменување и дополнување на Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија" број 62/1995); Законот

за изменување и дополнување на Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија" број 33/1997); Законот за изменување и дополнување на Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија" број 50/2001); Законот за изменување на Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија" број 26/2002); Законот за изменување и дополнување на Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија" број 46/2002); Законот за дополнување на Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија" број 37/2005); Законот за изменување и дополнување на Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија" број 121/2007); Законот за изменување и дополнување на Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија" број 161/2008); Законот за изменување и дополнување на Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија" број 92/2009); Законот за изменување Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија" број 97/2010); Законот за изменување Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија" број 11/2012) и Законот за изменување Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија" број 145/2012) во кои е означено времето на нивното влегување во сила и примена.

Бр. 10-247/2
15 февруари 2013 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Законодавно-правната
комисија на Собранието на
Република Македонија,
Малиша Станковиќ, с.р.

ЗАКОН ЗА ИСПЛАТА НА ПЛАТИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (ПРЕЧИСТЕН ТЕКСТ)

Член 1

Со овој закон се уредува исплатата на платите и одделни надоместоци кај работодавачите со седиште во Република Македонија.

Одредбите на овој закон, не се однесуваат на работодавачите кај кои повеќе од 51% од средствата се во приватна сопственост.

Член 2

Работодавачот платите ги исплатува во согласност со колективен договор и овој закон, доколку со друг закон поинаку не е утврдено.

Член 3

Работодавачот од членот 2 на овој закон, почнувајќи со исплатата на платите за јануари 2009 година, утврденото право на нето плата со овој закон за декември 2008 година го зголемува за износот на пресметаниот данок од плата, задолжителните социјални придонеси, согласно со пропишаните законски стапки за декември 2008 година и за износот на трошоците поврзани со работа по основа на исхрана за време на работа и превоз до и од работа, пресметани согласно со закон, колективен договор и договор за вработување.

Правото од ставот 1 на овој член, месечно може да се зголеми до 50% од остварената стапка на пораст на трошоците на живот во тековниот во однос на претходниот месец, во рамките на обезбедените средства.

По исклучок од ставовите 1 и 2 на овој член, почнувајќи со исплатата на платите од јануари 2009 година, корисниците на Буџетот на Република Македонија, јавните здравствени установи, корисниците на локалната самоуправа, буџетите на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Македонија, Фондот за здравствено осигурување на Македонија, Агенцијата за државни патишта и Агенцијата за вработување на Република Македонија, утврденото право на нето плата согласно со овој закон за декември 2008 година го зголемува за износот на пресметаниот данок од плата, задолжителните социјални придонеси, согласно со пропишаните законски стапки за декември 2008 година и за износот на трошоците поврзани со работа по основа на исхрана за време на работа и превоз до и од работа, пресметани согласно со закон, колективен договор и договор за вработување, а во рамките на обезбедените средства.

Член 3-а

При утврдување на правото за исплата на платите согласно со членот 3 од овој закон не се земаат платите на избраните и именуваните лица во Републиката пресметани согласно со Законот за плата и другите надоместоци на пратениците во Собранието на Република Македонија и другите избрани и именувани лица во Републиката.

Член 3-б

Утврденото право на плата согласно со овој закон, може да се зголеми во случаи на организациони промени кај работодавачот, промени во квалификационата структура на вработените, промени во висината на додатокот за работен стаж на вработените, со цел да не дојде до намалување на правото на плата на вработените, по претходно потврдена пресметка од министерот за труд и социјална политика во согласност со министерот за финансии.

Членот 4 е избришан.

Членот 5 е избришан.

Член 6

Работодавачот кој за прв пат исплатува плата по досудувањето на овој закон, платите ги исплатува согласно со колективен договор.

Членот 7 е избришан.

Член 8

Се забранува исплата на плати од дневен пазар, како и исплата на плати и други надоместоци на плати во бонови и натура.

Платата на работниците правното лице ја исплатува исклучително во паричен износ преку трансакциска сметка.

Член 9

Работодавачот може да врши исплата на надоместоците и тоа најмногу до:

- 60% за регрес за годишен одмор и
- двократен износ за отпремнина при заминување на работникот во пензија.

Надоместоците од ставот 1 на овој член се пресметуваат врз основа на просечната месечна нето плата по работник во Републиката објавена до денот на исплатата.

Надоместокот од ставот 1 алинеја 1 на овој член се исплатува еднаш во текот на годината. Доколку надоместокот се исплатува во два дела вкупниот износ не може да биде повисок од правото утврдено при првата исплата.

Член 10

Стапката на пораст од членот 3 став 1 ја утврдува и објавува Министерството за труд и социјална политика.

Член 11

Министерот за труд и социјална политика пропишува начин на утврдување на износот на средствата за плати, составување на пресметките и доставување до Министерството за финансии- Управа за јавни приходи.

Прописот од ставот 1 на овој член ќе се донесе во рок од 5 дена по влегувањето во сила на овој закон.

Министерството за финансии-Управа за јавни приходи врши контрола на примената на овој закон.

Член 11-а

По исклучок од членовите 3 и 4 на овој закон, исплатата на нето платите до 31 декември 1997 година кај правните лица со седиште во Република Македонија, освен кај правните лица кај кои сите средства се во приватна сопственост, се врши најмногу до нивото на последно исплатената плата заклучно со 9 јули 1997 година.

Член 11-б

Неисплатените плати за месец јуни 2001 година и пред тоа ќе се исплатуваат согласно со одредбите од членовите 3 и 4 од Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 70/94, 62/95 и 33/97) кои важеле до денот на влегување во сила на овој закон.

Член 12

Глоба во износ од 500 до 1000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на работодавачот кој платите ќе ги исплати спротивно на одредбите од овој закон.

Покрај глобата за дејството од ставот 1 на овој член на работодавачот ќе му се изрече и прекршочна санкција забрана за вршење на дејност во траење од шест месеца до две години.

За дејството од ставот 1 на овој член на одговорното лице кај работодавачот ќе му се изрече глоба за прекршок во износ од 100 до 300 евра во денарска противвредност.

Покрај глобата за дејството од ставот 1 на овој член на одговорното лице кај работодавачот ќе му се изрече и прекршочна санкција забрана на вршење професија, дејност или должност во траење од една до три години.

Член 12-а

За прекршоците од членот 12 на овој закон прекршочната постапка ја води надлежниот суд.

Овластените службени лица кај надлежниот орган на државната управа надлежни за спроведување на примената на овој закон, се должни на сторителот на прекршокот да му предложат постапка за порамнување согласно со Законот за прекршоците.

Член 13

(член 13 од "Службен весник на Република Македонија" број 70/94 година)

Овој закон влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува заклучно со исплатата на платите и надоместоците за месец декември 1995 година.

Член 14

(член 4 од "Службен весник на Република Македонија" број 62/95 година)

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува почнувајќи со исплатата на платите за месец јануари 1996 година.

Член 15

(член 13 од "Службен весник на Република Македонија" број 50/2001 година)

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува од 1 јули 2001 година.

Член 16

(член 6 од "Службен весник на Република Македонија" број 121/2007 година)

Во целиот текст на Законот зборовите "работодавец", односно "работодавците" се заменуваат со зборовите: "работодавачот", односно "работодавачите".

Член 17

(член 7 од "Службен весник на Република Македонија" број 121/2007 година)

Работодавачот утврденото право на плата во периодот од 2007 до 2009 година може да го зголеми за по 10% годишно, започнувајќи со исплатата на платата за септември 2007 година.

Член 18

(член 4 од "Службен весник на Република Македонија" број 161/2008 година)

Во целиот текст на Законот зборот „нето“ се брише, освен во членот 9.

Член 19

(член 5 од "Службен весник на Република Македонија" број 161/08 година)

Неисплатените плати за декември 2008 година и неисплатените плати до 31 декември ќе се исплатуваат согласно со прописите кои важеле до денот на примена на овој закон.

Член 20

(член 6 од "Службен весник на Република Македонија" број 161/08 година)

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува почнувајќи со исплатата на платите за јануари 2009 година.

Член 21

(член 1 од "Службен весник на Република Македонија" број 92/09 година)

Во Законот за изменување и дополнување на Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 121/2007), во членот 7 годината „2009“ се заменува со годината „2008“.

По ставот 1 се додава нов став 2 кој гласи:
„Работодавачот утврденото право на плата во 2010 година може да го зголеми за 10% започнувајќи со исплатата за септември 2010 година.“

Член 22

(член 1 од "Службен весник на Република Македонија" број 97/10 година)

Во Законот за изменување и дополнување на Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 121/2007 и 92/2009), во членот 7 ставот 2 се менува и гласи:

„Работодавачот утврденото право на плата во 2012 година може да го зголеми за 10% започнувајќи со исплатата за септември 2012 година.“

Член 23

(член 3 од "Службен весник на Република Македонија" број 11/12 година)

Во Законот за изменување на Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.97/10), членот 1 се менува и гласи:

„Работодавачот утврденото право на плата во 2012 година може да го зголеми за 5% започнувајќи со исплатата за декември 2012 година.“

Член 24

(член 4 од "Службен весник на Република Македонија" број 11/12 година)

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а членовите 1 и 2 од овој закон ќе се применува со исплата на платите за јануари 2012 година.

Член 25

(член 1 од "Службен весник на Република Македонија" број 145/12 година)

Во Законот за изменување на Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.11/12), членот 3 се менува и гласи:

„Работодавачот утврденото право на плата во 2013 година може да го зголеми за 5% започнувајќи со исплатата за декември 2013 година.“

Член 26

(член 3 од "Службен весник на Република Македонија" број 145/12 година)

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува со исплатата на платите за декември 2013 година.

795.

По извршеното срамнување Законодавно-правната комисија утврди дека во текстот на Одлуката за именување на член на Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 23/13) е направена грешка поради што се дава

**ИСПРАВКА
НА ОДЛУКАТА ЗА ИМЕНУВАЊЕ НА ЧЛЕН НА
СОВЕТОТ НА ЕКСПЕРТИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА
СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ**

Во точката I алинеја 1 наместо зборовите: „комисионер на Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија, со мандат од пет години, професионално ангажиран во Агенцијата со полно работно време“ треба да стојат зборовите: „дипломиран економист со мандат од пет години“.

Бр.10-949/5
19 февруари 2013 година
Скопје

Законодавно-правната
комисија на Собранието на
Република Македонија

**ПРЕТСЕДАТЕЛ НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА**

796.

УКАЗ 6р. 39

Од 20 февруари 2013 година

Врз основа на член 18 став 1 точка 12 од Законот за одбрана („Службен весник на Република Македонија“ бр. 42/2001, 5/2003 и 58/2006)

СЕ ОТПОВИКУВА

од функцијата одбранбено аташе во Вашингтон,
Соединетите Американски Држави

**полковник МИЛАДИНОВСКИ Александар
ЈОРДАНЧО**

лична ВЕС: 32140, ЕМБГ: 1103959450096

Министерот за одбрана ќе го изврши овој Указ.

Овој Указ влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-232/1
20 февруари 2013 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
д-р **Горге Иванов**, с.р.

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО,
ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО**

797.

Врз основа на член 38 став 7 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија” бр.135/07, 18/11, 148/11 и 95/12), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, донесе

ПРАВИЛНИК

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ФОРМАТ И СОДРЖИНАТА НА ОБРАЗЕЦОТ НА БАРАЊЕТО ЗА ПРАВОТО НА ЗАКУП НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈИШТЕ ВО ДРЖАВНА СОПСТВЕНОСТ ОД ЈАВНИТЕ НАУЧНИ И ДРЖАВНО ОБРАЗОВНИ ИНСТИТУЦИИ ОД ОБЛАСТА НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО И ПОТРЕБНАТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Член 1

Во Правилникот за формата и содржината на образецот на барањето за правото на закуп на земјоделско земјиште во државна сопственост од јавните научни и државно образовни институции од областа на земјоделството и потребната документација ("Службен весник на Република Македонија" бр.94/11), во членот 3 став 1 алинеја 1 сврзникот "и" на крајот на реченицата се заменува со точка и запирка, во алинеја 2 точката на крајот на реченицата се заменува со сврзникот "и" а по алинејата 2 се додава нова алинеја 3 која гласи:

„-програма за научно - образовни активности во областа на земјоделството, која особено треба да содржи податоци за начинот на користење на земјоделското земјиште, типот на проектите за кои ќе се користи земјоделското земјиште, податок за користа од спроведување на овие проекти, план за бројот на ученици или студенти кои ќе поминат низ системот на образование преку користењето на земјоделското земјиште и за начинот на кој проектите кои ќе се спроведуваат на доделеното земјоделско земјиште ќе допринесат за подобрување на условите во земјоделството.“

Член 2

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.22-712
13 февруари 2013 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
Љупчо Димовски, с.р.

798.

Врз основа на член 69 алинеја 2 од Законот за здравјето на растенијата („Службен весник на Република Македонија“ број 29/05, 81/08, 20/09, 57/10, 17/11 и 148/11), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

НАРЕДБА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА МЕЃУНАРОДНИОТ СТАНДАРД ЗА УПАТСТВА ЗА НАДЗОР БР. 6

Член 1

Со оваа наредба се пропишува начинот на спроведување на меѓународниот стандард за упатства за надзор бр. 6.

Член 2

Во постапката за спроведување на надзор, може да се примени меѓународниот стандард за упатства за надзор бр. 6 кој е даден во Прилог и е составен дел на оваа наредба.

Член 3

Оваа наредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.17-88/1
5 февруари 2013 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
Љупчо Димовски, с.р.

Прилог

УПАТСТВА ЗА НАДЗОР

Фитосанитарна мерка бр. 6
(1997)

ОДОБРЕНО

Овој стандард е усвоен на 29-та сесија од Конференцијата на ФАО во ноември 1997 година.

ВОВЕД

ПРЕДМЕТ

Овој стандард ги пропишува компонентите на надзор и системите за мониторинг, со цел откривање на штетните организми и обезбедување на информации кои се користат при: анализа на ризик од штетни организми, утврдување на подрачја слободни од штетни организми и по потреба изработка на Листи со штетни организми.

ЛИТЕРАТУРА

Спогодба за примена на санитарни и фитосанитарни мерки, 1994. Светска трговска организација, Женева;
Баер систем за кодирање, 1996. ЕРРО, Парис;
Поимник на фитосанитарни термини, 1997. ISPM бр. 5, ФАО, Рим;
Меѓународна конвенција за заштита на растенијата, 1992. ФАО, Рим;
Принципи за растенијата во карантин кои се однесуваат на меѓународна трговија, 1992. ISPM бр.1, ФАО, Рим;
Услови за утврдување на подрачја слободни од штетни организми, 1996. ISPM бр. 4, ФАО, Рим;

ДЕФИНИЦИИ

Дефинициите на фитосанитарните термини употребени во овој стандард може да се најдат во ISPM бр. 5 (*Поимник на фитосанитарни термини*).

ПРЕГЛЕД НА УСЛОВИ

Според Меѓународниот стандард за фитосанитарни мерки „Принципи за растенијата во карантин кои се однесуваат на меѓународната трговија“, земјите треба да ги оправдат своите фитосанитарни мерки врз основа на анализа на ризик од штетни организми. Овие принципи го оправдуваат концептот „подрачја слободни од штетни организми“, чиј опис е даден во стандардот: „Услови за утврдување на подрачја слободни од штетни организми“. Овој концепт е наведен и во „Спогодба за примена на санитарни и фитосанитарни мерки“ на Светската трговска организација (СТО). Прибирањето и евидентирањето на податоците за штетни организми е од особено значење за сите овие концепти. Како последица на ова, Националната организација за заштита на растенијата (во натамошниот текст - NPPO) треба да биде во состојба за да ги потврди изјавите за отсуство или ограничена рапростанетост на карантинските штетни организми.

Постојат два типа на системи за надзор:

- општ надзор и
- посебен надзор (специфични истражувања);

Општиот надзор е процес со кој се прибираат податоци за одредени штетни организми кои се од значење за одредено подрачје, истите се добиени од повеќе извори а се достапни и предвидени за употреба од страна на NPPO.

Посебниот надзор опфаќа постапки преку кои NPPO добива информации за штетните организми кои се предмет на интерес на одредени локации од подрачјето во текот на одреден временски период.

Добиените и проверените информации може да се искористат за одредување на присуство или ширење на штетните организми во одредено подрачје, или пак на домаќинот или производот, односно одредување на нивно отсуство од подрачјето (воспоставување и одржување на подрачја слободни од штетни организми).

УСЛОВИ

1. Општ надзор

1.1. Извори

Во внатрешното организирање на државата постојат многу извори на информации за штетните организми. Тие извори може да бидат од: NPPO, другите национални и локални владини институции, истражувачките институции, факултетите, научните друштва (вклучувајќи и аматери-експерти), производителите, консултантите, музеите, јавноста, научните и комерцијалните списанија, необјавени податоци и современите достугнувања. Освен ова, NPPO може да добие информации од меѓународни извори, како што се: ФАО, регионални организации за заштита на растенијата и т.н.

1.2. Собирање, чување и пребарување на информации

За да се искористат информациите добиени од наведените извори, се препорачува NPPO да развие систем преку кој ќе се прибираат соодветни податоци за одредени штетни организми од интерес, како и нивна проверка и собирање.

Компонентите на таквиот систем треба да вклучуваат:

- евиденција на податоци од NPPO или други институции овластени од страна на NPPO како национално тело за евиденција на податоци;
- водење на евиденција и систем за пребарување;
- постапки за проверка на податоците и
- линкови на комуникација за пренос на информации од изворите на NPPO;

Компонентите на таквиот систем исто така може да вклучат:

- стимулации за да ги пријават;
- правна одговорност (за јавноста или посебни институции);
- договори за соработка (помеѓу NPPO и посебните институции);
- назначување на контакт лица за да се подобри комуникацијата во двете насоки (до и од NPPO) и
- програми за обука за подигнување на јавната свест;

1.3. Користење на информации

Податоците добиени преку општ надзор најчесто се користат за:

- поддршка на прогласување за отсуство на штетни организми од страна на NPPO;
- да се помогне за рано откривање на нови штетни организми;

- за известување на другите организации, како што се регионалните организации за заштита на растенијата и ФАО и
- изработка на Листата на штетни организми на растенија домаќини и производи, како и пренос на информации.

2. Посебен надзор

Посебниот надзор опфаќа: откривање и одредување на граници за вршење на мониторинг прегледи. Овој е официјален надзор и треба да се почитува планот кој е донесен од страна на NPPO.

Планот за посебен надзор треба да содржи:

- дефинирање на целите (рано откривање, гаранција за подрачја слободни од штетни организми, податоци за Листата на штетни организми кај производите) и спецификација на фитосанитарните услови кои треба да бидат исполнети;
- идентификација на дадениот/те штетен/штетни организам/организми;
- идентификација на опфатот (географско подрачје, структура на производство, сезона);
- идентификација на временскиот рок (датум, фреквенција и времетраење);
- во случаи на Листата на штетни организми кај производите, да се нагласи кој производ е цел на надзорот;
- показатели на статистичка основа (степен на веројатност, број на примероци, избор и бројот на парцела, зачестеност на земање на примероците, претпоставки и др.);
- опис на методологијата при надзор и управување со квалитетот, вклучувајќи и објаснување за:
 - постапки при земање на примероци (стапици, земање на примероци од цели растенија, визуелен преглед, подготовка на примероците и лабораториска анализа); Постапката ќе биде врз основа на биологијата на штетниот организам и/или целта на надзорот;
 - дијагностички постапки и
 - постапки за известување;

2.1. Надзор над штетни организми

Надзорот над одредени штетни организми ќе обезбеди информации кои ќе се користат за поддршка на NPPO за објава за отсуството на штетни организми, како и за:

- да се помогне за рано откривање на нови штетни организми и
- за известување на другите регионални организации за заштита на растенија и ФАО.

Изборот на места кои се погодни за спроведување на надзор треба да се одреди врз основа на:

- претходни информации за присуството и распространетоста на штетни организми;
- биологијата на штетниот организам;
- распространетост на штетни организми на растенија домаќини и посебно на подрачјата на нивното комерцијално производство и
- климатската погодност на местото за појава на штетен организам;

Времето за преземање на постапки за надзор, може да се утврди преку:

- животниот циклус на штетниот организам;
- фенологијата на штетниот организам и неговите домаќини;
- времето за спроведување на програмите за управување со штетни организми и
- дали штетниот организам најлесно се открива на посевите во фаза на растење на растението или во периодот на берба;

За штетните организми за кои постои веројатност дека ќе бидат присутни како резултат на претходното внесување, изборот на погодни локации за надзор треба да се поврзе со местата на можен влез, можните патеки на ширење, места каде што се продаваат увезените производи, како и места каде што увезената стока се користи како саден материјал.

Изборот на постапки при надзорот може да се утврди според видот на знаците или симптомите за препознавање на штетниот организам и според точноста односно чувствителноста на техниките кои се користат за тестирање на штетните организми.

2.2. Надзор над производот или домаќинот

Посебниот надзор над производот може да обезбеди корисни информации за Листите на штетни организми на производите произведени под специфични производни практики. Надзорот може да се користи и за изработка на Листите на штетни организми на домаќинот, таму каде недостасуваат податоци добиени од општиот надзор.

Изборот на погодни локации за надзор може да се одреди според:

- географскиот распоред на производните подрачја и/ или нивната големина;
- програмите за управување со штетни организми (комерцијални и некомерцијални места);
- присутните култури и
- местата на складирање на производот по берба;

Постапките при надзор ќе бидат определени според избраниот производ и ќе зависат од изборот на техника за земање на примероци, соодветна на видот на избраниот производ.

2.3. Планирани и случајни примероци

Надзорот треба да биде концепиран, за да овозможи предност на откривање на одредени штетни организми. Исто така, планот за надзор треба да вклучува и земање на случајни примероци при неочекувани ситуации. Треба да се напомене дека доколку е потребен квантитативен показател за густината на штетните организми во подрачјето, резултатите од планираните истражувања ќе бидат пристрасни и нема да обезбедат точна проценка на состојбата.

3. Добра пракса при надзор

Кадарот кој учествува во спроведувањето на општиот надзор, треба да биде соодветно обучен во адекватната област на заштита на растенијата и за управувањето со податоците. Покрај ова, кадарот треба да биде под ревизија во однос на методите за земање на примероци, превенцијата и транспортот на примероците за идентификација, како и водењето на евиденција за земените примероци.

Опремата и потрошниот материјал кои се користи при надзорот треба правилно да се користи и да се одржува. Применуваните методи треба да бидат технички оправдани.

4. Технички услови за дијагностички услуги

NPPO треба да обезбеди соодветни дијагностички услуги за поддршка на активностите за општ и посебен надзор или да обезбеди пристап до таквите услуги.

Карактеристиките на дијагностичките услуги се:

- стручност со дисциплина за идентификација на штетните организми и домаќини;
- соодветни простории и опрема;
- по потреба, овозможен контакт со експерти за потврдување, во секое време;
- објекти за чување на податоците;
- објекти за обработка и складирање на резервните примероци и
- користење на стандардни и оперативни процедури, кога е потребно и можно;

Потврдување на дијагнозата од страна на други овластени институции, кое ќе обезбеди поголема точност на добиените резултати од надзорот.

5. Водене на евиденција

NPPO треба да води соодветна евиденција која произлегува од општиот и посебниот надзор. Податоците треба да се чуваат соодветно за предвидената намена, како што е поддршката на специфични анализи на ризик од штетни организми, утврдување на подрачја слободни од штетни организми и изработка на Листи на штетни организми. Резервните примероци треба да бидат складирани и чувани во соодветни услови.

Податоците од водената евиденција во најголема мера треба да содржат:

- научното име на штетниот организам и Бауег код (по можност);
- фамилија/ред;
- научното име на штетниот организам и Бауег код (по можност) и деловите од растенијата кои се заразени или средства за ловење (стапици, примероци од почва, кечери);
- локација - катастарски податоци, адреса и координати;
- датум на собирање и име на тој што го уловил;
- датум на идентификација и името на лицето што врши идентификација;
- датум на верификацијата и име на верификаторот;
- референца, доколку постоела и
- дополнителна информација (природата во однос на домаќинот, статусот на заразата, фенофазата на нападнатите растенија или да бидат сами во стакленици);

Извештаите за појавата на штетните организми на производите не треба да бидат толку прецизно локацирани или проверени, но треба да содржат податоци за точниот вид на производот, име на собирачот и датумот и по потреба методот на собирање.

Извештаите за новопојавените штетни организми треба да содржат податоци за сите преземени мерки и истите да бидат достапни и дадени по претходно барање.

6. Транспарентност

NPPO треба да овозможи пристап, по претходно барање, на извештаите за присуство или отсуство на штетните организми, кои произлегуваат од општиот и посебниот надзор. Извештаите треба да содржат соодвети податоци за појавата на штетни организми.

799.

Врз основа на член 69 алинеја 2 од Законот за здравјето на растенијата („Службен весник на Република Македонија“ број 29/05, 81/08, 20/09, 57/10, 17/11 и 148/11), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, донесе

НАРЕДБА**ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА МЕЃУНАРОДНИОТ СТАНДАРД ЗА МИКРОПРОПАГАЦИЈА НА
МАТЕРИЈАЛОТ ОД КОПИР КОЈ Е СЛОБОДЕН ОД ШТЕТНИ ОРГАНИЗМИ И
МИНИКРТОЛИ НАМЕНЕТИ ЗА МЕЃУНАРОДНА ТРГОВИЈА БР. 33****Член 1**

Со оваа наредба се пропишува начинот на спроведување на меѓународниот стандард за микропропагација на материјалот од компир кој е слободен од штетни организми (*Solanum spp.*) и миникртоли наменети за меѓународна трговија бр. 33.

Член 2

Во постапката за спроведување на микропропагација на материјалот од компир слободен од штетни организми (*Solanum spp.*) и миникртолите за меѓународна трговија, може да се примени меѓународниот стандард за микропропагација на материјалот од компир кој е слободен од штетни организми (*Solanum spp.*) и миникртоли наменети за меѓународна трговија бр. 33 кој е даден во Прилог и е составен дел на оваа наредба.

Член 3

Оваа наредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 17-90/1
5 февруари 2013 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
Љупчо Димовски, с.р.

Прилог

**МИКРОПРОПАГАЦИЈА НА МАТЕРИЈАЛОТ ОД КОПИР КОЈ Е СЛОБОДЕН ОД
ШТЕТНИ ОРГАНИЗМИ И МИНИКРТОЛИ НАМЕНЕТИ ЗА МЕЃУНАРОДНА
ТРГОВИЈА**

Фитосанитарна мерка бр. 33
(2010)

ОДОБРЕНО

Овој стандард беше усвоен од Комисијата за Фитосанитарни мерки во март 2010 година.

ВОВЕД**ПРЕДМЕТ**

Овој стандард ги пропишува насоките за производство, одржување и фитосанитарна сертификација на компирот кој е слободен од штетни организми (*Solanum tuberosum* и сродните видови на кртоли), материјалот за микропропагација и миникртолите наменети за меѓународна трговија.

Овој стандард не се применува кај материјалот за пропагација на компирот одгледуван на отворено или за компирот наменет за консумирање или преработка.

ЛИТЕРАТУРА

Рамка за анализа на ризик од штетни организми, 2007. ISPM бр. 2, Фао, Рим.

Поимник на фитосанитарни термини, 2010. ISPM бр. 5, Фао, Рим.

Услови за утврдување на подрачја за производство слободни од штетни организми и производни капацитети слободни од штетни организми, 1999. ISPM бр.10, Фао, Рим.

Анализа на ризик за карантински штетни организми вклучувајќи анализа на ризик на животна средина и живи модифицирани организми, 2004. ISPM бр.11, Фао, Рим.

Насоки за фитосанитарна сертификација, 2001. ISPM бр.12, Фао, Рим.

Примена на интегрирани мерки во системскиот пристап за управување со ризикот од штетни организми, 2002. ISPM бр. 14, Фао, Рим.

Регулирани некарантински штетни организми: концепт и примена, 2002. ISPM бр.16, Фао, Рим.

Упатства за листите на регулирани штетни организми, 2003. ISPM бр.19, Фао, Рим.

Анализа на ризик од штетни организми за регулирани некарантински штетни организми, 2004. ISPM бр. 21, Фао, Рим.

ДЕФИНИЦИИ

Дефинициите на фитосанитарни термини употребени во овој стандард можат да се најдат во Меѓународниот стандард - ISPM бр. 5 (*Поимник за фитосанитарни термини*).

Врз основа на дефинициите во ISPM бр. 5, во овој стандард се применуваат следните дефиниции:

материјал за микропропага-ција на компир	Растенија „ <i>in vitro</i> “ кои формираат кртоли од <i>Solanum</i> spp.
миникртоли	Кртоли произведени од материјал за микропропагација на компирот во простор за одгледување без присуство на штетни организми и во објект со посебни услови на заштита.
семенски компир	Кртоли, вклучувајќи миникртоли и материјал за микропропагација на компир добиени преку култивација на оформени кртоли <i>Solanum</i> spp. со намера за одгледување.

ПРЕГЛЕД НА УСЛОВИ

Објектите кои се користат за производство на материјал за микропропагација на компирот и миникртолите за извоз треба да бидат овластени или директно управувани од Националната организација за заштита на растенијата (во натамошниот текст NPPO) на земјата-извозник. Анализата на ризик од штетен организам (во натамошниот текст PRA) извршена од страна на NPPO на земјата-увозник, треба да биде оправдана со воспоставувањето на фитосанитарни услови за увоз, за регулираните штетни организми при трговијата со материјал за микропропагација на компирот и миникртолите.

Фитосанитарните мерки за управување со ризик поврзани со материјалот за микропропагација на компир, вклучуваат тестирање за регулирани штетни организми од земјата увозник и управувачки систем за одгледување и размножување на материјалот за микропропагација на компир произведен од растенија-родители, за кои е утврдено дека се слободни од штетни организми во затворени, стерилни услови. За производство на миникртоли, мерките вклучуваат производство од материјал за микропропагација на компир без штетни организми и производство во подрачја каде нема присуство на штетни организми.

За создавање на материјал за микропропагација на компир без штетни организми, растенијата-родители треба да се тестираат во овластена лабораторија или лабораторија управувана од NPPO. Оваа лабораторија треба да ги исполни општите услови, да гарантира дека донесените материјали во објектите за одржување и пропагација се слободни од регулирани штетни организми од страна на земјата - увозник.

За да се спречи загадување или заразување на материјалот за микропропагација на компир, капацитетите во кои се добива и тестира присуството на штетни организми подлежат на строги услови. Објектите за одржување и размножување на материјалот за микропропагација на компир слободен од штетни организми и производство на миникртоли подлежат на строги услови, за да се спречи присуството на штетни организми. Вработените треба да бидат обучени и компетентни за управување со техничката опрема за производство и одржување на материјал за микропропагација на компир без штетни организми, производство на миникртоли без штетни организми, дијагностичко тестирање, како и за постапките за управување и водење евиденција. Системот на управување, процедурите на капацитетот на секој објект и лабораториите за тестирање треба да се дефинирани во прирачник(ци). Идентитетот на целокупниот материјал за пропагација треба да биде зачуван во текот на сите фази на производство и тестирања, а следливоста треба да се зачува преку соодветна документација.

Сите објекти службено треба да бидат ревидирани за да се обезбеди дека истите и понатаму ги исполнуваат поставените услови. Прегледите треба да обезбедат дека материјалот за микропропагација на компир и миникртоли ги исполнува фитосанитарните услови за увоз на земјата-увозник. Материјалот за микропропагација на компир без штетни организми и миникртолите кои се транспортираат во меѓународната трговија треба да бидат придружени со фитосанитарен сертификат.

ИСТОРИЈАТ

Насекаде во светот, многу штетни организми се поврзани со производството на компир (*Solanum tuberosum* и сродни кртолести видови). Компирот главно се размножува на вегетативен начин, поради што постои значителен ризик од внесување и ширење на штетни организми преку меѓународната трговија со семенски компир. Материјал за микропропагација на компир без присуство на регулирани штетни организми се смета оној кој е добиен од соодветно тестиран материјал, употребувајќи ги соодветните фитосанитарни мерки. Употребата на таквиот почетен материјал за понатамошно производство на компир го намалува ризикот од внесувањето и ширењето на регулирани штетни организми. Материјалот за микропропагација на компир кој се користи за производство на миникртоли треба да се размножува под одредени услови на заштита. Трговијата со миникртоли ќе се одвива со минимален ризик, доколку нивното производство се врши во услови без присуство на штетни организми, а притоа да се користи материјал за производство слободен од штетни организми.

Конвенционалната микропропагација не треба да резултира со материјал кој е слободен од штетни организми. Присуството или отсуството на штетни организми се потврдува со соодветно тестирање на материјалот.

Според ISPM бр. 16 од 2002 година, програмите за сертификација на растенија за садење на семенски компир (шеми за сертификација на семенски компир), најчесто вклучуваат специфични услови за штетните организми, како и не-фитосанитарните услови (сортна чистота, големина на производот и сл.). Голем број на шеми за сертификација на семенскиот компир бараат материјалот за

микропропагација на компир да биде добиен од тестирани растенија кај кои е потврдено дека нема присуство на штетни организми, опфатени во шемата. Целта на таквите шеми е да го контролираат присуството на штетни организми во земјата на производство, што е од особена важност за националната економија. Штетните организми опфатени во одредени шеми или пак сериозноста на поставените мерки понекогаш е можно да не ги исполнуваат фитосанитарните услови за увоз на земјата-увозник. Во такви ситуации, може да се бараат дополнителни фитосанитарни мерки.

Според овој стандард, материјалот за микропропагација на компир без штетни организми е оној материјал кој бил тестиран и за кој е утврдено дека нема присуство на регулирани штетни организми од страна на земјата-увозник или е добиен од тестиран материјал кој е одржуван во соодветни услови кои спречуваат загадување или заразување.

УСЛОВИ

1. Одговорности

NPPO на земјата-увозник е одговорна за PRA и по барање треба да и биде дозволен пристап до објектите и документацијата за да може да потврди дали во објектите се извршуваат фитосанитарните процедури кои ги исполнуваат фитосанитарните услови за увоз.

Како што е опишано во овој стандард, само објектите кои се овластени или директно управувани од NPPO треба да се користат за производство и одржување на материјал за микропропагација на компир и миникртоли за извоз. NPPO на земјата-извозник е одговорна да ги обезбеди фитосанитарните услови на објектите и семенскиот компир кои се поврзани со системот на пропагација за увоз, кај земјата-увозник. NPPO на земјата-извозник е одговорна и за фитосанитарната сертификација.

2. Анализа на ризик од штетен организам (PRA -Pest risk analysis)

Анализата на ризик од штетен организам (PRA) обезбедува техничка оправданост за идентификување на регулираните штетни организми и за одредување на фитосанитарните услови за увоз на материјалот за микропропагација на компир и миникртоли. PRA треба да се управува од NPPO на земјата-увозник во согласност со ISPM бр. 2 од 2007 год. и ISPM бр. 11 од 2004 год., за движењата на „материјалот за микропропагација на компир“ и „миникртоли“ од определено потекло. PRA може да ги идентификува карантинските штетни организми, асоцирајќи на начинот на нивните зарази. Исто така, PRA треба да се врши во согласност со ISPM бр. 21 од 2004 год. со цел да се идентификуваат регулираните некарантински штетни организми.

Земјите-увозници треба да ја известат NPPO на земјите-извозници за резултатите од направената PRA.

2.1 Посебни листи за начинот на зараза на регулирани штетни организми кај компир

За целите на овој стандард, NPPO на земјата-увозник треба да изработи посебна листа за начинот на зараза со регулирани штетни организми за материјал за микропропагација на компир и миникртоли и по барање на NPPO на земјите-извозници овие листи треба да ги достави. Упатство за листи со регулирани штетни организми е предвидено во ISPM бр. 19 од 2003 год.

2.2 Начини за управување со ризик од штетни организми

Мерките за управување со ризик од штетни организми се определуваат врз основа на PRA. Тоа е неопходно за мерките да бидат интегрирани во начинот на производството на материјал од компир (описано во ISPM бр.14 од 2002 год.). Во табела од Додаток 3 е прикажан релативниот редослед на создавање, одржување и производство на материјал за микропропагација на компир и миникртоли без штетни организми.

2.2.1 Материјал за микропропагација на компир

Фитосанитарните мерки за управување со ризик од штетни организми во однос на материјалот за микропропагација на компир вклучуваат:

- тестирање на поединечни растенија (растенија-родители) од страна на земјата-увозник за присуството на регулирани штетни организми и создавање на материјал за микропропагација на компир во специјализирани објекти. Отсуството на штетни организми се потврдува врз основа на негативни добиени резултати од сите потребни анализи (се променува статусот на материјалот за микропропагација на компир добиен од тестираните растенија-родители, кој станува материјал за микропропагација на компир слободен од штетни организми) и
- одржување на средина без штетни организми, користејќи управувачки системи за одржување и пропагација на материјал за микропропагација на компир слободен од штетни организми, во затворена и стерилна средина.

2.2.2 Миникртоли

Фитосанитарните мерки за управување со ризик од штетни организми поврзани со производството на миникртоли треба да се базираат на информации добиени од PRA, а да се поврзани со местото на производство, кои вклучуваат:

- добивање на миникртоли од материјал за микропропагација на компир слободен од штетни организми и
- производство на миникртоли во супстрат слободен од штетни организми, во изолирани заштитени услови, на производни места слободни од штетни организми и нивни вектори, регулирани од земјата-увозник.

3. Производство на материјал за микропропагација на компир слободен од штетни организми

3.1 Добивање на материјал за микропропагација на компир слободен од штетни организми

Растението-родител, од кое е настанат материјалот за микропропагација на компир слободен од штетни организми, треба да е контролирано, тестирано и да е потврдено дека е слободно од регулирани штетни организми. Истовремено, може да се бара растението да се контролира и тестира во текот на целиот вегетативен циклус, за да се потврди отсуството на регулирани штетни организми. Во прилогот на постапката за лабораториското тестирање за регулирани штетни организми, опишани подолу, материјалот за микропропагација на компир треба да се провери и да се потврди отсуството и на други штетни организми или евентулни симптоми, како и општата микробиолошка загаденост.

Во случај кога растението-родител се смета за заразено, потребно е да биде отстрането. Сепак, за одредени видови на регулирани штетни организми, NPPO може да одобри користење на проверени постапки (меристем од вегетативните врвови, термотерапија), во комбинација со конвенционалната микропропагација за отстранување на штетниот организам од растението-родител, а задолжително пред започнувањето на „*in vitro*“ програмата за размножување. Пред започнувањето за размножување треба да се употреби лабораториското тестирање за потврдување на успехот на постапката.

3.1.1 Тестирање на програмата за проверка на отсуство на штетни организми

Во програмата за тестирање на растението-родител треба да се користи официјална (референтна) лабораторија за тестирање. Оваа лабораторија треба да ги исполнува општите услови (описани во Анекс 1), како гаранција дека целокупниот материјал за микропропагација на компир донесен во објектите за одржување и пропагација е без присуство на штетни организми, регулирани од земјата-увозник. Конвенционалната микропропагација не исклучува присуство на некои видови штетни организми (вируси, виroidи, фитоплазми и бактерии). Листата на штетни организми кои претставуваат ризик за материјалот за микропропагација на компир е дадена во Додаток 1.

3.1.2 Определување на објекти

Објектот кој се користи за создавање на материјал за микропропагација на компир слободен од штетни организми од растение-родител, треба да биде овластен или директно управуван од NPPO и да е посебно за оваа намена. Објектот треба да има безбедни услови за создавање на материјал за микропропагација на компир слободен од штетни организми од растенијата-родители, како и изолација на овие растенија од тестираниот материјал, додека се добијат потребните резултати од тестовите. Бидејќи е дозволено заразениот и незаразениот материјал за микропропагација на компир (кртоли, растенија „*in vitro*“ и т.н.) да се чува во истиот објект, треба да се спроведат строги постапки за заштита од загадување или заразување на материјалот слободен од штетни организми. Таквите постапки вклучуваат:

- забрана на влез за неовластени вработени и контрола на влез за овластени вработени лица;
- одредба за употреба на посебна заштитна облека (носење на заштитни обувки или дезинфекција на обувки) и миење на рацете при влез (посебно кај вработените со работно место со висок фитосанитарен ризик, како што е тестирањето на објектот);
- хронолошка евиденција на активностите при ракување со материјалот, што ќе овозможи таквото производство лесно да се провери од загадување и заразување, доколку се идентификуваат штетни организми и
- строги постапки на стерилизација, што подразбира дезинфекција на работните површини и стерилизација на инструментите (со автоклавирање) при ракување со материјали со различен фитосанитарен статус.

3.2 Објекти за одржување и пропација на материјал за микропропација на компир слободен од штетни организми

Објектите во кои се одржува и пропацира материјал за микропропација на компир слободен од штетни организми, треба да се управуваат одвоено од објектите во кои се произведуваат растенија од компир „in vitro“ и се вршат тестирања за регулирани штетни организми (исклучоците се опишани во оддел 3.3). За микропропација на материјал од компир, објектот треба да се управува како место за производство слободно од штетни организми регулирани од земјата-увозник (опишано во ISPM бр.10 од 1999 год.). Објектот треба:

- да одржува и пропацира само официјално сертифициран материјал за микропропација на компир без штетни организми и да одобрува влез во објектот само на материјал слободен од штетни организми и
- да одгледува други видови растенија, само доколку тоа е службено дозволено, доколку:
 - е направена PRA на материјал за пропација на компир, а растенијата да биле тестирани и притоа да било утврдено дека се слободни од регулирани штетни организми, пред влезот во објектот и
 - се преземени соодветни мерки за просторно или временско одвојување на останатите растенија од компирот.
- да спроведува официјално одобрени оперативни постапки со цел да се спречи влегувањето на регулирани штетни организми;
- да врши контрола при влез на вработените за: користење посебна заштитна облека, дезинфекција на обувки и миење на рацете пред влегување (доколку вработените работат во подрачја со висок фитосанитарен ризик - тестирање на објект);
- да користи постапки за стерилизација;
- да спроведува редовни контроли на системот за управување од управителот, односно одговорниот кој е назначен од вработените, како и водење на евиденција и
- да забрани влез за неовластени лица.

3.3 Комбиниран тип на објекти и нивно одржување

Во исклучителни околности, во комбинираниот тип на објекти може да се одржува материјал за микропропагација на компир без штетни организми, под услов да се донесат и спроведуваат посебни процедури за заштита на одржуваниот материјал од зараза од друг материјал со понизок фитосанитарен статус.

Строгите процедури вклучуваат:

- процедури во одделите 3.1 и 3.2 за спречување од зараза на материјал за микропропагација на компир и за раздвоено чување на материјалот со различен фитосанитарен статус;
- употреба на различни простории и инструменти за одржуваниот материјал и за материјалот со понизок фитосанитарен статус или спроведување на строги процедури за да се оддели процесот на одржување од процесите на производство и
- редовна контрола на одржуваниот материјал.

3.4 Дополнителни спецификации на објектите за микропропагација на компир

Дополнителни спецификации на објектите за микропропагација на компир се дадени во Анекс 2 и истите може да се побараат во зависност од присуството на штетни организми во подрачјето и резултатите од PRA.

Материјалот за микропропагација на компир без штетни организми кој се произведува и одржува во овие објекти, дополнително може да се размножува за произведување на миникртоли или директно да се користи во меѓународната трговија.

4. Производство на миникртоли без штетни организми

Следните упатства за производство на миникртоли се однесуваат на делови од миникртоли кои се предмет на меѓународната трговија, како што се `ркулците.

4.1 Материјал кој ги исполнува условите за влез во објектот

Само материјал за микропропагација на компир без штетни организми може да биде дозволен за влез во објектот за производство на миникртоли. Растенија од други растителни видови може да се одгледуваат во објектот, под услов:

- да е проценет фитосанитарниот ризик на миникртолите. Доколку се идентификува ризик, да се тестираат останатите растителни видови за потврдување на отсуство на штетни организми пред влегувањето во објектот и
- да се преземат соодветни мерки за изолација на компирот во простор и/или време за да се спречи заразата.

4.2 Објекти за миникртоли

Во однос на штетните организми регулирани од земјата-увозник, објектот за производство на миникртоли треба да биде користен како место без присуство на штетни организми (ISPM бр. 10 од 1999 год.). Штетни организми кои може да претставуваат ризик за материјалот за микропропагација на компир се: вируси, вироиди, фитоплазми и бактерии (Додаток 1), како и габи, нематоди, членконоги и др. (Додаток 2).

Производството треба да се одвива во заштитени услови (просторија за одгледување, стакленик, пластичен тунел или стаклена куќичка покриена со мрежа, конструирана и одржувана за да се спречи влегувањето на штетни организми). Доколку објектот поседува соодветни физички и оперативни заштитни мерки против внесувањето на регулирани штетни организми, тогаш не се потребни дополнителни услови. Во случаи кога овие заштитни мерки не може да се исполнат, треба да се земат во предвид дополнителните услови. Во зависност од условите на подрачјето на производство, вклучуваат:

- локација на објектот на подрачје слободно од штетни организми или подрачја кои се добро изолирани од жариштата на регулирани штетни организми;
- тампон зона околу објектот за регулирани штетни организми;
- локација на објектот во подрачје каде има мала распространетост на штетни организми и нивните вектори и
- навремено производство во текот на годината, кога распространетоста на штетните организми и нивните вектори е мала.

Влегувањето на овластените вработени во објектот треба да се контролира и да се употребува: заштитна облека, дезинфекција на обувките и миење на рацете пред влегување, со кое се спречува загадувањето. Треба да постојат услови за деконтаминација на објектот. Супстратот, водата и ѓубривата или растителните адитиви кои се користат во објектот треба да бидат слободни од штетни организми. Во објектот треба да се врши мониторинг на регулираните штетни организми и нивните вектори, за време на производството и по потреба да се преземат документирано мерки за контрола на штетните организми или други корективни активности. Објектот треба добро да се одржува и да се чисти после секој произведен циклус.

Миникртолите треба да се чуваат, складираат, пакуваат и транспортираат според условите за спречување на зараза и загадување од регулирани штетни организми. Дополнителните услови за објектите за производство на миникртоли се предвидени во Анекс 3 и треба да се бараат во зависност од присуството на штетните организми во подрачјето и резултатите од PRA.

5. Компетентност на вработените

Вработените треба да бидат соодветно обучени и компетентни за:

- техники за производство и одржување на материјал за микропропагација на компир без штетни организми, производството на миникртоли без штетни организми и по потреба дијагностички тестови и
- постапки за документирање, управување и водење на евиденција.

Спроведување на постојани обуки за вработените, како би се одржала нивната стручност, особено при измените на фитосанитарните услови за увоз.

6. Документација и водење евиденција

Системот за управување, оперативните постапки и инструкциите на секој објект и лабораториите за тестирање, треба да се документираат во прирачник(ци). При изработка на таквите прирачници, треба да се земаат во предвид следните параметри:

- производството, одржувањето и пропагацијата на материјалот за микропропагација на компир без штетни организми, со посебно внимание на

- контролните мерки за спречување на зараза и загадување помеѓу материјалот за микропропагација на компир без штетни организми и друг материјал со различен фитосанитарен статус;
- производството на миникртоли без штетни организми, што опфаќа управување, технички и оперативни постапки со посебно внимание на контролните мерки. Тие се користат за да се спречи нападот од штетни организми, заразувањето или загадувањето на миникртолите за време на нивното производство, бербата, складирањето и за време на транспортот до крајната дестинација и
 - сите постапки за лабораториски тестирања или процеси за потврдување на отсуството на штетни организми.

Во текот на сите фази на производство и тестирање, идентитетот на целиот материјал за пропагација треба да биде заштитен и треба да се одржува негово следење преку соодветна евиденција. Целокупната евиденција од направените тестирања на материјалот, како и резултатите, потеклото и евиденцијата за негова дистрибуција, треба да се чуваат на начин кој обезбедува следливост на земјите-увозници или земјите-извозници најмалку пет години. Евиденциите на материјалот кои го одредуваат статусот без присуство на штетни организми треба да се спроведуваат за цело време на одржувањето на материјалот за микропропагација.

Евиденциите за обуките и компетентноста на вработените треба да се изведуваат според условите на NPPO, по потреба во соработка со NPPO на земјата-увозник.

7. Ревизија

Сите објекти, системи и евиденции треба службено да се ревидираат за да се обезбеди усогласеност на постапките за исполнување на фитосанитарните услови за увоз на земјата-увозник.

NPPO на земјата-увозник може да побара учество во таква ревизија, врз основа на билатерален договор.

8. Фитосанитарна сертификација

Објектот за микропропагација на компир, потребната документација и растенијата треба да подлежат на соодветни фитосанитарни постапки за да се потврди дека материјалот за микропропагација ги исполнува фитосанитарните услови за увоз на земјата-увозник.

Објектот за производство на миникртоли, потребната документација, одгледуваната култура и миникртолите треба да подлежат на соодветни фитосанитарни постапки за да се потврди дека миникртолите ги исполнуваат фитосанитарните услови за увоз на земјата-увозник.

Материјалот за микропропагација на компир и миникртоли без штетни организми, кои се движат во меѓународната трговија, треба да бидат придружени со фитосанитарен сертификат издаден од NPPO на земјата-извозник во согласност со ISPM бр. 12 од 2001 год., како и во согласност со фитосанитарните услови за увоз на земјата-увозник. Употребата на етикети кај сертифицираниот семенски компир ја олеснува идентификацијата на серијата, посебно кога е наведен референтниот број на серијата, како и идентификацискиот број на производителот.

**АНЕКС 1: Општи услови за официјални лабораториски тестирања на
материјал за микропропагација на компир и миникртоли**

Овој анекс е донесен во март 2010 година од Комисијата за фитосанитарни мерки и претставува нормативен дел на овој стандард.

Условите за лабораториско тестирање на материјалот за микропропагација на компир и миникртоли кои се овластени или управувани од NPPO, го вклучуваат следното:

- компетентни вработени со соодветно знаење и искуство за примена на соодветни методи за тестирање и толкување на резултатите;
- соодветна и погодна опрема за спроведување на микробиолошки, серолошки, молекуларни тестови и био-анализа;
- валидност на релевантните податоци за извршените тестирања или потребните докази за соодветноста на применуваниот тест;
- постапки за спречување на загадување на примероците;
- соодветна изолација на производните објекти;
- прирачник(ци) во кој се опишува политиката, организационата структура, работните инструкции, стандардите за тестирање и останатите постапки за квалитетот на управувањето и
- соодветна евиденција и следење на резултатите од тестирањата.

АНЕКС 2: Дополнителни услови за објектите за микропропагација на компир

Овој анекс е донесен во март 2010 година од Комисијата за фитосанитарни мерки и претставува нормативен дел од овој стандард.

Покрај приложените услови од оддел 3, значајни се и условите за физичка структура, опрема и оперативни постапки за објектите за микропропагација, во зависност од присутните штетни организми во подрачјето и резултатите од PRA.

Физичка структура

- дополнителна влезна врата со воздушна завеса и со соблекувална меѓу двете врати и
- соодветни простории за миене, подготовка, пресадување и одгледување на растенијата.

Опрема

- одржување на над-притисок преку систем за филтрирање на воздухот со високо ефикасен филтер за просторот (HEPA), како и за просториите за пресадување и одгледување;
- простории за одгледување со контролирана светлина, температурата и влажност;
- соодветна опрема или постапки во просториите за пресадување за да се спречи загадувањето од штетни организми (ултравиолетови УВ - ламби);
- изолиран распоред на простории за пресадување, кои редовно ќе се сервисираат и
- изолиран распоред на простории опремени со антибактериски УВ – ламби.

Оперативни постапки

- програма за периодична дезинфекција/дезинсекција на објектот;
- користење на обувки за еднократна употреба од страна на вработените или дезинфекција на обувките;
- соодветни хигиенски практики за управување со растителниот материјал (сечење со стерилен скалпел на растенија кои се одгледуваат „*in vitro*“ на стерилна површина за еднократна употреба);
- мониторинг програма за контрола на нивото на загадениот воздух во просториите за пресадување, за одгледување, како и останатите простории и
- постапка за контрола и отстранување на заразениот материјал за микропропагација на компир.

АНЕКС 3: Дополнителни услови на објектите за производство на миникртоли

Овој анекс е донесен во март 2010 година од Комисијата за фитосанитарни мерки и претставува нормативен дел од овој стандард.

Следните дополнителни услови за објектите за производство на миникртоли треба да се земат во предвид, и по потреба да се применат, во зависност од присуството на штетни организми и вектори во подрачјето, како и добиените резултати од PRA:

Физичка структура

- дополнителна влезна врата со посебен дел за пресоблекување и облекување на заштитни мантили и ракавици. Соблекувалната да биде опремена со сад за дезинфекција на обувките и простор за миење и дезинфекција на рацете;
- влезните врати и сите празнини и отвори треба да се покриени со мрежа за заштита од инсекти, локални штетни организми и нивните вектори;
- празнините помеѓу надворешниот простор и внатрешната средина да бидат затворени;
- производството да биде изолирано од земја (бетонски под или под покриен со заштитна покривка);
- одреден простор за миење и дезинфекција на контејнерите, како и простор за чистење, сортирање, пакување и складирање на миникртолите;
- филтрирање на воздухот и/или систем за стерилизација и
- на места каде што снабдувањето со електрична енергија и вода е несигурно, објектите треба да имаат резервно снабдување.

Управување со животна средина

- контрола на температура, светлина, циркулација на воздух и влажноста и
- замаглувачки систем за аклиматизација при внесување на растенијата.

Управување со растенијата

- редовно следење на штетните организми и нивните вектори (со користење на лепливи стапици за инсекти) во одредени периоди;
- хигиенски практики за управување со растителниот материјал;
- правилни постапки на отстранување;
- идентификација на лотови на производство;
- соодветна поделба меѓу лотовите и
- употреба на маси за одгледување.

Супстрат, вештачко ѓубре и вода

- користење на супстрат без присуство на почва и без штетни организми;

- фумигација/дезинфекција/стерилизација и други постапки над супстратот пред садење, со кои се обезбедува отсуство на штетни организми кај компирот;
- транспорт и складирање на супстратот во услови безбедни од загадување;
- водоснабдување со вода без присуство на штетни организми (третирана или од длабок бунар изворска вода), по потреба со редовно тестирање од штетни организми кај компир и
- користење на неорганско или органско ѓубриво, кое е третирано, за да се уништат штетните организми.

Управување после берба

- земање примероци од миникртолите за тестирање и потврдување на отсуството на штетни организми кај кртолите после берба (присуството на штетни организми покажува дека статусот на објектот слободен од штетни организми при производството на миникртоли не бил правилно одржуван);
- соодветни услови за чување;
- сортирање и пакување (во согласност со шемата за сертификација на семенски компир);
- нови или правилно стерилизирани контејнери кои ќе се користат за пакување на миникртоли;
- контејнери за испорака безбедни од загадување со штетни организми и нивни вектори и
- соодветни средства за чистење и дезинфекција на опремата за ракување и објектите за чување.

ДОДАТОК 1: Примери на штетни организми кои треба да се земат предвид во
однос на материјалот за микропропагација на компир

Овој додаток е донесен во март 2010 година од Комисијата за фитосанитарни мерки, кој служи за референтни цели и не претставува нормативен дел на овој стандард.

Значајно е да се забележи дека дадената листа не претставува основа за регулирање на овие штетни организми.

ВИРУСИ	СКРАТЕНИЦИ	РОД
<i>Alfalfa mosaic virus</i>	AMV	<i>Alfavirus</i>
<i>Andean potato latent virus</i>	APLV	<i>Tymovirus</i>
<i>Andean potato mottle virus</i>	APMoV	<i>Comovirus</i>
<i>Arracacha virus B-oca strain</i>	AVB-O	<i>Cheravirus</i> (привремено)
<i>Beet curly top virus</i>	BCTV	<i>Curtovirus</i>
<i>Belladonna mottle virus</i>	BeMV	<i>Tymovirus</i>
<i>Cucumber mosaic virus</i>	CMV	<i>Cucumovirus</i>
<i>Eggplant mottled dwarf virus</i>	EMDV	<i>Nucleorhabdovirus</i>
<i>Impatiens necrotic spot virus</i>	INSV	<i>Tospovirus</i>
<i>Potato aucuba mosaic virus</i>	PAMV	<i>Potexvirus</i>
<i>Potato black ringspot virus</i>	PBRV	<i>Nepovirus</i>
<i>Potato latent virus</i>	PotLV	<i>Carlavirus</i>
<i>Potato leafroll virus</i>	PLRV	<i>Polerovirus</i>
<i>Potato mop-top virus</i>	PMTV	<i>Pomovirus</i>
<i>Potato rough dwarf virus</i>	PRDV	<i>Carlavirus</i> (привремено)
<i>Potato virus A</i>	PVA	<i>Potyvirus</i>
<i>Potato virus M</i>	PVM	<i>Carlavirus</i>
<i>Potato virus P</i>	PVP	<i>Carlavirus</i> (привремено)
<i>Potato virus S</i>	PVS	<i>Carlavirus</i>
<i>Potato virus T</i>	PVT	<i>Trichovirus</i>
<i>Potato virus U</i>	PVU	<i>Nepovirus</i>
<i>Potato virus V</i>	PVV	<i>Potyvirus</i>
<i>Potato virus X</i>	PVX	<i>Potexvirus</i>
<i>Potato virus Y</i> (all strains)	PVY	<i>Potyvirus</i>
<i>Potato yellow dwarf virus</i>	PYDV	<i>Nucleorhabdovirus</i>

<i>Potato yellow mosaic virus</i>	PYMV	<i>Begomovirus</i>
<i>Potato yellow vein virus</i>	PYVV	<i>Crinivirus</i> (привремено)
<i>Potato yellowing virus</i>	PYV	<i>Alfamovirus</i>
<i>Solanum apical leaf curling virus</i>	SALCV	<i>Begomovirus</i> (привремено)
<i>Sowbane mosaic virus</i>	SoMV	<i>Sobemovirus</i>
<i>Tobacco mosaic virus</i>	TMV	<i>Tobamovirus</i>
<i>Tobacco necrosis virus A or Tobacco necrosis virus D</i>	TNV-A или TNV-D	<i>Necrovirus</i>
<i>Tobacco rattle virus</i>	TRV	<i>Tobravirus</i>
<i>Tobacco streak virus</i>	TSV	<i>Ilarvirus</i>
<i>Tomato black ring virus</i>	TBRV	<i>Nepovirus</i>
<i>Tomato chlorotic spot virus</i>	TCSV	<i>Tospovirus</i>
<i>Tomato leaf curl New Delhi virus</i>	ToLCNDV	<i>Begomovirus</i>
<i>Tomato mosaic virus</i>	ToMV	<i>Tobamovirus</i>
<i>Tomato mottle Taino virus</i>	ToMoTV	<i>Begomovirus</i>
<i>Tomato spotted wilt virus</i>	TSWV	<i>Tospovirus</i>
<i>Tomato yellow leaf curl virus</i>	TYLCV	<i>Begomovirus</i>
<i>Tomato yellow mosaic virus</i>	ToYMV	<i>Begomovirus</i> (привремено)
<i>Tomato yellow vein streak virus</i>	ToYVSV	<i>Geminivirus</i> (привремено)
<i>Wild potato mosaic virus</i>	WPMV	<i>Potyvirus</i>
ВИРОИДИ		
<i>Mexican papita viroid</i>	MPVd	<i>Pospiviroid</i>
<i>Potato spindle tuber viroid</i>	PSTVd	<i>Pospiviroid</i>
БАКТЕРИИ		
<i>Clavibacter michiganensis</i> subsp. <i>sepedonicus</i>		
<i>Dickeya</i> spp.		
<i>Pectobacterium atrosepticum</i>		
<i>P. carotovorum</i> subsp. <i>carotovorum</i>		
<i>Ralstonia solanacearum</i>		
ФИТОПЛАЗМИ		
e.g. purple top, stolbur		

ДОДАТОК 2: Примери на штетни организми кои може да се земат во предвид
при производство на миникртоли од компир

Овој додаток е донесен во март 2010 година од Комисијата за фитосанитарни мерки, кој служи за референтни цели и не претставува нормативен дел на овој стандард.

Значајно е да се забележи дека следната листа на штетни организми не претставува основа за регулирање на овие штетни организми.

Во прилог на штетните организми наведени во Додаток 1, многу договорни страни бараат истите да бидат исклучени од производство на миникртоли кај сертифициран компир како карантински или регулирани некарантински штетни организми, во согласност со статусот на штетните организми на засегнатата земја.

Примери:

Бактерија

- *Streptomyces* spp.

Хромати

- *Phytophthora erythroseptica* Pethybr. var. *erythroseptica*
- *P. infestans* (Mont.) de Bary

Габи

- *Angiosorus (Thecaphora) solani* Thirumalachar & M.J. O'Brien) Mordue
- *Fusarium* spp.
- *Polyscytalum pustulans* (M.N. Owen & Wakef.) M.B. Ellis
- *Rhizoctonia solani* J.G. Kühn
- *Synchytrium endobioticum* (Schilb.) Percival
- *Verticillium dahliae* Kleb.
- *V. albo-atrum* Reinke & Berthold

Инсекти

- *Epitrix tuberis* Gentner
- *Leptinotarsa decemlineata* (Say)
- *Phthorimaea operculella* (Zeller)
- *Premnotrypes* spp.
- *Tecia solanivora* (Povolny)

Нематоди

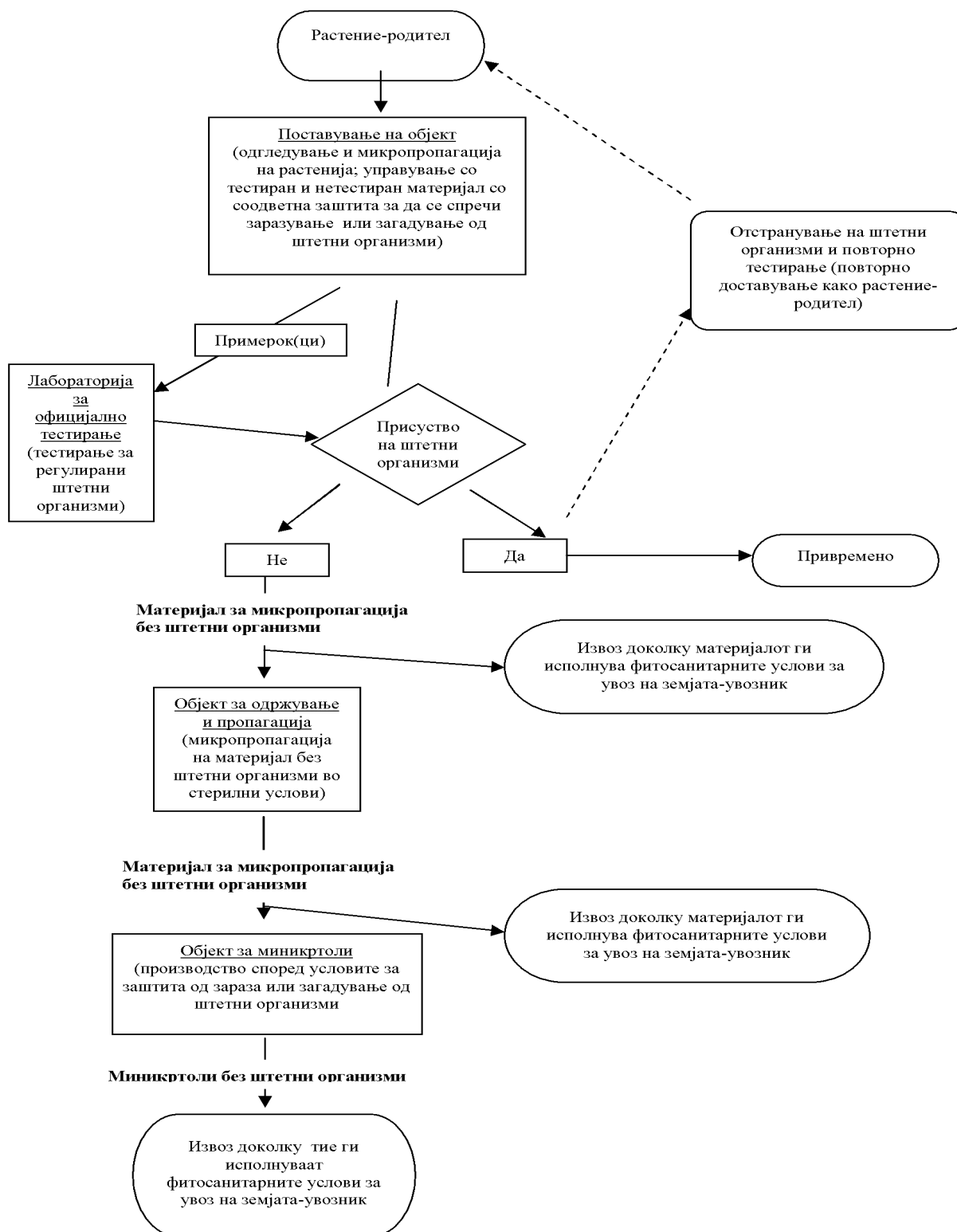
- *Ditylenchus destructor* (Thorne)
- *D. dipsaci* (Kühn) Filipjev
- *Globodera pallida* (Stone) Behrens
- *G. rostochiensis* (Wollenweber) Skarbilovich
- *Meloidogyne* spp. Göldi
- *Nacobbus aberrans* (Thorne) Thorne & Allen

Протозои

- *Spongospora subterranea* (Wallr.) Lagerh.

ДОДАТОК 3: Во табелата е прикажан нормалниот редослед на создавање, одржување и производство на материјал за микропропација на компир и миникртоли без штетни организми

Овој додаток е донесен во март 2010 година од Комисијата за фитосанитарни мерки, односно служи за референтни цели и не претставува нормативен дел на овој стандард.

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

800.

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, врз основа на член 22, алинеја 4, од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр.16/2011 и 136/2011), член 11 и член 15, став 3 од Тарифниот систем за продажба на природен гас на тарифни потрошувачи („Службен весник на РМ“ бр.94/2005, 43/2010, 9/12 и 13/12), постапувајќи по барањето на Дирекцијата за Технолошки Индустриски Развојни Зони (ДТИРЗ) – Скопје, за определување на продажна цена на природен гас за тарифни потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас во ТИРЗ – Скопје, за месец февруари 2013 година, на седницата одржана на 20 февруари 2013 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ПРОДАЖНА ЦЕНА НА ПРИРОДЕН ГАС ЗА ТАРИФНИ ПОТРОШУВАЧИ ПРИКЛУЧЕНИ НА СИСТЕМОТ ЗА ДИСТРИБУЦИЈА НА ПРИРОДЕН ГАС ВО ТЕХНОЛОШКО-ИНДУСТРИСКА РАЗВОЈНА ЗОНА-СКОПЈЕ ЗА МЕСЕЦ ФЕВРУАРИ 2013 ГОДИНА

Член 1

1. На Дирекцијата за Технолошки Индустриски Развојни Зони (ДТИРЗ) – Скопје, како вршител на енергетските дејности дистрибуција на природен гас, управување со системот за дистрибуција на природен гас и снабдување со природен гас на тарифните потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас, продажната цена на природниот гас за месец февруари 2013 година, се утврдува да изнесува 27,7443 ден/nm³.

2. Во продажната цена на природниот гас од став 1 на овој член, содржани се:

2.1. Трошоци за набавка на природниот гас за месец февруари 2013 година, во износ од 23,1235 ден/nm³ и цена за услугата снабдување на тарифните потрошувачи непосредно приклучени на системот за пренос на природен гас, во износ од 0,2958 ден/nm³, утврдени со Одлуката за определување продажна цена на природен гас за месец февруари 2013 година („Службен весник“ бр. 24/13);

2.2. Цената за услугата пренос и управување со системот за пренос на природен гас, во износ од 1,2465 ден/nm³, утврдени со Одлуката за определување продажна цена на природен гас за месец февруари 2013 година („Службен весник“ бр. 24/13);

2.3. Цената за вршење на дејностите дистрибуција на природен гас, управување со системот за дистрибуција на природен гас и снабдување со природен гас на тарифните потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас, во износ од 3,0785 ден/nm³, утврдени со Одлуката за изменување и дополнување на Одлуката за одобрување на тарифа за вршење на дејноста дистрибуција на природен гас и снабдување со природен гас на тарифните потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас („Службен весник на РМ“ бр. 11/13).

3. Цената од член 1, точка 1 од оваа Одлука, е пресметана без данок на додадена вредност.

Член 2

Жалбата изјавена против оваа Одлука не го одлага нејзиното извршување.

Член 3

Оваа Одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

УПН Бр. 08-23/13
20 февруари 2013 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

Службен весник
на Република Македонија

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје

бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски факс 51.

Директор и одговорен уредник – м-р Тони Трајанов.

Телефон: +389-2-55 12 400.

Телефакс: +389-2-55 12 401.

Претплатата за 2013 година изнесува 10.100,00 денари.

„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.

Рок за рекламации: 15 дена.

Жиро-сметка: 300000000188798.

Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.

Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2013026